

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏ

ԸՆԹԱՑԻԿ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ԵՎ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԶՐԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵԻ
ԿՈՂՄԻՑ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՖԻՆԱՆՍԱՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ
ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ
ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ներածական մաս	3 էջ
2. Անկախ հաշվեքննության կարծիք	5 էջ
3. Ամփոփագիր	10 էջ
4. Կատարողականի հաշվեքննության հաշվետվություն	12 էջ
5. Անհամապատասխանությունների վերաբերյալ գրառումներ	15 էջ
6. Հաշվեքննությամբ արձանագրված այլ փաստեր	23 էջ
7. Կատարողականի հաշվեքննության արդյունքներ	29 էջ
8. Եզրակացություններ	38 էջ
9. Առաջարկություններ	42 էջ
10. Հավելված	47 էջ

I. ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՄԱՍ

Հաշվեքննության հիմքը	Հայաստանի Հանրապետության հաշվեքննիչ պալատի 2020 թվականի մայիսի 26-ի թիվ 90-Ա որոշում:
Հաշվեքննության առարկան	ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության ջրային կոմիտեի կողմից իրականացված ֆինանսատնտեսական գործունեություն:
Հաշվեքննության չափանիշները	ՀՀ քաղաքացիական օրենսգիրք ՀՀ աշխատանքային օրենսգիրք ՀՀ քաղաքաշինության մասին օրենք ՀՀ կառավարության 19.03.2015 թվականի 596-Ն որոշում ՀՀ կառավարության 27.05.2015 թվականի N 565-Ա որոշում ՀՀ կառավարության 15.02.2019 թվականի N 128-Ն որոշում ՀՀ կառավարության 2017 թվականի դեկտեմբերի 14-ի թիվ 1662-Ա որոշում ՀՀ կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի թիվ 2335-Ն որոշում ՀՀ կառավարության 28.02.2019 թվականի N 170-Ն որոշում ՀՀ կառավարության 2017 թվականի մայիսի 4-ի N 526-Ն որոշում, 2018 թվականի դեկտեմբերի 12-ին կնքված N 8 Համաձայնագիր ՀՀ կառավարության 2003 թվականի դեկտեմբերի 24-ի թիվ 1937-Ն որոշում ՀՀ կառավարության 2002 թվականի դեկտեմբերի 26-ի թիվ 2121-Ն որոշում ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 17-ի թիվ 1452-Ն որոշում ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրաման ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 02.06.2000 թվականի թիվ 102 հրաման:
Հաշվեքննությունն ընդգրկող ժամանակաշրջանը	2019 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2019 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ:

Հաշեքննության կատարման ժամկետը	2020 թվականի հունիսի 8-ից մինչև 2021 թվականի մարտի 31-ը ներառյալ:
Հաշվեքննության մեթոդաբանությունը	Հաշվեքննությունն իրականացվել է «Հաշվեքննիչ պալատի մա- սին» ՀՀ օրենքի, ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի 2020թ. հուլիսի 30-ի թիվ 132-Լ որոշմամբ հաստատված՝ ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի ընթացիկ եզրակացության նախագծի և դրան կից ներկայացվող փաստաթղթերի պատրաստման ուղեցույցի, ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի համապատասխանության հաշվեքննության մեթոդաբանության համաձայն: Իրականացվել է համապատասխանության և կատարողականի հաշվեքննություն, որի ընթացքում կիրառվել են զննման, դիտարկման, հարցման, արտաքին հաստատման, վերլուծական, վերահաշվարկման և վերակատարման ընթացակարգերը:
Ստուգման առարկան	ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության ջրային կոմիտեի «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի և «Զրառ» ՓԲԸ-ի կողմից իրականացված ֆինանսատնտեսական գործունեություն:
Ստուգման կատարման ժամկետը	ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության ջրային կոմիտեի «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ում՝ 2020 թվականի օգոստոսի 5-ից մինչև 2020 թվականի դեկտեմբերի 30-ը ներառյալ, իսկ «Զրառ» ՓԲԸ-ում՝ 2020 թվականի օգոստոսի 5-ից մինչև 2021 թվականի մարտի 31-ը ներառյալ:
Հաշվեքննությունն իրականացրած կառուցվածքային ստորաբաժանումը	Հաշվեքննությունն իրականացվել է Հայաստանի Հանրապետության հաշվեքննիչ պալատի վեցերորդ վարչության կողմից, որի աշխատանքները համակարգում է ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի նախագահ Լ. Յոլյանը:

II. ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության ջրային կոմիտեի (այսուհետ՝ ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտե) 2019 թվականի պետական բյուջեի տարեկան հաշվետվության համաձայն՝ տարեկան ճշտված պլանը կազմել է 40,459,784.4 հազ. դրամ, ֆինանսավորումը՝ 29,021,864.77 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը՝ 31,123,803.4 հազ. դրամ, փաստը (դրամարկղային ծախս)՝ 29,888,517.65 հազ. դրամ: Հաշվետու ժամանակաշրջանում ճշտված պլանի նկատմամբ բյուջեն կատարվել է **73.87%-ով** (ներառյալ վարկային միջոցները):

ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեում 2019 թվականին նախատեսվել է թվով 7 ծրագրի շրջանակում իրականացնել 41 միջոցառում, որից **չի իրականացվել 11-ը**, այդ թվում՝ 1072 ծրագրի 31003 և 31004 միջոցառումների մասով կատարվել է փաստացի ծախս 4,187.25 հազարական դրամի չափով:

ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեում վարկային միջոցների հաշվեքննություն չի իրականացվել, քանի որ ՀՀ կառավարության 28.02.2019 թվականի N 170-Ն որոշմամբ 30.12.2019 թվականին դադարեցվել է «Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» պետական հիմնարկի գործունեությունը, որի կողմից մինչև տվյալ որոշման ուժի մեջ մտնելը կնքված և դեռևս գործողության մեջ գտնվող՝ Համաշխարհային բանկի և այլ միջազգային կազմակերպությունների ֆինանսավորմամբ իրականացվող վարկային և դրամաշնորհային համաձայնագրերով նախատեսված գործառույթները շարունակել է իրականացնել Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամը:

Տարեկան ճշտված պլանն առանց վարկային միջոցների կազմել է 24,600,066.60 հազ. դրամ, ֆինանսավորումը՝ 23,808,224.98 հազ. դրամ, փաստացի ծախսը՝ 23,820,013.91 հազ. դրամ, փաստը (դրամարկղային ծախս)՝ 23,807,647.32 հազ. դրամ: Հաշվետու ժամանակահատվածում ճշտված պլանի նկատմամբ բյուջեն կատարվել է 96.78%-ով: 2019 թվականին՝ առանց վարկային ծրագրերի, նախատեսվել և իրականացվել է թվով 7 ծրագիր՝ 20 միջոցառումով:

Ըստ առանձին միջոցառումների հաշվեքննությամբ ընդգրկվել են հետևյալ էական փաստերը՝

1. «11002 Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրում» միջոցառման համար բյուջետային միջոցների հատկացումը կատարվել է առանց ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի կողմից արդյունավետության գնահատման համար վերջնական արդյունքի ֆինանսական կայունության չափանիշների սահմանման և ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության չափաքանակների մեծությանը վերաբերող մեթոդաբանության և մեխանիզմների ընդունման: ԶՕԸ-երի համար սահմանված ոռոգման ջրի սակագնի և նվազագույն շահավետ գնի տարբերության չափը գնահատվել է նրանց կողմից ներկայացված ֆինանսական հոսքերի՝ եկամուտների ու ծախսերի կանխատեսումների հիման վրա, այն

դեպքում, երբ վերջին 7 տարիների ընթացքում ԶՕԸ-երում չի կազմակերպվել մշտադիտարկում և աուդիտ: Ոռոգվող տարածքների ֆինանսական, տնտեսական և ջրօգտագործման առանձնահատկությունների խորը ուսումնասիրության և վերլուծության, ֆինանսական աջակցության չափաքանակների մեծության սահմանման և մեթոդաբանության ու մեխանիզմների բացակայությունը հանգեցրել է մի իրավիճակի, երբ նախորդ տարվա հավաքագրման ցածր մակարդակ արձանագրած և դեբիտորական որոշակի ռեսուրս ունեցող ԶՕԸ-երին՝ առաջացած ճեղքվածքի դիմաց, նախատեսվել է սուբսիդավորման ավելի բարձր տոկոս, քան առավելագույն հավաքագրում ապահոված և արդյունքում ավելի սահմանափակ ֆինանսական ռեսուրս ունեցող ԶՕԸ-երին: Արդյունքում, չի ապահովվել ֆինանսական աջակցության բաշխման հիմնավորվածությունը և գումարների նպատակային ծախսման արդյունավետության գնահատումը:

2. «1072 Զրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավում» ծրագրի «11006 Խմելու ջուր մատակարարող ընկերություններին առողջացման նպատակով ֆինանսական աջակցության տրամադրում» միջոցառման համար 2019 թվականի ճշտված պլանով նախատեսվել և հատկացվել է 3,295,335.4 հազ. դրամ: Տվյալ ծախսը պայմանավորվել է ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից ՀՀ կառավարության 2017 թվականի դեկտեմբերի 14-ի թիվ 1662-Ա որոշման պահանջի սահմանված ժամկետում չկատարմամբ: Համաձայն որոշման 15-րդ կետի՝ ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարի կողմից որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո եռամսյա ժամկետում պետք է ՀՀ կառավարություն ներկայացվեր առաջարկություն՝ «Հայջրմուղկոյուղի», «Շիրակ-ջրմուղկոյուղի», «Լոռի-ջրմուղկոյուղի» և «Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ների մոտ գույքերի ընդունման-հանձնման արդյունքում հարկային պարտավորություններ առաջանալու դեպքում մարումներ կատարելու վերաբերյալ: Արդյունքում, հարկային պարտավորությունների չկատարման հետևանքով վերոնշյալ ընկերությունների մոտ առաջացել են տույժ և տուգանք, որոնց մարման նպատակով 2019 թվականի բյուջետային ծախսերում ներգրավվել են 783,729.5 հազ. դրամ գումարով լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ:

3. «1072 Զրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավում» ծրագրի «11001 Խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների սուբսիդավորում» միջոցառման իրականացման նպատակով ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի և «Վեոլիա Զուր» ՓԲԸ-ի միջև 21.11.2016 թվականին կնքված վարձակալության պայմանագրում 2018 թվականի դեկտեմբերի 12-ին կնքված թիվ 8 համաձայնագրով կատարվել են փոփոխություններ և լրացումներ, որոնցով ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեն՝ չունենալով պայմանագրով սահմանված որևէ պարտավորություն, 2019 թվականին ստանձնել է 1,293.1 մլն դրամ նախահաշվային արժեքով 12 կապիտալ ենթաճրագրերի իրականացման գործը: Չնայած դրան՝ տարեվերջի դրությամբ ենթաճրագրերից ոչ մեկով սահմանված կապիտալ շինարարական աշխատանքները չեն հանձնվել, ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված ռեսուրսների օգտագործմամբ համապատասխան որակով,

քանակով ու ժամկետում առավելագույն արդյունք չի ստացվել, իսկ ծախսերը կատարվել են 29,5 %-ով, կամ ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից չեն պահպանվել ինչպես նպատակային, այնպես էլ ծախսային արդյունավետության սկզբունքները:

4. ՀՀ կառավարության 2003 թվականի դեկտեմբերի 24-ի թիվ 1937-Ն որոշմամբ հաստատված՝ ՀՀ պետական բյուջեից իրավաբանական անձանց սուբսիդիաների և դրամաշնորհների հատկացման կարգի 8-րդ կետի «ե» ենթակետի համաձայն՝ սուբսիդիայի տրամադրման մասին պայմանագրում պարտադիր պետք է ներառվեն արտադրվող, ներմուծվող կամ արտահանվող ապրանքի, կատարվող աշխատանքի ու մատուցվող ծառայության նվազագույն շահավետ գինը, պայմանագրի շրջանակներում արտադրման, ներմուծման կամ արտահանման ենթակա ապրանքների, կատարման ենթակա աշխատանքների ու մատուցման ենթակա ծառայությունների առավելագույն քանակի և դրա փոփոխման պայմանների վերաբերյալ դրույթները: Սակայն ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և ԶՕԸ-երի միջև կնքված՝ պետական բյուջեով նախատեսված ֆինանսական աջակցության տրամադրման պայմանագրերում պահանջվող դրույթները չեն ներառվել:

5. Ոռոգման ոլորտի ֆինանսական կայունության բարելավման ռազմավարությունը նախանշել է անելիքները բյուջետային միջոցների ծախսերի կրճատման, առկա ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման ուղղությամբ՝ նպատակ ունենալով սահմանել լրիվ ինքնածախսածածկող սակագներ: Ռազմավարության 31-րդ կետով նախատեսվել է յուրաքանչյուր տարի ոռոգում ջրառ իրականացնող ընկերության ծախսերի 10.0%-ով կրճատում՝ 2019 թվականին դրանք հասցնելով 2,557.5 մլն դրամի: Ռազմավարության 11-րդ բաժնում հիմնական շրջանակային տեխնիկական ցուցանիշներում ոռոգելի հողատարածքը 2019 թվականին նախատեսվել է 136.3 հազ. հեկտարի, մինչդեռ այն պլանավորվել է 101,4 հազ. հեկտարի չափով, կամ 34.9 հազ. հեկտարով (25,4 %-ով) պակաս, իսկ ԶՕԸ-երի տվյալների համաձայն՝ 2019 թվականին ոռոգելի հողերը կազմել են ընդամենը 82.7 հազ. հեկտար՝ 2018 թվականի համեմատ նվազելով 10.4 հազ. հեկտարով, որի արդյունքում չի պահպանվել ծախսային արդյունավետության սկզբունքը:

6. ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից չեն պահպանվել «1004-11002 Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրում» միջոցառման շրջանակում ԶՕԸ-երի հետ կնքված սուբսիդիայի տրամադրման պայմանագրերի որոշ կետերի պահանջները, մասնավորապես, 3.2 կետի պահանջն՝ օգտագործված գումարների ուղղությունների գծով հաշվետվությունների ներկայացման վերաբերյալ: Չի ապահովվել նաև «11002 Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրում» և «12001 Աջակցություն ոռոգման համակարգի առողջացման» միջոցառումների շրջանակներում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և ԶՕԸ-երի միջև կնքված սուբսիդիայի տրամադրման պայմանագրերի 1.2. կետի պահանջների կատարումը՝ 2019 թվականի գործունեության ֆինանսական ճեղքվածքը մարելու փոխարեն սուբսիդիայի գումարների մեծ մասը ԶՕԸ-երն ուղղել են մինչև 01.01.2019

թվականը գոյացած պարտքերի մարմանը: Այսպես, ՀՀ կառավարության 15.02.2019 թվականի թիվ 128-Ն որոշմամբ 12001 միջոցառման համար հատկացված 3,798.9 մլն դրամ գումարն ամբողջությամբ, իսկ 11002 միջոցառման համար հատկացված 3,636.76 մլն դրամից 2,159.0 մլն. դրամն օգտագործվել է նախորդ տարում «Ամերիա բանկ» ՓԲԸ-ից ստացված վարկերի գծով պարտավորությունների մարմանը:

7. ՀՀ կառավարության 15.02.2019 թվականի թիվ 128-Ն որոշման 3-րդ կետով հանձնարարվել է ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարին՝ որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո եռամսյա ժամկետում մշակել և ՀՀ կառավարության հաստատմանը ներկայացնել միջնաժամկետ ժամանակահատվածի համար կրեդիտորական պարտքերի հիմնավորվածության, կանխարգելման և դրանց մարման կարգի վերաբերյալ միջոցառումների իրականացման ճանապարհային քարտեզ՝ կոնկրետ գործողությունների ծրագրով և ժամկետով: Սակայն կրեդիտորական պարտքերի խնդիրը հիմնովին կարգավորմանն ուղղված ՀՀ կառավարության հանձնարարականը ժամանակին չի կատարվել, այլ 2019 թվականին ՀՀ պետական բյուջեից ԶՕԸ-երին հատկացվել են ՀՀ 2018-2020 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրով չնախատեսված հավելյալ միջոցներ:

8. ՀՀ կառավարության 2002 թվականի դեկտեմբերի 26-ի թիվ 2121-Ն որոշմամբ հաստատված՝ ոռոգման ջրի մատակարարման և օգտագործման կանոնների 17-րդ կետի համաձայն՝ ջրօգտագործողը տվյալ ամսվա մատակարարված ջրի դիմաց վճարման ենթակա գումարը փոխանցում է ջրամատակարարի բանկային հաշվին՝ վճարման փաստաթղթերը ստացվելուց հետո 10 բանկային օրվա ընթացքում: Կնքված ջրամատակարարման պայմանագրերում (13-րդ կետի դ) ենթակետ) նշված է մեկամսյա վճարման ժամկետ, ինչպես նաև 11-րդ կետի ա) ենթակետով ջրամատակարարին իրավունք է վերապահվել՝ բաժանորդի կողմից վերոնշյալ պարտավորությունները չկատարելու դեպքում, սահմանված կարգով զգուշացնելուց 3 օր հետո դադարեցնել բաժանորդի ջրամատակարարումը՝ մինչև պարտքի մարումը: Սակայն «Ջրառ» ՓԲԸ-ն չի օգտվել իրեն վերապահված վերոնշյալ իրավունքից՝ հանգեցնելով դեբիտորական պարտքերի կուտակմանը և կրեդիտորական պարտքերի առաջացմանը:

9. «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից կատարված գույքագրումը կրել է ձևական բնույթ, իսկ արդյունքները չեն ամփոփվել և չեն լրացվել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 02.06.2000 թվականի թիվ 102 հրամանով հաստատված՝ օրինակելի N գ-1 ձևաչափին համապատասխան: Արդյունքում, «Ջրառ» ՓԲԸ-ի հիմնական միջոցների ցանկը չի համապատասխանում դրանց կազմի իրական պատկերին՝ պատվարների, պոմպակայանների, ջրանցքների անվտանգության ներդրումային (վարկային), ինչպես նաև Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացված ծրագրերով կատարված աշխատանքների գումարները չեն արտացոլվել հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքներում, հաշվեկշռում առկա են հիմնական միջոցներ, որոնք փաստացի չեն գույքագրվել, իսկ հաշվառվել է արդեն իսկ սեփականության իրավունքով իրեն չպատկանող

գույքը: Չեն հաշվառվել և թերի են ձևակերպվել «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում գույքի վրա կատարված կապիտալ բնույթի աշխատանքների ծավալները:

10. Երևան քաղաքի Աէրացիայի կեղտաջրերի մաքրման նոր կայանը կառուցվել է 2015-2017 թվականներին՝ 2008 թվականի հոկտեմբերի 1-ին ուժի մեջ մտած ՀՀ կառավարության և Ֆրանսիայի կառավարության ֆինանսական արձանագրության համաձայն: Ծրագրով նախատեսվել է վերականգնել ջրազտման «Աէրացիա» կայանը՝ կեղտաջրերի սկզբնական և ցեխանստվածքների նախնական մշակումը բարելավելու միջոցով: Ծրագրի 24.4 մլն եվրո արժեքից 10.5 մլն եվրոն ուղղվել է նոր կայանի կառուցմանը:

Երևանի ջրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավման ծրագրի իրականացման նպատակով 2016 թվականի նոյեմբերի 21-ին ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի և «Վեոլիա Օ Ժեներալ դեզ Օ» կոմանդիտային բաժնետիրական ընկերության միջև ստորագրվել է վարձակալության պայմանագիր, որի հավելված 2-ի 11-րդ կետի համաձայն՝ վարձակալությամբ հանձնվել են կոյուղու մաքրման 6 կայաններն, այդ թվում՝ Երևանի Աէրացիա «հին» մաքրման կայանի կառուցվածքները: Սակայն այդ գույքը 2017 թվականից ի վեր այդպես էլ սահմանված կարգով չի անցել փորձաքննություն, չի ընդունվել և չի հաշվառվել, որի արդյունքում այն չի ստացել նաև պետական սեփականության կարգավիճակ և չի շահագործվել ըստ նպատակային նշանակության:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ նոր կայանի ստեղծման համար նախատեսված ռեսուրսները ֆինանսական արձանագրությամբ տրամադրված վարկային միջոցներն են, որոնք արդեն իսկ ծախսվել են, իսկ ստեղծված գույքը 2019 թվականին համապատասխան որակով, քանակով ու ժամկետում շահագործման չի ընդունվել, հետևաբար չի ապահովվել կատարողականի հաշվեքննության ծախսային արդյունավետության սկզբունքի պահպանումը:

III ԱՆԿԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

Մենք հաշվեքննության ենք ենթարկել ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից 2019 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2019 թվականի դեկտեմբերի 31-ն իրականացված ֆինանսատնտեսական գործունեության համապատասխանությունն իրավական ակտերին,

ինչպես նաև քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված այլ գործարքներով սահմանված չափանիշներին և պահանջներին:

Հաշվեքննողի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված հաշվեքննության արդյունքում արտահայտել կարծիք ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի, ֆինանսատնտեսական գործունեության՝ իրավական ակտերին, ինչպես նաև քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված այլ գործարքներով սահմանված չափանիշներին և պահանջներին համապատասխանության վերաբերյալ:

Մենք հաշվեքննությունն անցկացրեցինք «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի, համապատասխանության հաշվեքննության ձեռնարկի համաձայն: Մենք հետևեցինք վարքագծի սկզբունքների պահանջներին և հաշվեքննությունը պլանավորեցինք և իրականացրեցինք այնպես, որպեսզի ձեռք բերենք ողջամիտ երաշխիք առ այն, որ հաշվեքննության օբյեկտի ֆինանսատնտեսական գործունեության իրականացումը գերծ է էական անհամապատասխանություններից:

Հաշվեքննության ընթացակարգերի ընտրությունը կախված է հաշվեքննողի դատողությունից, ներառյալ՝ անհամապատասխանության հետևանքով ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի կողմից իրականացվող գործընթացի էական անհամապատասխանության ռիսկերի գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան հաշվեքննության ապացույցներ մեր կարծիքը հիմնավորելու համար:

Ոչ լիարժեք եզրահանգման հիմքեր

Հաշվեքննությամբ պարզվել է, որ ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի կողմից իրականացված ֆինանսատնտեսական գործունեությունում առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կնքված պայմանագրերի հետ (նայել անհամապատասխանությունների վերաբերյալ V գլուխը):

Ոչ լիարժեք եզրահանգում

Մեր կարծիքով, բացառությամբ Ոչ լիարժեք եզրահանգման հիմքեր բաժնում նկարագրված հարցերի հնարավոր ազդեցության, 2019 թվականի ընթացքում ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի ֆինանսատնտեսական գործունեությունը, բոլոր էական առումներով համապատասխանում է իրավական ակտերին, ինչպես նաև քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների շրջանակներում կնքված այլ գործարքներով սահմանված չափանիշներին և պահանջներին:

Լևոն Յոլյան՝

ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի նախագահ
 30 մարտի, 2021 թվական
 ՀՀ հաշվեքննիչ պալատ,
 Բաղրամյան փող. 19, ք.Երևան, Հայաստան:

IV ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից չեն սահմանվել «11002 Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրում» միջոցառման ինչպես արդյունավետության գնահատման համար վերջնական արդյունքի ֆինանսական կայունության չափանիշներ, այնպես էլ ոռոգման ծառայություններ մատուցող

ընկերություններին ֆինանսական աջակցության չափաքանակների մեծության սահմանման և փոփոխման մեթոդաբանություն և մեխանիզմներ: Իրականում, ԶՕԸ-երի համար սահմանված ոռոգման ջրի սակագնի և նվազագույն շահավետ գնի տարբերության չափը գնահատվել է ԶՕԸ-երի կողմից ներկայացված ֆինանսական հոսքերի՝ եկամուտների ու ծախսերի կանխատեսումների հիման վրա, ինչը դրանց տարվա ընթացքում փոփոխվելու պայմաններում հանգեցրել է մի իրավիճակի, երբ նախորդ տարվա հավաքագրման ցածր մակարդակ ապահովող և դեբիտորական որոշակի ռեսուրս ունեցող ԶՕԸ-երին առաջացած ճեղքվածքի դիմաց հատկացվող սուբսիդավորման տոկոսը գերազանցել է առավելագույն հավաքագրում ապահովված և, հետևաբար, սահմանափակ ֆինանսական ռեսուրս ունեցող ԶՕԸ-երինը:

Արդյունքում, չի ապահովվել Ֆինանսական աջակցության բաշխման հիմնավորվածությունը և գումարների նպատակային ծախսման արդյունավետությունը:

«1072 Զրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավում» ծրագրի «11006 Խմելու ջուր մատակարարող ընկերություններին առողջացման նպատակով ֆինանսական աջակցության տրամադրում» միջոցառման համար 2019 թվականի ճշտված պլանով նախատեսվել է 3,295,335.4 հազ. դրամի ծախս, որը կատարվել է ամբողջությամբ: Տվյալ ծախսն առաջացել է ՀՀ կառավարության 2017 թվականի դեկտեմբերի 14-ի թիվ 1662-Ա որոշման 15-րդ կետով սահմանված՝ որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո եռամսյա ժամկետում գույքերի ընդունման-հանձնման արդյունքում «Հայջրմուղկոյուղի», «Շիրակ-ջրմուղկոյուղի», «Լոռի-ջրմուղկոյուղի» և «Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ների մոտ հարկային պարտավորություններ առաջանալու դեպքում մարումներ կատարելու գծով առաջարկություն ներկայացնելու վերաբերյալ պահանջի չկատարման հետևանքով: Արդյունքում, առաջացել են չկատարված հարկային պարտավորությունների և որպես հետևանք՝ տույժի և տուգանք, որոնց մարման նպատակով ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 17-ի թիվ 1452-Ն որոշմամբ բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման «4638 Ընթացիկ դրամաշնորհներ պետական և համայնքային առևտրային կազմակերպություններին» հոդվածով ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեին 2019 թվականին հատկացվել 3,295,335.4 հազ. դրամ: Նշված գումարի մեջ ԱԱՀ-ի մասով պարտավորությունը կազմել է 2,511,606.0 հազ. դրամ, ԱԱՀ-ի գծով պարտավորությունները ժամանակին չմարելու պատճառով առաջացած տույժը՝ 779,727.3 հազ. դրամ, տուգանքը՝ 237.6 հազ. դրամի և այլ պարտավորությունները՝ 3,764.6 հազ. դրամի չափով:

Այսպիսով՝ ՀՀ ՏԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից ՀՀ կառավարության 2017 թվականի դեկտեմբերի 14-ի թիվ 1662-Ա որոշման 15-րդ կետով սահմանված պահանջի չկատարումը հանգեցրել է 783,729.5 հազ. դրամ գումարով 2019 թվականի բյուջետային ծախսերում լրացուցիչ միջոցների ներգրավմանը, որի արդյունքում չի պահպանվել ծախսային արդյունավետության սկզբունքը:

«1072 Զրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավում» ծրագրի «11001 Խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների սուբսիդավորում» միջոցառման իրականացման նպատակով ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի և «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի միջև 21.11.2016 թվականին կնքված վարձակալության պայմանագրում 2018 թվականի դեկտեմբերի 12-ին կնքված թիվ 8 Համաձայնագրով կատարված փոփոխությունների և լրացումների արդյունքում ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեն՝ չունենալով որևէ պարտավորություն, ստանձնել է 2019 թվականին 1,293.1 մլն դրամ նախահաշվային արժեքով 12 կապիտալ ենթածրագրերի իրականացումը: Սակայն տարեվերջի դրությամբ ենթածրագրերից ոչ մեկով սահմանված կապիտալ շինարարական աշխատանքները չեն հանձնվել, ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված ռեսուրսների օգտագործմամբ համապատասխան որակով, քանակով ու ժամկետում առավելագույն արդյունք չի ստացվել, իսկ ծախսերը կատարվել են 29.5 %-ով: Արդյունքում՝ ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի կողմից չեն պահպանվել ինչպես նպատակային, այնպես էլ ծախսային արդյունավետության սկզբունքները:

Ֆրանսիայի Հանրապետության կառավարության աջակցությամբ իրականացված Երևանի ջրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավման ծրագրով ստեղծված կոյուղու մաքրման կայանների գույքը շահագործման ընդունելու և օգտագործելու հարցի շրջանակում ուսումնասիրվել է Հայաստանի կառավարության և Ֆրանսիայի կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 1-ին ուժի մեջ մտած ֆինանսական արձանագրությամբ սահմանված նպատակների իրականացման արդյունքներն, ինչպես նաև ռեսուրսների օգտագործմամբ ստացված արդյունքի՝ որակով, քանակով ու ժամկետով համապատասխանությունը պայմանագրով նախատեսված դրույթներին:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ֆինանսական արձանագրությամբ սահմանված նպատակը՝ կեղտաջրերի սկզբնական և ցեխանստվածքների նախնական մշակման բարելավման միջոցով ջրազտման «Աէրացիա» կայանի վերականգնումը, չի իրականացվել, ապա չի պահպանվել կատարողականի հաշվեքննության նպատակային արդյունավետության սկզբունքը:

Միաժամանակ, նոր կայանի ստեղծման համար նախատեսված ռեսուրսները ֆինանսական արձանագրությամբ տրամադրված վարկային միջոցներն են, որոնք արդեն իսկ ծախսվել են, իսկ ստեղծված գույքը 2019 թվականին համապատասխան որակով, քանակով ու ժամկետում շահագործման չի ընդունվել, հետևաբար չի ապահովվել կատարողականի հաշվեքննության ծախսային արդյունավետության սկզբունքի պահպանումը:

Ոռոգման ոլորտի ֆինանսական կայունության բարելավման ռազմավարության 31-րդ կետի համաձայն՝ յուրաքանչյուր տարի նախորդ տարվա համեմատությամբ, ոռոգում

ջրառ իրականացնող ընկերությունը պետք է 10.0%-ի չափով կրճատեր ոռոգման ոլորտին հատկացվող գումարներն՝ ըստ ծախսային հոդվածների: Ռազմավարությամբ 2017 թվականին նախատեսվել են 3,157.4 մլն դրամի, 2018 թվականին 2,841.6 մլն դրամի, 2019 թվականին 2,557.5 մլն դրամի չափով ծախսեր: Ռազմավարության 11-րդ բաժնում հիմնական շրջանակային տեխնիկական ցուցանիշներում ոռոգելի հողատարածքը 2019 թվականին նախատեսվել է հասցնել 136.3 հազ. հեկտարի, սակայն այդ ցուցանիշը պլանավորվել է 101,4 հազ. հեկտարի չափով, որը 34.9 հազ. հեկտարով (25.4%-ով) պակաս է սահմանվածից: ԶՕԸ-երի տվյալների համաձայն՝ 2019 թվականին ոռոգելի հողատարածքները կազմել են 82.7 հազ. հեկտար՝ 2018 թվականի 93.1 հազ. հեկտարի դիմաց, կամ նվազել են 10.4 հազ. հեկտարով:

Ռազմավարության 34-րդ կետի համաձայն՝ ոռոգում ջրառ միավորված ընկերության համար նախատեսվել է հասնել լրիվ ինքնաձախսաձածկող սակագների և սկսած 2019 թվականից՝ ընկերության պարտքերի վերակառուցման դեպքում, դադարեցնել պետության կողմից ոռոգում ջրառ համակարգի սուբսիդավորումը: Սակայն նշված ծրագիրը չի իրականացվել և սուբսիդավորումը շարունակվել է՝ 2019 թվականին կազմելով 1,218.2 մլն. դրամ, կամ չի պահպանվել ծախսային արդյունավետության սկզբունքը:

Վ ԱՆՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԳՐԱՌՈՒՄՆԵՐ

1. Առկա է անհամապատասխանություն «11002 Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրում» և «12001 Աջակցություն ոռոգման համակարգի առողջացման» միջոցառումների շրջանակներում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և ԶՕԸ-երի միջև կնքված սուբսիդիայի տրամադրման պայմանագրերի 1.2. կետի պահանջի հետ՝ ըստ որի սուբսիդիան պետք է ուղղվեր նրանց 2019 թվականի գործունեության ֆինանսական ճեղքվածքի մարմանը, մինչդեռ ԶՕԸ-երը

ստացած սուբսիդիայի գումարների զգալի մասն ուղղել են մինչև 01.01.2019 թվականը գոյացած պարտքերի մարմանը: Այսպես, ՀՀ կառավարության 15.02.2019 թվականի N 128-Ն որոշմամբ 12001 միջոցառման համար հատկացված 3,798.9 մլն դրամն ամբողջությամբ, իսկ 11002 միջոցառման համար հատկացված 3,636.76 մլն դրամից 2,159.0 մլն դրամն օգտագործվել է նախորդ տարում «Ամերիա բանկ» ՓԲԸ-ից ստացված վարկերի գծով վարկային պարտավորությունների մարմանը:

2. Առկա է անհամապատասխանություն ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և ԶՕԸ-երի միջև 2019 թվականին կնքված պետական բյուջեից սուբսիդիայի տրամադրման բոլոր պայմանագրերի 2.1. և 2.2 կետերի ձևակերպումներում, որոնցով սահմանվել է, որ ԶՕԸ-ն ոռոգման ջրի մատակարարման ծառայություններ է մատուցում իր սպասարկման տարածքի ԶՕԸ-երին, այն դեպքում, երբ այդ տարածքում այլ ԶՕԸ-եր չեն կարող լինել: «Զրօգտագործողների ընկերությունների և ջրօգտագործողների ընկերությունների միությունների մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի համաձայն՝ Ընկերությունը ոռոգման ջուր է մատակարարում իր սպասարկման տարածքում գտնվող ջրօգտագործողներին: Պայմանագրերի 2.2. կետով սահմանվել է, որ ԶՕԸ-ն ծառայությունները մատուցում է ՀՀ կառավարության 2016 թվականի օգոստոսի 25-ի նիստի արձանագրության թիվ 33 քաղվածքով հաստատված 11 դրամ/խմ սակագնով, սակայն պայմանագրերում մատնանշած արձանագրության քաղվածքով հաստատված Ռազմավարության՝ «Ոռոգման ջրի վճարների սահմանման մոտեցումները և կողմնորոշիչ մակարդակները» թիվ 4 գլխում, 2019 թվականի համար նախատեսվել է ոչ թե ոռոգման ջրի սակագին, այլ վճար (նվազագույն) 11.5 դրամ/խմ չափով:

3. Առկա է անհամապատասխանություն «1004-11002 Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրում» միջոցառման շրջանակում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և ԶՕԸ-երի միջև կնքված սուբսիդիայի տրամադրման պայմանագրերի 3.2. կետի պահանջի կատարման հետ՝ ըստ որի սուբսիդիայի գումարները ստանալուց հետո վերջիններս մեկ ամսվա ընթացքում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտե պետք է ներկայացնեին համապատասխան հաշվետվություններ օգտագործված գումարների ուղղությունների վերաբերյալ: Իրականում, հաշվետվությունները ներկայացվել են եռամսյակը մեկ:

4. Առկա է անհամապատասխանություն ՀՀ կառավարության 15.02.2019 թվականի թիվ 128-Ն որոշման 3-րդ կետի պահանջի հետ, որով հանձնարարվել է ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարին՝ որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո եռամսյա ժամկետում մշակել և ՀՀ կառավարության հաստատմանը ներկայացնել միջնաժամկետ ժամանակահատվածի համար կրեդիտորական պարտքերի հիմնավորվածության, կանխարգելման և դրանց մարման կարգի վերաբերյալ միջոցառումների իրականացման ճանապարհային քարտեզ՝ կոնկրետ գործողությունների ծրագրով և ժամկետով: Սակայն կրեդիտորական պարտքերի խնդիրը հիմնովին կարգավորմանն ուղղված ՀՀ կառավարության հանձնարարականը ժամանակին չի

կատարվել, այլ փոխարենը 2019 թվականին ՀՀ պետական բյուջեից ԶՕԸ-երին հատկացվել են ՀՀ 2018-2020 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրով չնախատեսված հավելյալ միջոցներ:

5. Առկա է անհամապատասխանություն ՀՀ կառավարության 2003 թվականի դեկտեմբերի 24-ի թիվ 1937-Ն որոշմամբ հաստատված՝ ՀՀ պետական բյուջեից իրավաբանական անձանց սուբսիդիաների և դրամաշնորհների հատկացման կարգի 8-րդ կետի «ե» ենթակետի պահանջի հետ, որով նախատեսվել է սուբսիդիայի տրամադրման մասին պայմանագրում պարտադիր ներառել արտադրվող, ներմուծվող կամ արտահանվող ապրանքի, կատարվող աշխատանքի ու մատուցվող ծառայության նվազագույն շահավետ գինը, պայմանագրի շրջանակներում արտադրման, ներմուծման կամ արտահանման ենթակա ապրանքների, կատարման ենթակա աշխատանքների ու մատուցման ենթակա ծառայությունների առավելագույն քանակի և դրա փոփոխման պայմանների վերաբերյալ դրույթների առկայության պահանջը: ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և ԶՕԸ-երի միջև կնքված՝ պետական բյուջեով նախատեսված ֆինանսական աջակցության տրամադրման պայմանագրերում պահանջվող դրույթները չեն ներառվել:

6. Առկա է անհամապատասխանություն «11003 Զրատեխնիկական կառույցների տեխնիկական վիճակի ուսումնասիրություններ» միջոցառման մասով ՀՀ կառավարության 28.02.2019 թվականի «ՀՀ կառավարության 2006 թվականի մայիսի 26-ի թիվ 677-Ն որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու և ջրային համակարգերի օգտագործման և պահպանության տեխնիկական հանձնաժողովի աշխատակազմը լուծարելու մասին» թիվ 155-Ն որոշման 1-ին կետի պահանջի հետ՝ ըստ որի տեխնիկական հանձնաժողովի աշխատակազմը լուծարելուց հետո տեխնիկական հանձնաժողովի քարտուղարությունը պետք է իրականացվեր ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից: Իրականում, ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի աշխատակազմը չի ստանձնել տեխնիկական հանձնաժողովի աշխատակազմի գործառույթների իրականացումը, վերջիններս չեն ամրակցվել որևէ ստորաբաժանմանը կամ աշխատակիցներին, որի արդյունքում 2019 թվականին տեխնիկական հանձնաժողովը չի ունեցել աշխատանքային պլան, չի իրականացրել իրեն վերապահված գործառույթները: ՀՀ ՏԿԵՆ ջրային կոմիտեի կողմից չի կատարվել նաև ՀՀ կառավարության N 155-Ն որոշման 1.2 կետի պահանջն՝ ըստ որի որոշումն ուժի մեջ մտնելուց՝ 21.03.2019 թվականից, հետո երկամսյա ժամկետում պետք է ապահովվեր տեխնիկական հանձնաժողովի աշխատակազմի գույքի և փաստաթղթերի հանձնման-ընդունման գործընթացի իրականացումը, որը կատարվել է 27.08.2019 թվականին, կամ շուրջ 3 ամիս ուշացումով:

7. Առկա է անհամապատասխանություն «1212 Տարածքային զարգացում» ծրագրի «12003 Պետական աջակցություն սահմանամերձ համայնքներին» միջոցառման շրջանակում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից ԶՕԸ-երի հետ կնքված պայմանագրերի 3.2 կետի պահանջի հետ, որով սահմանվել է, որ սուբսիդիայի գումարները ստանալուց հետո մեկ ամսվա ընթացքում ԶՕԸ-երը պետք է ներկայացնեն համապատասխան հաշվետվություններ օգտագործված գումարների ուղղությունների վերաբերյալ, որոնց փոխարեն ներկայացվել են

տարեկան հաշվետվություններ՝ կատարված բյուջետային ծախսերի և բյուջետային պարտքերի մասին:

8. Առկա են անհամապատասխանություններ «1212 Տարածքային զարգացում» ծրագրի «12003 Պետական աջակցություն սահմանամերձ համայնքներին» միջոցառման շրջանակում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից ԶՕԸ-երի հետ կնքված պայմանագրերի 1.1 կետով սահմանված՝ 2019 թվականի ՀՀ պետական բյուջեից սահմանամերձ համայնքների ԶՕԸ-երին հատկացվող գումարների և նրանց կողմից ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտե ներկայացված և GIS էլեկտրոնային ծրագրում արտացոլված՝ օգտագործված ջրի ծավալների, հասույթի, վճարումների, տարեսկզբի և տարեվերջի դրությամբ առաջացած սկզբնական և վերջնական մնացորդների վերաբերյալ տվյալների միջև: «Արարատ» ԶՕԸ-ի հետ կնքվել է 26,295.75 հազ. դրամ գումարով պայմանագիր, մինչդեռ GIS էլեկտրոնային ծրագրի տվյալներից ելնելով՝ փոխհատուցման գումարը պետք է կազմեր 24,439.50 հազ. դրամ, կամ 1,856.25 հազ. դրամով պակաս գումար: Նույն կերպ, «Եղեգնաձոր» ԶՕԸ-ի հետ կնքվել է 7,706.36 հազ. դրամ գումարով պայմանագիր, որը գերազանցել է GIS էլեկտրոնային ծրագրում արտացոլված 7,163.63 հազ. դրամը 542.73 հազ. դրամով, իսկ «Տավուշ» ԶՕԸ-ի հետ կնքվել է 11,160.91 հազ. դրամ գումարով պայմանագիր, որը գերազանցել է GIS էլեկտրոնային ծրագրում արտացոլված 11,056.19 հազ. դրամը 104.72 հազ. դրամով: Այսպիսով, վերոնշյալ երեք ԶՕԸ-երի մասով փոխհատուցման ենթակա գումարները պայմանագրով գերազանցել են GIS էլեկտրոնային ծրագրի համանման տվյալները 2,503.70 հազ. դրամի չափով:

9. Առկա են անհամապատասխանություններ «11001 Զրային տնտեսության ոլորտում պետական քաղաքականության մշակում, ծրագրերի համակարգում և մոնիտորինգ» միջոցառման «4221 Ներքին գործուղումներ» հոդվածով ՀՀ կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի թիվ 2335-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի պահանջների հետ: Մասնավորապես, վերոնշյալ կարգի 3-րդ կետի համաձայն՝ աշխատողները գործուղման մեկնում են գործատուի անհատական իրավական ակտի հիման վրա, որում նշվում են գործուղման վայրը (վայրերը՝ քաղաք, գյուղ), կազմակերպության անվանումը, նպատակը և ժամկետները, իսկ գործուղման ծախսը հաշվարկվում է աշխատանքի հիմնական վայրից 30 կիլոմետրից ավելի հեռավորությամբ ՀՀ տարածքում այլ վայր մեկնելու դեպքում: Սակայն ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի նախագահի 11.01.2019 թվականի թիվ 1-Ա հրամանով գիշերավարձ է վճարվել Արագածոտնի մարզ (առանց հստակ նշելու գործուղման վայրը) մեկնելու համար, իսկ ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի գլխավոր քարտուղարի 22.01.2019 թվականի թիվ 15-Ա հրամանով գործուղված Գ. Ծ-ի և 15.02.2019 թվականի թիվ 15-Ա/2 հրամանով գործուղված Մ.Հ-ի գործուղման վկայականների մեկնման և ժամանման ամսաթվերը թերի են լրացվել: Չի պահպանվել նաև վերոնշյալ կարգի 9-րդ կետի պահանջը, որի համաձայն՝ գործուղվող աշխատողին գործուղման ծախսերի հատուցումը տրվում է գործուղում մեկնելուց առնվազն մեկ օր առաջ՝ ուսումնասիրված բոլոր գործուղումների մասով վճարումները կատարվել են ուշացումով և հիմնականում գործուղումից հետո:

10. Առկա են անհամապատասխանություններ «11001 Ջրային տնտեսության ոլորտում պետական քաղաքականության մշակում, ծրագրերի համակարգում և մոնիտորինգ» միջոցառման «4264 Տրանսպորտային նյութեր» հոդվածի գծով ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանով հաստատված Ծխ-6 ձևաչափով երթուղային թերթիկներին ներկայացվող պահանջի հետ: ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեում վերոնշյալ ձևաչափի փոխարեն լրացվել են իրենց կողմից 17.10.2018 թվականի թիվ 227-Ա հրամանով հաստատված ձևաչափի երթուղային թերթիկներ, որոնցում մեկնելու վայրը նշվել է միայն մարզը, որի հետևանքով հնարավոր չէ որոշել վառելիքի իրական ծախսը: Երթուղային թերթիկներում նշված վազքի ցուցանիշը չի համապատասխանում թերթիկում նշված ժամանակահատվածի սկզբի ու վերջի ցուցմունքի տարբերությանը, որոշ դեպքերում չի պահպանվել ըստ մեքենաների երթուղային թերթիկների ցուցիչների հաջորդականությունը:

11. Առկա է անհամապատասխանություն «1072 Ջրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավում» ծրագրի «31007 կոյուղագծերի կառուցման աշխատանքներ» միջոցառման շրջանակում 2019 թվականի փետրվարի 13-ին ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի, որպես պատվիրատուի, Լոռու մարզի Սպիտակի համայնքի և «Բիդեք» ՍՊԸ-ի, որպես կապալառուի, միջև կնքված թիվ ԶԿ-ԳՀԱՇՁԲ-18/4-Ա պայմանագրի 5.3 և 6.5 կետերի պահանջների հետ: Համաձայն պայմանագրի 5.3 կետի՝ վճարումները կատարվում են հանձնման-ընդունման արձանագրության հիման վրա, մինչև 30 աշխատանքային օրվա ընթացքում, բայց ոչ ուշ, քան մինչև տվյալ տարվա դեկտեմբերի 20-ը: «Բիդեք» ՍՊԸ-ն ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեին հանձնման-ընդունման արձանագրությունները ներկայացրել է 21.10.2019 թվականին և 29.10.2019 թվականին, սակայն վճարումները կատարվել են դեկտեմբերի 25-ին, կամ համապատասխանաբար՝ 23 և 9 օր ուշացումով: Համաձայն պայմանագրի 6.5 կետի՝ յուրաքանչյուր ուշացման օրվա համար հաշվարկվում է տույժ՝ չվճարված գումարի 0.05%-ի չափով, կամ ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեն պարտավոր էր «Բիդեք» ՍՊԸ-ին վճարել համապատասխանաբար՝ 82.1 և 54.2 հազ. դրամի, կամ ընդամենը 136.3 հազ. դրամի տույժ, որը չի կատարվել:

12. Առկա են անհամապատասխանություններ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի և ԶՕԸ-երի միջև կնքված ջրամատակարարման պայմանագրերի հավելված հանդիսացող ջրի մատակարարման պլան-ժամանակացույցով սահմանված և փաստացի մատակարարված ջրի ծավալների միջև: Թվով 11 ԶՕԸ-երին 2019 թվականի համար նախատեսվել է մատակարարել 919,3 մլն խմ ոռոգման ջուր, որից ինքնահոս եղանակով՝ 825,1 մլն խմ, 94,2 մլն խմ՝ մեխանիկական եղանակով, սակայն փաստացի մատակարարվել է 56,3 մլն խմ-ով ավելի քանակի ջուր: 128,1 մլն խմ-ով գերազանցվել են նաև սուբսիդիայի հատկացման պայմանագրի 2.5 կետով սահմանված կանխատեսումային ջրաքանակները:

13. Առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ կառավարության 2002 թվականի դեկտեմբերի 26-ի թիվ 2121-Ն որոշմամբ հաստատված՝ ոռոգման ջրի մատակարարման և օգտագործման կանոնների 17-րդ կետի պահանջների հետ՝ համաձայն որոնց ջրօգտագործողը (բաժանորդը) տվյալ ամսվա մատակարարված ջրի դիմաց վճարման

ենթակա գումարը փոխանցում է ջրամատակարարի բանկային հաշվին՝ վճարման փաստաթղթերը ստացվելուց հետո 10 բանկային օրվա ընթացքում: Կնքված Ջրամատակարարման պայմանագրերում (13-րդ կետի դ) ենթակետ) նշված է մեկամսյա վճարման ժամկետ, ինչպես նաև 11-րդ կետի ա) ենթակետով ջրամատակարարին իրավունք է վերապահվել՝ բաժանորդի կողմից վերոնշյալ պարտավորությունները չկատարելու դեպքում, սահմանված կարգով զգուշացնելուց 3 օր հետո դադարեցնել բաժանորդի ջրամատակարարումը՝ մինչև պարտքի մարումը, ինչն ընդհանրապես չի կատարվել՝ հանգեցնելով «Ջրառ» ՓԲԸ-ի դեբիտորական պարտքերի կուտակմանը և կրեդիտորական պարտքերի առաջացմանը:

14. Առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ կառավարության 2002 թվականի դեկտեմբերի 26-ի թիվ 2121-Ն որոշման հավելված 3-ով սահմանված և ԶՕԸ-երի հետ կնքված ջրամատակարարման պայմանագրերի 10-րդ կետի պահանջների հետ՝ ըստ որոնց ոռոգման շրջանում պլան-ժամանակացույցով նախատեսված ջրաքանակն ընկերության հայտի հիման վրա կարող է փոփոխվել առավելագույնը 25.0%-ի չափով՝ ջրամատակարարի տեխնիկական հնարավորությունների սահմաններում: Իրականում, առանձին դեպքերում պլանային չափաքանակների շեղումները գերազանցել են թույլատրելի չափը, մասնավորապես, Երևան ԶՕԸ-ում այն կազմել է 30.0%, Շիրակ ԶՕԸ-ում՝ 50.0% և այլն: Առավել մեծ չափի՝ 60.0-80.0%, շեղումներ են տեղի ունեցել ամսական կտրվածքով:

15. Առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանով հաստատված ձև Ծխ-6 և Ծխ-7 ձևաչափերի և տրանսպորտային միջոցների շահագործման ժամանակ վառելիքի ծախսի վերաբերյալ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից լրացվող մարդատար (բեռնատար) ավտոմեքենաների երթուղային թերթիկների միջև: Հաշվառումը կատարվել է շաբաթական կամ ամսական կտրվածքով՝ առանց օրական հաշվարկի, համապատասխան տեղում բացակայում է տրանսպորտային միջոցի մեկնելիս և վերադառնալիս վազքի ցուցիչի ցուցմունքը, դրա փոխարեն նշվել է կատարված վազքի ենթադրյալ թիվը, «որտեղից ուր է մեկնում» մասում չեն լրացվել երթուղու կոնկրետ վայրերը:

16. Առկա է անհամապատասխանություն SCADA համակարգի ներդրման շրջանակում «Ջրառ» ՓԲԸ-ի և «Լոկատոր» ՓԲԸ-ի միջև 01.08.2019 թվականին կնքված՝ օբյեկտների մոնիտորինգային ծառայությունների մատուցման պայմանագրի 3.8 կետի պահանջի հետ, որով մատուցված ծառայությունների դիմաց վճարումը կատարվում է 15 բանկային օրվա ընթացքում՝ կատարողից հաշիվ-ապրանքագիրը և ծառայությունների հանձնման-ընդունման ակտն ստանալուց հետո: «Լոկատոր» ՓԲԸ-ի կողմից 2019 թվականի սեպտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին վճարման համար ներկայացվել են թվով 4 հարկային հաշիվներ՝ ընդամենը 6,006.0 հազ. դրամ գումարով: «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից վճարումը կատարվել է 2019 թվականի դեկտեմբեր ամսին 1,200.0 հազ. դրամի չափով՝ առանց ծառայությունների հանձնման-ընդունման ակտի, կամ կատարողականը հաստատող այլ փաստաթղթերի:

17. Առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ կառավարության 2003 թվականի հուլիսի 3-ի թիվ 957-Ն որոշմամբ հաստատված հավելվածի 10-րդ կետով սահմանված պահանջների հետ, որոնցում ամրագրվել է, որ օգտագործման մեջ գտնվող ՀՏԿ-ի անվտանգության հայտարարագիրը հայտարարագրողի կողմից կազմվում է յուրաքանչյուր 3 տարին մեկ անգամ, իսկ 7-րդ կետի համաձայն՝ օգտագործման մեջ գտնվող ՀՏԿ-ի անվտանգության հայտարարագրի կազմմանը նախորդում է դրա զննումը: Սակայն «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից չեն կազմվել ՀՏԿ-ների հայտարարագրեր հատկապես շահագործման անվտանգության տեսանկյունից առավել ռիսկային համարվող թվով 9 խոշոր ջրամբարների մասով:

18. Առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 02.06.2000 թվականի թիվ 102 հրամանով հաստատված՝ օրինակելի թիվ գ-1 ձևաչափի պահանջների հետ, որոնք վերաբերում են գույքագրման արդյունքում հիմնական միջոցների ցուցակների կազմմանը: «Ջրառ» ՓԲԸ-ում վերջին գույքագրումը կատարվել է տնօրենի փոփոխությամբ պայմանավորված՝ նրա 13.01.2020 թվականի թիվ 01 հրամանով: Սակայն գույքագրումը բոլոր ստորաբաժանումներում կատարվել է փաստացի տվյալների հիման վրա՝ հանգեցնելով հիմնական միջոցների ոչ ճշգրիտ ցանկի ձևավորմանը: Համաձայն «Ջրառ» ՓԲԸ-ի ներկայացրած տեղեկանքի՝ պատվարների, պոմպակայանների, ջրանցքների անվտանգության ներդրումային (վարկային), ինչպես նաև Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացված ծրագրերով կատարված աշխատանքների գումարները չեն արտացոլվել հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքներում: Այսպես, ՀՀ կառավարության 21.11.2013 թվականի թիվ 1307-Ա որոշման 2-րդ կետի 1) ենթակետով ՀՀ ՏԿԵՆ ջրային կոմիտեին հանձնարարվել է ապահովել իրականացվող ծրագրերով վերականգնված գույքի հանձնման-ընդունման աշխատանքների կատարումը, որը չի կատարվել, իսկ արդյունքում Մարմարիկի ջրամբարի 5,082,114.6 հազ. դրամի վերականգնված գույքի արժեքից հաշվեկշռում արտացոլվել է միայն 12,500.0 հազ. դրամի գույքը: Մյուս կողմից, «Ջրառ» ՓԲԸ-ի հաշվեկշռում որոշ դեպքերում ներառվել են հիմնական միջոցներ, որոնք փաստացի չեն գույքագրվել՝ մասնավոր սեփականության ներքո գտնվող տարածքներում տեղակայվելու հետևանքով: Ավելին, «Ջրառ» ՓԲԸ-ի հաշվեկշռում հաշվառվել է նաև ՀՀ կառավարության 11.05.2017 թվականի թիվ 495-Ա որոշմամբ Երևան, Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի Արմենակյան 125 հասցեում գտնվող «Ջրառ» ՓԲԸ-ին սեփականության իրավունքով արդեն չպատկանող գույքը, որի ընդունում-հանձնումը սահմանված ժամկետում չի իրականացվել և «Ջրառ» ՓԲԸ-ի 2019 թվականի ծախսերում շահութաբաժնի հաշվարկման ժամանակ ներառվել է 5,000.0 հազ. դրամի չափով այդ գույքի մաշվածությունը: Պատշաճ կերպով չեն հաշվառվել և թերի են ձևակերպվել նաև ՀՀ կառավարության 27.05.2015 թվականի N 565-Ա որոշմամբ «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում գույքի վրա կատարված կապիտալ բնույթի 12,415,389.2 հազ. դրամի և 296,100.9 հազ. դրամի աշխատանքների ծավալները:

19. Առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 100-րդ հոդվածի պահանջի հետ՝ ըստ որի սեզոնային է համարվում այն աշխատանքը, որը բնակլիմայական պայմանների պատճառով կատարվում է ոչ թե ամբողջ տարի, այլ ութ ամիսը չգերազանցող որոշակի ժամանակահատվածում (սեզոնում): «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից սեզոնային աշխատողներից 6-ի հետ կնքվել են 8 ամսից ավելի ժամկետով պայմանագրեր:

20. Առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջի հետ՝ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից որպես արտաժամյա աշխատանքների վճարման հիմնավորում ներկայացվել են հունիս ամսվա արտաժամյա աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրեր՝ սահմանված ներքին իրավական ակտերի փոխարեն: Բացի այդ, համաձայն ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 146-րդ հոդվածի 1-ին մասի՝ գործատուի պահանջով արտաժամյա աշխատանքը իրար հաջորդող երկու օրվա ընթացքում չպետք է գերազանցի 4 ժամը, սակայն «Ջրառ» ՓԲԸ-ում հունիս ամսին արտաժամյա աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրերում առկա են իրար հաջորդող երկու օրվա ընթացքում 4 ժամը գերազանցող մի շարք դեպքեր:

21. Առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 777-րդ հոդվածի պահանջի և «Մեկիորացիա» ՓԲԸ-ի կողմից կնքված քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի 2.2.2 կամ 2.2.3 կետերի միջև: Ըստ պայմանագրի՝ աշխատողին հասանելիք գումարը վճարվում է աշխատանքի արդյունքն ընդունելու դեպքում, սակայն պայմանագրում չի նշվել աշխատանքի կամ մատուցված ծառայության արդյունքի չափման կամ գնահատման որևէ չափորոշիչ, մինչդեռ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 777-րդ հոդվածով սահմանված է, որ ծառայությունների վճարովի մատուցման պայմանագրով՝ կատարողը պարտավորվում է պատվիրատուի առաջադրանքով ծառայություններ մատուցել (կատարել որոշակի գործողություններ կամ իրականացնել որոշակի գործունեություն):

22. Առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 178-րդ հոդվածի 3-րդ մասի պահանջների և աշխատակիցներին լրացուցիչ աշխատավարձ վճարելու հետ կապված «Մեկիորացիա» ՓԲԸ-ի տնօրենի համապատասխան հրամանների միջև: Համաձայն ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի պահանջների՝ համատեղությամբ աշխատանքը հիմնական աշխատանքից ազատ ժամանակ, միևնույն գործատուի կամ այլ գործատուի մոտ աշխատանքային պայմանագրի հիման վրա աշխատողի կողմից կատարված աշխատանքն է, իսկ հավելավճարը հիմնական աշխատավարձի նկատմամբ հաշվարկվող լրացուցիչ վարձատրությունը, որը վճարվում է որակավորման (դասային, դիվանագիտական, գիտական աստիճան, կոչում և այլն), աշխատանքային ստաժի համար, մինչդեռ որոշ հրամաններում նշվել է, որ այն պարտականությունը, որի կատարման համար տրվում է հավելավճար, աշխատակիցը կատարելու է համատեղության կարգով: Հավելավճարի տեսքով են վճարվել նաև աշխատավարձի ֆոնդի տնտեսման հաշվին աշխատակիցներին հատկացված գումարները:

23. Առկա են անհամապատասխանություններ ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանով հաստատված ձև Ծխ-6 և Ծխ-7 ձևաչափերի և

տրանսպորտային միջոցների շահագործման ժամանակ վառելիքի ծախսի վերաբերյալ «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի կողմից լրացվող մարդատար (բեռնատար) ավտոմեքենայի երթուղային թերթիկների միջև: Հաշվառումը կատարվել է շաբաթական կամ ամսական կտրվածքով՝ առանց օրական հաշվարկի, համապատասխան տեղում բացակայում է տրանսպորտային միջոցի մեկնելիս և վերադառնալիս վազքի ցուցիչի ցուցմունքը, ըստ քաղաքների կատարված վազքը կմ-ով, մեքենան օգտագործողի ստորագրությունը, ծախսված վառելիքի տեսակը, «որտեղից ուր է մեկնում» մասում չի լրացվել երթուղու կոնկրետ վայրը:

24. Առկա են անհամապատասխանություններ 09.07.2019 թվականին «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի և «Եղվարդչին» ԲԲԸ-ի միջև Ռանչպարի պոմպակայանի մղման խողովակաշարի և շահագործման ճանապարհի վթարված հատվածի վերականգնման աշխատանքների կատարման նպատակով կնքված ՀՀԷԲՊՆ-Մ-ԳՀԱՇՁԲ-19/12 պայմանագրի 1.1 և 4-րդ կետի պահանջների հետ՝ կատարողական ակտով հաշվարկված աշխատանքների ծավալները տարբերվում են ներկայացված նախահաշվի և պայմանագրին կից հավելված 1-ի տեղային նախահաշվի ծավալներից:

VI ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՄԲ ԱՐՁԱՆԱԳՐՎԱԾ ԱՅԼ ՓԱՍՏԵՐ

ՀՀ կառավարության 2016 թվականի օգոստոսի 25-ի թիվ 33 արձանագրային որոշմամբ ոռոգման ոլորտի ֆինանսական կայունության բարելավման Ռազմավարության 12-րդ կետի 1-ին ենթակետով սահմանվել է, որ ԶՕԸ-երին ընթացիկ դրամաշնորհները տրամադրվելու են վերջիններիս կողմից որոշակի պայմաններին բավարարելու պարագայում, իսկ 12-րդ կետի 2-րդ ենթակետով սահմանվել են դրամաշնորհների տրամադրման հիմնական պայմանները, մասնավորապես՝ սկսած 2019 թվականից, ԶՕԸ-երի կրեդիտորական պարտավորությունները չեն կարող գերազանցել տվյալ տարվա հաշվեգրված ծախսերի 8.0%-ի առավելագույն սահմանը:

Հաշվեքննությամբ պարզվել է, որ ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և ԶՕԸ-երի միջև 2019 թվականին կնքած սուբսիդիայի հատկացման պայմանագրերում չեն սահմանվել Ռազմավարությամբ ամրագրված վերոնշյալ պայմանները, որի արդյունքում 2018 թվականի արդյունքներով որևէ ԶՕԸ չի ապահովել կրեդիտորական պարտքերի մինչև 8.0%-ի ցուցանիշն, իսկ 2019 թվականին այդ սահմանաչափն ապահովվել է միայն 4՝ «Եղեգնաձոր», «Արարատ», «Տավուշ» և «Լոռի» ԶՕԸ-երի կողմից:

Ռազմավարության 9-րդ բաժնի 40-րդ կետի համաձայն՝ ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեին իրավունք է վերապահվել բյուջետային տարվա ընթացքում ԶՕԸ-երի միջև իրականացնել ՀՀ պետական բյուջեով հաստատված ընթացիկ դրամաշնորհների ընդհանուր չափաքանակի 5%-ի չափով վերաբաշխումներ: ՀՀ կառավարության 27.12.2018 թվականի թիվ 1515-Ն որոշմամբ ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեին «1004-11002 Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրում» միջոցառման համար պետական բյուջեից հատկացված 3,636,764.0 հազ. դրամ գումարով սուբսիդիայի չափաքանակները հաստատվել են ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարի 10.02.2019 թվականի թիվ 34-Ա հրամանով, իսկ 22.05.2019 թվականի թիվ 109-Ա հրամանով՝ ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի առաջարկության հիման վրա, նույն սուբսիդիայի չափաքանակները վերաբաշխվել են 601,409.4 հազ. դրամ գումարի չափով, կամ 5%-ի շեմը գերազանցվել է 419,571.2 հազ. դրամով:

2019 թվականի արդյունքներով պետական աջակցության պլանային ցուցանիշի հաշվարկման հիմքում Ռազմավարությամբ ընդունված 136.3 հազ. հա ոռոգելի հողերի դիմաց ոռոգելի հողատարածքները 82.8 հազ. հա կազմելու պայմաններում պետական աջակցության 11002 միջոցառման սկզբնական գումարը ավելի է նախատեսվել 1,477.3 մլն դրամի չափով (3,763.4 մլն դրամ–2,286.1 մլն դրամ), իսկ 2019 թվականի ընթացքում ԶՕԸ-երին հատկացված ամբողջ ֆինանսական աջակցության և ծախսերի համադրմամբ՝ ավելի հատկացված գումարը կազմել է 5,937.66 մլն. դրամ (18,814.66 մլն դրամ – 12,877.0 մլն դրամ):

Այսպիսով՝ նույնիսկ ծախսերի և ջրի ինքնարժեքի նախատեսված ցուցանիշի գերազանցման պարագայում 2019 թվականին ԶՕԸ-երին հատկացված ֆինանսական

աջակցությունը 5,937.66 մլն դրամով գերազանցել է ոռոգման ջրի ինքնարժեքի ու սահմանված սակագնի տարբերությունից գոյացած ֆինանսական ճեղքվածքը: Այս պայմաններում տարվա վերջին ԶՕԸ-երի մոտ կուտակվել են 1,977,6 մլն դրամի կրեդիտորական պարտքեր, իսկ դեբիտորական պարտքերը մեկ տարում ավելացել են 2,369.2 մլն դրամով՝ հասնելով 22,473.6 մլն. դրամի, ինչը վկայում է համակարգի անարդյունավետ կառավարման մասին:

Համաձայն ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի ներկայացրած տեղեկանքի՝ 2018 թվականի մեծաքանակ պարտքերի կուտակումը, որոնք մարվել են 2019 թվականին, պայմանավորվել է վերջին տարիների սակավաջրության պատճառով ոռոգման համակարգում իրականացված մեխանիկական ջրարտադրությունից առաջացած էլեկտրական էներգիայի ծախսից, մինչդեռ ջրի կառավարման GIS համակարգի տվյալների վերլուծությունը ցույց է տվել, որ 2018 թվականի բյուջեով նախատեսված 1,026.8 մլն. խմ պահանջվող ընդհանուր ջրաքանակի դիմաց ԶՕԸ-երը ստացել են 1,104.4 մլն խմ, կամ 77.6 մլն խմ ավելի քանակով ջուր: ԶՕԸ-երի կողմից շահագործվող տեղական աղբյուրներից ջրի մեխանիկական եղանակով մղման համար փաստացի ծախսված էլեկտրաէներգիան 2018 թվականին կազմել է 119,409.8 կվտ/ժ, որը չի գերազանցել բյուջեով նախատեսված 122,247.3 կվտ/ժ-ը և որի արժեքը կազմել է 4,692.67 մլն դրամ, կամ նախատեսվածից պակաս է ծախսվել 208.7 մլն դրամի էլեկտրաէներգիա: Այս պարագայում 01.01.2019 թվականի դրությամբ ԶՕԸ-երի վարկային պարտավորությունները, որոնք գոյացել են նախորդ տարվա էլեկտրաէներգիայի վճարումները կատարելու համար վերցված վարկերից, կազմել են 5,795.0 մլն դրամ և էլեկտրաէներգիայի մասով պարտքը՝ 52.7 մլն դրամ: Հատկանշական է, որ 2018 թվականին ԶՕԸ-երի ֆինանսական աջակցությունը կազմել է 4,771.8 մլն դրամ, իսկ նրանց կողմից մատակարարված ջրի դիմաց գանձումների մակարդակը՝ 50.3%, կամ չի գանձվել 3,291.2 մլն դրամ:

«11001 Զրային տնտեսության ոլորտում պետական քաղաքականության մշակում, ծրագրերի համակարգում և մոնիտորինգ» միջոցառման «4111 Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարներ» հոդվածով ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի աշխատողների սահմանահատումների վերաբերյալ տեղեկատվության և ըստ ամիսների կազմած աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրերի համեմատության արդյունքում պարզվել է, որ 5 աշխատակիցներ ներկա են ստացել, սակայն փաստացի Հայաստանում չեն գտնվել՝ նրանցից երեքը բացակայել են մեկական, մեկը՝ 2 և մեկը՝ 7 օր:

2018 թվականի դեկտեմբերի 12-ին ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և «Վեոլիա Զուր» ՓԲԸ-ի միջև կնքված թիվ 8 համաձայնագրով պարտադիր կապիտալ աշխատանքների ծրագրով նախատեսված ներդրումային պարտավորությունների շրջանակում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից 2019 թվականին կնքված պայմանագրերի, շինարարական աշխատանքների և նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ համայնքներում հին օրական կարգավորվող ջրավազանների վերակառուցման և սնուցող ջրագծերի կառուցման նպատակով «Ջինջ», «Այր Դիզայն» և

«Շինմաստեր» ՍՊԸ-ների կողմից կազմված նախագծանախահաշվային փաստաթղթերում առկա են 48.3 մլն դրամ գումարի չափով տարաբնույթ թերություններ և բացթողումներ՝ կապված օբյեկտների նախահաշիվների ծավալային, շինարարական աշխատանքների գնագոյացման, ինչպես նաև նյութածախսերին վերաբերող հաշվարկների հետ:

2019 թվականին «Ջրառ» ՓԲԸ-ին անհատույց օգտագործման իրավունքով պատկանող՝ Երևան, Վարդանանց փակուղի, 8 հասցեում գտնվող 2,125.7 քառ. մետր մակերեսով տարածքից «Հայջրմուկոյուղի» ՓԲԸ-ին և Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի «Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման մասնաճյուղ» ՊՀ-ին՝ առանց ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության համաձայնության և համապատասխան վարձակալության պայմանագրեր կնքելու, անհատույց օգտագործման իրավունքով հատկացվել են տարածքներ: Արդյունքում, այդ կազմակերպությունները վարձավճարներ կամ այլ վճարումներ չեն կատարել, իսկ էլեկտրաէներգիայի, գազի, խմելու ջրի, աղբահանության և այլ կոմունալ ծախսերն ամբողջությամբ իրականացվել են «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից:

ՀՀ կառավարության 2002 թվականի դեկտեմբերի 26-ի թիվ 2121-Ն որոշման հավելված 3-ով սահմանվել է ջրամատակարարման պայմանագրին կից կնքել նաև ստացված ջրի դիմաց վարձավճարի պարտքի մարման ժամանակացույց: Սակայն, ԶՕԸ-երի և այլ ջրօգտագործողների մասով 01.01.2019 թվականի դրությամբ կուտակված՝ ընդհանուր 2,091,484.3 հազ. դրամ դեբիտորական պարտքի պայմաններում, «Ջրառ» ՓԲԸ-ի և ԶՕԸ-երի միջև պարտքերի մարման ժամանակացույցեր չեն կնքվել:

ԶՕԸ-երի կողմից մատակարարված ջրի դիմաց հասանելիք վճարների գանձման ուղղությամբ պատշաճ միջոցներ և կոնկրետ գործողություններ չձեռնարկելու, ինչպես նաև ջրօգտագործողների կողմից ստացված ոռոգման ջրի դիմաց սահմանված ժամկետներում վճարումներ չկատարելու հետևանքով առաջացած կրեդիտորական պարտքերը մարելու համար անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների պահանջը բավարարելու նպատակով «Ամերիաբանկ» ՓԲԸ-ից ստացված վարկի դիմաց 2019 թվականին «Ջրառ» ՓԲԸ դրամական միջոցներից կատարվել են 54,249.1 հազ. դրամի, այդ թվում՝ տոկոսների և տյուժերի վճարումներ, իսկ «Գլաժոր ՈՒՎԿ» ՓԲԸ-ի 2019 թվականի վարկը մարելու համար վճարվել է 2,748.4 հազ. դրամ տոկոսի գումար:

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից շահագործվող ջրանցքների ընդհանուր կորուստների չափը սահմանվել է «Սևան-Հրազդանյան-ջրառ» և «Ախուրյան-Արաքս-ջրառ» ՓԲԸ-ների կողմից մատակարարվող ոռոգման ջրի սակագների հաշվարկների հիման վրա, որոնք հաստատվել են ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից դեռևս 2007 թվականին և մինչ օրս սահմանված կարգով չեն վերանայվել, այն դեպքում, երբ մինչև 2013 թվականը տարբեր վարկային ծրագրերի շրջանակներում ոռոգում-ջրառ ընկերությունների կողմից շահագործվող համակարգերի վերականգնման ուղղությամբ կատարվել է ավելի քան 24,140.8 մլն դրամի ներդրումներ (ՀՀ կառավարության 21.11.2013 թվականի N1307-Ա

որոշում), որոնք կարող էին ազդեցություն ունենալ նաև ջրանցքների օգտակար գործողության գործակիցների վրա:

Գարնան նախապատրաստական և ոռոգման ժամանակաշրջանի աշխատանքների կատարման ընթացքում «Զրառ» ՓԲԸ-ում թվով 6 աշխատակիցներին մասով առկա է պայմանագրային գումարի և հաշվարկված աշխատավարձի միջև 370.0 հազ. դրամի (ներառյալ հարկերը) տարբերություն:

«Զրառ» ՓԲԸ-ի 2019 թվականի ոռոգման համակարգերի մաքրման և նորոգման աշխատանքների մասով կատարողականների և պայմանագրով վճարումների միջև արձանագրվել են անհամապատասխանություններ՝ ընդհանուր գումարային և գումարների միջև բաշխվածության, ինչպես նաև աշխատավարձի և մեքենա մեխանիզմների վճարումների մասով: Կատարողական ակտերում հաշվարկվել են աշխատանքների կատարման նյութածախսը, մեքենամեխանիզմների և աշխատավարձերի ծախսերը, սակայն հաշվի չառնելով նշված աշխատանքների հաշվարկները՝ կատարվող աշխատանքների (մաքրման, նորոգման և մեխանիզմների շահագործման) վերաբերյալ կնքվել են քաղաքացիաիրավական պայմանագրեր, որոնցում հաշվարկված աշխատավարձերի գումարները էականորեն տարբերվում են աշխատանքների կողմնորոշիչ նախահաշվում արտացոլված գումարից: Չեն կազմվել ինժեներական լուծումներ, ամրացման կամ վերականգնման էսքիզային նախագծեր: Բետոնային աշխատանքների դեպքում փաստաթղթերում բացակայում են բետոնի լաբորատոր փորձարկումների ակտերը, ինչպես նաև ջրանցքներում օգտագործվող բետոնի ջրանթափանցելիության ցուցանիշը:

«Զրառ» ՓԲԸ-ի բաժնետերերի ժողովի համապատասխան որոշումներով հաստատված հաստիքացուցակով հաստատվել են գիշերային աշխատանքների համար վճար 22 և լրավճար 17 աշխատողների համար, սակայն որպես լրավճարների հիմնավորում ներկայացվել է հրաման միայն 3 աշխատակցի համար: Տարվա ընթացքում 25 աշխատակցին տրամադրվել է 808.8 հազ. դրամի չափով հավելավճար՝ առանց հիմքերի: Համապատասխան հրամանների հիման վրա 48 աշխատակցին աշխատանքների ծավալի ավելացման համար վճարվել է լրավճար՝ հղում կատարելով ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 188-րդ հոդվածին, մինչդեռ վերջինիս համաձայն՝ եթե սահմանված նորմաների համեմատությամբ ավելանում է աշխատողի աշխատանքի ծավալը, ապա նրա աշխատանքը վարձատրվում է կատարված աշխատանքի ծավալին համապատասխան: Տվյալ դեպքում աշխատողի աշխատանքի ծավալի նորմաներ չեն սահմանվել, ուստի ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 188-րդ հոդվածը տվյալ դեպքում կիրառելի չէ: Միաժամանակ՝ հրամանին կից ներկայացված ոչ բոլոր զեկուցագրերն են հիմնավորում աշխատանքի ծավալի ավելացումը: Հաշվետու ժամանակահատվածում «Զրառ» ՓԲԸ-ի աշխատողների կողմից ՀՀ սահմանների հատումների վերաբերյալ տրամադրված տեղեկատվության և ըստ ամիսների կազմած աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրերի համեմատական վերլուծությամբ պարզվել է, որ թվով 23 աշխատակիցներ Հայաստանի տարածքից դուրս գտնվելու պարագայում

աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրում ներկա են ստացել և նրանց համար հաշվարկվել է աշխատավարձ 1,012.0 հազ. դրամի չափով:

«Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի կողմից թերի են կատարվել գրունտային ջրերի մակարդակների և ստացիոնար, տասնօրյա, միաժամանակյա դիտումներ Արարատյան հարթավայրի 450 դիտողական հորատանցքերում աշխատանքները՝ չեն կատարվել հորատանցքերի ընդհանուր թվով 403 դիտարկում ու չափագրում և տարվա ընթացքում կատարողականով ներկայացված 4950 դիտումների թիվը 403-ով գերազանցել է մատյաններում գրանցված տվյալները: Գրունտային ջրերի քիմիական անալիզների փաստացի թիվը 73-ով պակաս է պայմանագրով նախատեսվածից և 38-ով՝ ամսական կատարողական ակտերով ներկայացված քանակից: Դիտման հորատանցքերի վերականգնում և դիտման հորատանցքերի արտամղում աշխատանքների մասով կատարողական ակտերով ներկայացվել են սկզբնական փաստաթղթերում նշված ծավալները գերազանցող տվյալներ:

Կատարվող աշխատանքների մասով «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ում արձանագրվել են տարբերություններ վառելիքի դուրս գրման զեկուցագրով ներկայացված և կատարողական ակտերում նշված ծավալների միջև՝ հանույթի աշխատանքների գծով պակաս կատարված հանույթի աշխատանքների ծավալը կազմել է 3037 խմ, հարթեցման աշխատանքների գծով՝ 671 խմ, իսկ հանույթի բարձում և տեղափոխում աշխատանքների գծով ներկայացված ցուցանիշը գերազանցվել է 50 խմ-ով:

«Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի հիմնական միջոցների ընդհանուր արժեքում ներառվել է 868,734.6 հազ. դրամ գումարը, որը նախատեսվել է ՀՀ կառավարության 27.05.2015 թվականի N 565-Ա որոշմամբ «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում Արարատյան դաշտավայրի վերանորոգված և վերականգնված դրենաժային համակարգերի մասով համապատասխան ձևակերպումներ տալու համար: Սակայն հատկացված գումարն ըստ առանձին համակարգերում կատարված աշխատանքների ծավալների չի բաշխվել և կատարված կապիտալ ծախսերը չեն ներառվել համապատասխան դրենաժային համակարգերի արժեքներում, այլ մեկ տողով և ընդհանուր գումարով արտացոլվել են ընկերության հաշվեկշռում հաշվառված հիմնական միջոցների ցանկում: Արդյունքում՝ 2019 թվականին բաց դրենաժային համակարգերի մաշվածության հաշվարկման ժամանակ կապիտալ ծախսերի կատարման հաշվին ձևավորված արժեքի նկատմամբ հաշվարկվել է մաշվածություն 30,405.7 հազ. դրամի չափով, որը ենթակա չէ ընդհանուր ծախսերի մեջ ներառման: Ավելին, 2016 թվականի սեպտեմբեր ամսից 30,610.4 հազ. դրամ սկզբնական արժեքով փակ դրենաժային համակարգի տակ գտնվող 400 հա տարածքից 30 հա օգտագործվել է «Գրինհաուզ» ՍՊԸ-ի կողմից՝ ջերմոցային տնտեսություն կազմակերպելու նպատակով, սակայն ընկերությունը պետական գույք հանդիսացող համակարգի տարածքի օտարումը կանխելու հարցը չի ուղղել վերադաս պետական կառավարման մարմիններին:

«Մելիորացիա» ՓԲԸ-ում կատարված ստուգման շրջանակում ՀՀ Շիրակի և Լոռու մարզերում իրականացված զննման և դիտարկման արդյունքում դրենաժային ցանցի կոլեկտորների մաքրման աշխատանքների մասով արձանագրվել են հետևյալ փաստերը՝

✓ մաքրված դրենաժներում առկա են անօրինական կառույցներ և ավելորդ խողովականցումներ (Արևիկ, Ախուրյան համայնքներ), որի պատճառով դրենաժի զգալի հատվածը չի գործում,

✓ թեև կատարվել է դրենաժների մաքրում, սակայն դրանց միջնամասում՝ հարակից ինքնակամ կառույցների պատճառով, աշխատանքները չեն կատարվել ամբողջ ծավալով (օրինակ՝ Առափի գյուղում),

✓ բացակայում են բերուկները թափոնավայր տեղափոխելու վերաբերյալ համայնքների ղեկավարների կողմից տրամադրվող համապատասխան տեղեկանքները, որոնց հիման վրա պետք է հաշվարկվեր բերուկների տեղափոխման հեռավորության նախահաշվային ցուցանիշը,

✓ բացակայում են մոնիթորինգի տվյալները, որոնց հիմքերով անհրաժեշտություն է առաջացել համայնքներում դրենաժային ցանցի համապատասխան հատվածներում մաքրման աշխատանքների առաջնահերթության:

ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի միջև 21.02.2019 թվականին կնքված պայմանագրի 4.1.1 կետով նախատեսվել է 33,649.0 հազ. դրամ կանխավճարի գումար, սակայն 11.10.2019 թվականին կնքված թիվ 2 համաձայնագրով կատարված փոփոխությամբ կանխավճարի գումարն ավելացել է՝ կազմելով 84,124.0 հազ. դրամ, որի արդյունքում առանց ծառայություններ մատուցելու կատարողին փոխանցվել 50,475.0 հազ. դրամի կանխավճար:

VII ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

ՀՀ կառավարության 27.12.2018 թվականի N 1515-Ն որոշմամբ 1004 ծրագրի վերջնական նպատակն է՝ ոռոգման ջրի մատակարարման արդյունավետության և

հասանելիության բարելավում, կորուստների կրճատում, իսկ ծրագրի «**11002 Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրում**» միջոցառմանը՝ ոռոգման ոլորտի սուբսիդավորումը ԶՕԸ-րի համար սահմանված ոռոգման ջրի սակագնի և նվազագույն շահավետ գնի տարբերության չափով: Արդյունքի չափորոշիչներ են նշվել՝ 577 մլն խմ ջրամատակարարման և 5600 խմ/հա ոռոգվող հողատարածքներում մատակարարվող միջին ջրի ծավալները, մինչդեռ միջոցառման արդյունավետության գնահատման համար վերջնական արդյունքի ֆինանսական կայունության որևէ չափանիշ չի սահմանվել:

Հաշվեքննությամբ պարզվել է, որ ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության չափաքանակների մեծության սահմանման և փոփոխման մեթոդաբանությունը, մեխանիզմները և հիմնավորումները բացակայում են: ԶՕԸ-երի համար սահմանված ոռոգման ջրի սակագնի և նվազագույն շահավետ գնի տարբերության չափը գնահատվում է ԶՕԸ-երի կողմից ներկայացված ֆինանսական հոսքերի՝ եկամուտների ու ծախսերի կանխատեսումների հիման վրա, որոնք տարվա ընթացքում փոփոխվել են և դրանց հիմնավորվածության ու արժանահավատության, ինչպես նաև ինքնավերահսկման ապահովման հարցերը նախորդ 7 տարիների ընթացքում մշտադիտարկման և աուդիտի չի ենթարկվել: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացվել են ԶՕԸ-երի կողմից տրամադրված՝ 2019 թվականի ֆինանսական հոսքերի կանխատեսումներում նշված ճեղքվածքի մեծությունները, ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարի 19.02.2019 թվականի թիվ 34-Ա հրամանով հաստատված՝ 2019 թվականի ֆինանսական աջակցության տրամադրման չափաքանակները՝ 2018 թվականին մատակարարված ոռոգման ջրի դիմաց հավաքագրման մակարդակի և դեբիտորական պարտքերի համեմատությամբ:

Աղյուսակում բերված տվյալները վկայում են, որ առանձին դեպքերում նախորդ տարվա հավաքագրման ցածր մակարդակ ապահովելու և դեբիտորական որոշակի ռեսուրս ունենալու պայմաններում, ճեղքվածքի դիմաց արձանագրվել է ավելի բարձր սուբսիդավորման տոկոս, քան առավելագույն հավաքագրում ապահովված և, հետևաբար, սահմանափակ ֆինանսական ռեսուրս ունեցող ԶՕԸ-երի համար: Այսպես՝ «Էջմիածին», «Շենիկ», «Արագածոտն» ԶՕԸ-երը ճեղքվածքի նկատմամբ համապատասխանաբար՝ 31.1, 47.0, 44.1%-ի չափով հավաքագրում ապահովելու պայմաններում սուբսիդավորվել են 39.0, 61.0, 62.0%-ով, իսկ «Շիրակ», «Լոռի», «Եղեգնաձոր», «Տավուշ», «Արարատ» ԶՕԸ-ներն՝ ապահովելով 94.3, 93.7, 101.8, 97.8, 94.9% հավաքագրում, սուբսիդավորվել են 24.0, 34.0, 31.0, 24.0, 19.0%-ով:

Աղյուսակ

Համեմատական տվյալներ

2018-2019 թվականներին ԶՕԸ-երի ֆինանսական ճեղքվածքի, հաստատված չափաքանակների, սուբսիդիայի տոկոսի, դեբիտորական պարտքերի և հավաքագրման տոկոսների վերաբերյալ

Հ/Գ	ԶՕԸ-ի անվանումը	2019թ. ԶՕԸ-ի կողմից նշված ֆինանսական ճեղքվածքը հազ.դրամ	ՀՀ ԷԵԲՊ 19.02.2019թ. N34-Ա Հրամանով հաստատված չափաբաժինները հազ. դրամ	Սուբսիդիայի տոկոսը ճեղքվածքի նկատմամբ	1.01.2019թ. դրությամբ դեբիտորական պարտքերը, հազ.դրամ	2018թ. հավաքագրման տոկոսը
1	«Երևան» ԶՕԸ	197,554.0	123,364.3	62	605,565.1	65.2
2	«Արտաշատ» ԶՕԸ	1,963,723.1	762,068.9	39	2,401,688.4	66.0
3	«Արարատ» ԶՕԸ	1,579,928.2	303,909.9	19	164,034.8	94.9
4	«Արմավիր» ԶՕԸ	2,929,844.3	498,755.7	17	7,209,128.8	32.6
5	«Էջմիածին» ԶՕԸ	1,929,447.5	758,343.4	39	4,543,912.5	31.1
6	«Շենիկ» ԶՕԸ	326,044.8	199,708.4	61	3,768,010.3	47.0
7	«Արագածոտն» ԶՕԸ	280,863.0	175,251.9	62	2,236,630.7	44.1
8	«Թալին» ԶՕԸ	1,148,023.0	223,069.5	19	324,794.0	50.1
9	«Կոտայք» ԶՕԸ	871,281.3	128,913.7	15	870,730.5	71.1
10	«Գեղարքունիք» ԶՕԸ	956,282.2	154,374.9	16	95,311.3	66.9
11	«Շիրակ» ԶՕԸ	246,254.0	60,278.8	24	82,012.5	94.3
12	«Տավուշ» ԶՕԸ	423,417.7	100,521.4	24	71,804.2	97.2
13	«Լոռի» ԶՕԸ	102,066.7	35,138.0	34	7,419.5	93.7
14	«Եղեգնաձոր» ԶՕԸ	144,192.3	45,097.8	31	44,652.5	101.8
15	«Սյունիք» ԶՕԸ	453,346.0	67,966.8	15	47,921.0	36.0
	Ընդամենը	13,552,268.1	3,636,764.0	27	22,473,616.1	50.3

ԶՕԸ-երին ֆինանսական աջակցության չափաքանակների սահմանման և փոփոխման հստակ մեխանիզմների և հիմնավորումների բացակայության մասին է վկայում նաև չափաքանակների հաճախակի փոփոխման փաստը: Այսպես՝ 11002 միջոցառման մասով հատկացված 3,636,764.0 հազ. դրամ սուբսիդիայի չափաքանակները հաստատվելուց հետո փոփոխվել են չորս անգամ, ընդ որում՝ միայն ապրիլ ամսվա ընթացքում՝ երեք անգամ: Առանձին ԶՕԸ-երի մասով չափաքանակների փոփոխությունները շոշափելի են՝ «Կոտայք» ԶՕԸ-ում դրանք կազմել են 54.0, «Սյունիք» ԶՕԸ-ում՝ 43.0, «Արմավիր» ԶՕԸ-ում՝ 37.0, «Արտաշատ» ԶՕԸ-ում՝ 35.0, «Էջմիածին» ԶՕԸ-ում՝ 32.0% և այլ: Ըստ ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային

կոմիտեի ներկայացրած տեղեկատվության՝ չափաքանակները փոփոխվել են համաձայն ՋՕԸ-երի կողմից ներկայացված՝ տվյալ պահին առաջացած կրեդիտորական պարտքերի ծավալից՝ առանց դրանց տնտեսագիտական վերլուծության և ծախսերի, եկամուտների և ՋՕԸ-երի կանխատեսումային ու իրական ծախսածածկման հնարավորությունների, նրանց գործունեության արդյունքների ու արդյունավետության հետ համադրման:

«1072 Զրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավում» ծրագրի «11006 Խմելու ջուր մատակարարող ընկերություններին առողջացման նպատակով ֆինանսական աջակցության տրամադրում» միջոցառման համար 2019 թվականին կատարվել է 3,295,335.4 հազ. դրամի ծախս:

2017 թվականի դեկտեմբերի 14-ի թիվ 1662-Ա որոշմամբ «Հայջրմուկոյուտի», «Շիրակ-ջրմուկոյուտի», «Լոռի-ջրմուկոյուտի» և «Նոր Ակունք» փակ բաժնետիրական ընկերությունների գույքը՝ մեքենասարքավորումները, գրասենյակային գույքը, ապրանքանյութական արժեքները, ոչ նյութական ակտիվները նվիրատվությամբ հանձնելու կապակցությամբ ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեին հանձնարարվել է որոշումն ուժի մեջ մտնելուց հետո եռամսյա ժամկետում ներկայացնել առաջարկություն գույքերի ընդունման-հանձնման արդյունքում վերոնշյալ ընկերությունների մոտ հարկային պարտավորություններ առաջանալու դեպքում մարումներ կատարելու վերաբերյալ: Սակայն որոշմամբ նախատեսված եռամսյա ժամկետը չպահպանելու արդյունքում հիշյալ ընկերությունների մոտ առաջացել են լրացուցիչ պարտավորություններ տույժ և տուգանքի գծով: Վերջիններս մարելու նպատակով ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հոկտեմբերի 17-ի թիվ 1452-Ն որոշմամբ առաջացած ավելացված արժեքի հարկի գծով պարտավորությունների մարման նպատակով ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեին 2019 թվականին հատկացվել է 3,295,335.4 հազ. դրամ՝ բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման «4638 Ընթացիկ դրամաշնորհներ պետական և համայնքային առևտրային կազմակերպություններին» հոդվածով: 2019 թվականի նոյեմբերի 8-ին ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի ու «Հայջրմուկոյուտի», «Լոռի-ջրմուկոյուտի», «Շիրակ-ջրմուկոյուտի» և «Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ների միջև կնքվել է թիվ 1-ՀԶԿ պայմանագիրը, որով հատկացված 3,295,335.4 հազ. դրամ գումարն ուղղվել է ԱԱՀ-ի մասով 2,511,606.0 հազ. դրամ պարտավորությունների, ԱԱՀ-ի պարտավորությունները ժամանակին չկատարելու պատճառով առաջացած 779,727.3 հազ. դրամի տույժի, 237.6 հազ. դրամի տուգանքի և 3,764.6 հազ. դրամի այլ պարտավորությունների մարմանը: Այլ կերպ, ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից ՀՀ կառավարության որոշման պահանջի սահմանված ժամկետի չպահպանումը հանգեցրել է 783,729.5 հազ. դրամի չափով լրացուցիչ բյուջետային միջոցների ներգրավմանը:

«1072 Զրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավում» ծրագրի «11001 Խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների սուբսիդավորում» միջոցառման շրջանակում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի միջև

կնքված վարձակալության պայմանագրի կատարման և 2019 թվականին հատկացված սուբսիդիայի գումարների շուրջ իրականացված հաշվեքննությամբ արձանագրվել է հետևյալը:

ՀՀ կառավարության 14.08.2014 թվականի «Պետական-մասնավոր գործընկերության հետագա զարգացմանն ուղղված՝ Հայաստանի խմելու ջրի ոլորտի բարեփոխումների գործողությունների ծրագիրը հաստատելու մասին» թիվ 883-Ն, ««Երևան ջուր», «Հայջրմուղկոյուղի», «Լոռի-ջրմուղկոյուղի», «Շիրակ-ջրմուղկոյուղի» և «Նոր-Ակունք» ՓԲԸ-ների կողմից սպասարկվող տարածքներում պետական-մասնավոր գործընկերության ձևը և ժամկետը հաստատելու մասին» N 888-Ն որոշումների և ՀՀ կառավարության 27.10.2016 թվականի նիստի թիվ 43-24 արձանագրության քաղվածքի հիման վրա ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի և «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի միջև 21.11.2016 թվականին կնքվել է 89,749.0 մլն դրամ գումարով վարձակալության պայմանագիր: Ըստ վարձակալության պայմանագրի՝ 89,749.0 մլն դրամը պետք է վճարվեր մաս-մաս՝ համաձայն հաստատված ժամանակացույցի: Միաժամանակ, անհրաժեշտ ֆինանսական հոսքերի համար սահմանվել են 15 տարվա բազիսային սակագներ, որոնք հիմնվել են ջրամատակարարման բազիսային ծավալների վրա:

Սակայն, վարձակալության 2-րդ տարվանից (2018 թվական) սկսած՝ մրցույթի արդյունքում ձևավորված բազիսային սակագները յուրաքանչյուր տարի ճշգրտվել են ելնելով մանրաձախ ջրամատակարարման ծավալներից, էլեկտրաէներգիայի սակագների փոփոխություններից, ինչպես նաև այլ նպատակով խմելու ջրի օգտագործման մատուցված ծառայություններից:

2019 թվականի համար «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ն մանրաձախ ջրամատակարարման ծառայությունների մատուցման սակագինն առաջարկել է 1 խմ-ի դիմաց 205.125 դրամ, սակայն ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից ընդունելի է համարել 202.272 դրամը՝ ներառյալ ԱԱՀ-ն: Գործող սակագնի (180 դրամ/խմ) և առաջարկվող կամ հաշվարկված 202.272 դրամ/խմ սակագնի տարբերությունը կազմել է 22.272 դրամ, որից 11.414 դրամ/խմ մեծությունը սուբսիդավորվել է ՀՀ կառավարության 2019 թվականի հունվարի 31-ի N 57-Ն որոշմամբ՝ համաձայն որի 2018 թվականի դեկտեմբերի 1-ից մինչև 2019 թվականի նոյեմբերի 30-ն ընկած ժամանակահատվածի համար 2019 թվականի հունիսի 25-ին ՀՀ ԷԵԲՊ նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի և «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի միջև կնքվել է 2019 թվականի ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված սուբսիդիայի տրամադրման թիվ 1-Ս պայմանագիրը՝ 1,289,782.0 հազ. դրամ գումարով: ՀՀ կառավարության 2019 թվականի դեկտեմբերի 24-ի թիվ 1908 որոշմամբ 2019 թվականի հունվարի 31-ի թիվ 57 որոշման մեջ կատարվել է փոփոխություն՝ ըստ որի դեկտեմբեր ամսվա համար լրացուցիչ հատկացվել է ևս 102,562.8 հազ. դրամի սուբսիդիա:

2019 թվականին սակագնի բարձրացման հետաձգման (բաժանորդների համար չկիրառման) արդյունքում Վարձակալի եկամուտի կորստի կամ չստացված եկամուտի չափով, համաձայն 2018 թվականի դեկտեմբերի 12-ի ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային կոմիտեի և «Վեոլիա ջուր» ՓԲԸ-ի միջև կնքված թիվ 8-րդ համաձայնագրի 2-րդ կետի՝ «Պարտադիր կապիտալ աշխատանքների ծրագրով» (Վարձակալության պայմանագրի 2-րդ հավելվածի 4-րդ կետի՝ վարձակալը պարտավոր է իրականացնել պարտադիր կապիտալ աշխատանքների ծրագիր (այսուհետ՝ ՊԿԱԾ), որի նպատակն է բացի գույքի վիճակի պահպանումից, 15 տարիների ընթացքում 37.5 մլրդ դրամի ներդրման հաշվին բարելավել դրա վիճակը) նախատեսված Վարձակալի ներդրումային պարտավորությունը նվազեցվել է 2019 թվականին 1,028,000.0 հազ. դրամով (առանց ԱԱՀ), որը հավասար է նվազեցված սակագնի 10.858 դրամ չափին (22.272-11.414=10,858 դրամ) և համարժեք չափով տեղափոխվել է 2025 թվական:

Համաձայնագրում արձանագրվել է, որ համակարգում 2017-2018 թվականներին սահմանված ներդրումներ չկատարելու հետևանքով հիմնական ցուցանիշները պետք է վերաբանակցվեն, իսկ «Վեոլիա ջուր» ՓԲԸ-ի ստանձնած պատավորությունները փոխկապակցվեն ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի ներդրումների հետ, այն դեպքում, երբ ՀՀ կառավարությունը պայմանագրով նման պարտավորություն չի ունեցել: Միաժամանակ, արձանագրվել է, որ ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեն այլընտրանքային ֆինանսավորման ընդունելի տարբերակ չներկայացնելու դեպքում ջրի սակագների բարձրացման չկիրառումը կարող է կատարվել է միայն վարձավճարի նվազեցմամբ:

2019 թվականի համար վարձակալը ՊԿԱԾ-ի մասով պետք է իրականացնել նվազագույնը 2,250.0 մլն դրամի (առանց ԱԱՀ-ի) կապիտալ ծախսեր՝ համակարգը պահպանելու, վերանորոգելու համար, սակայն վերը նշված ծախսերից 1,028.0 մլն դրամ (ԱԱՀ-ով 1,233.6 մլն դրամ) կապիտալ ծախսերը փոխանցվել են 2025 թվական, իսկ 1,293.1 մլն դրամի (ԱԱՀ-ով) չափով աշխատանքներ պարտավորվել է ֆինանսավորել և իրացնել Վարձատուն:

Նպատակ ունենալով բաժանորդներին մատուցվող խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների 2020 և 2021 թվականների սակագները պահպանել գործող սակագներին՝ «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ն և ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեն 2019 թվականի հուլիսի 25-ին կնքել են թիվ 13 համաձայնագիրը՝ գործող կարգավորումներում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ: Համաձայնագրում արձանագրվել է, որ վարձակալության պայմանագրով նախատեսված՝ ՀՀ կառավարության կողմից իրականացվելիք ներդրումային ծրագրերի հետաձգմամբ պայմանավորված, նախքան 2019 թվականի ավարտը, Վարձակալի հիմնական կատարողական ցուցանիշները պետք է վերաբանակցվեն և փոխկապակցվեն վարձատուի կողմից կատարվող ներդրումների հետ: Հաշվի առնելով այն փաստը, որ վարձատուի կողմից նախատեսված ներդրումները դեռևս ամբողջովին չեն կատարվել, վարձակալի կողմից Հիմնական կատարողական ցուցանիշները չկատարելու դեպքում նախատեսվող տուժանքները 2018-2021 թվականների

համար չեն կիրառվելու Վարձակալի նկատմամբ (խախտելով Վարձակալության պայմանագրի Ընդանուր պայմանների 10-րդ հոդվածի 10.1 կետի պահանջները):

12.12.2018 թվականին կնքված թիվ 8 համաձայնագրի շրջանակներում «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի կողմից 2019 թվականին իրականացված գնումների գործընթացի ուսումնասիրությամբ պարզվել է հետևյալը՝

ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի կողմից ստանձնած պարտավորություններով պետք է կատարվեին 12 ենթածրագրերի նախագծանախահաշվային փաստաթղթերով նախատեսված 1,293.1 մլն դրամ գումարով աշխատանքներ: Նշված 12 ենթածրագրերի իրականացման ընթացքի ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ 10-ի մասով գնումների գործընթացը սկսվել է 640.2 մլն դրամ նախահաշվային արժեքով շենքերի և շինությունների շինարարության և կապիտալ վերանորոգման աշխատանքներից: Գնումների գործընթացի պատասխանատու ստորաբաժանումը հայտը ներկայացրել է գնումները համակարգողին միայն 5 ամիս անց՝ հունիս ամսին: Առանց դիտողությունների անցկացված գնման գործընթացի արդյունքում առաջին պայմանագիրը կնքվել է 2019 թվականի օգոստոսի 19-ին և աշխատանքների համար նախատեսվել է 4 ամիս՝ ընդգրկելով ձմեռային ամիսները, ինչը նախապայման է ստեղծել տարվա ընթացքում դրանք չավարտելու համար: Ընդ որում, նշված 10 ենթածրագրերից 2-ի մասով գնումները չեղյալ են ճանաչվել՝ սահմանված ժամկետում աշխատանքները չսկսելու պատճառով: Վերջին՝ 8-րդ պայմանագիրը կնքվել է 2019 թվականի հոկտեմբերի 1-ին:

ՀՀ կառավարության 25.07.2019 թվականի 959-Ն որոշմամբ ենթածրագրերի իրականացման համար տրամադրվել է 450.7 մլն դրամ, ինչը նշանակում է, որ թիվ 8-րդ համաձայնագրով ստանձնած ևս մեկ պարտավորությունը՝ ենթածրագրերի իրականացումը վարկային ծրագրերի խնայողությունների հաշվին, նույնպես չի կատարվել: Արդյունքում, անգամ չկայացած երկու գնումները ներառյալ՝ կատարելու պարագայում, պայմանագրերի ընդհանուր գինը կազմել է 429.5 մլն դրամ: Մինչև 2019 թվականի ավարտը վճարումները կազմել են ընդամենը 126.6 մլն դրամ, կամ ծասերը կատարվել են նախատեսվածի 29.5%-ի չափով: **Այսպիսով՝ 2019 թվականին թիվ 8 համաձայնագրով ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի կողմից 12 ենթածրագրերի իրականացման վերաբերյալ ստանձնած պարտավորությունների մասով կառուցված և կապիտալ վերանորոգման ենթարկված ոչ մի օբյեկտ չահագործման չի հանձնվել:**

Կոյուղու մաքրման կայանների գույքը շահագործման ընդունելու և օգտագործելու հարցի շուրջ իրականացված հաշվեքննությամբ պարզվել է հետևյալը՝ ՀՀ կառավարության 2016 թվականի նոյեմբերի 21-ին ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի և «Վեոլիա Օ Ժեներալ դեզ Օ» կոմանդիրատային բաժնետիրական ընկերության միջև ստորագրված վարձակալության պայմանագրի հավելված 2-ի 11-րդ կետի համաձայն՝ կոյուղու մաքրման 6

կայաններն, այդ թվում՝ Երևանի Աերացիա «հին» մաքրման կայանի կառուցվածքները, հանձնվել են վարձակալության:

Երևան քաղաքի Աերացիայի կեղտաջրերի մաքրման նոր կայանը կառուցվել է 2015-2017 թվականներին՝ 2008 թվականի հոկտեմբերի 1-ին ուժի մեջ մտած ՀՀ կառավարության և Ֆրանսիայի կառավարության ֆինանսական արձանագրության համաձայն: Ծրագրով նախատեսվել է վերականգնել ջրազտման «Աերացիա» կայանը՝ կեղտաջրերի սկզբնական և ցեխանստվածքների նախնական մշակումը բարելավելու միջոցով: Ծրագրի 24.4 մլն եվրո արժեքից 10.5 մլն եվրոն ուղղվել է նոր կայանի կառուցմանը:

Երևան քաղաքի «Աերացիա» կայանի կեղտաջրերի մաքրման նոր կայանը կառուցելու Կապալի պայմանագրի պատվիրատու և նրա գործառույթների կրողներն են հանդիսացել՝ «Համայնքային զարգացման ԾԻԳ» պետական հիմնարկը՝ մինչև 01.09.2017 թվականը, «Ջրային տնտեսության ԾԻԳ» պետական հիմնարկը՝ մինչև 28.12.2019 թվականը և Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամը 01.01.2020 թվականից հետո: Հետևաբար՝ հաշվեքննությամբ ընդգրկված ժամանակաշրջանում՝ 2019 թվականին, նոր գույքի օգտագործումը պետք է կատարվեր ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի կողմից: Սակայն, ինչպես ցույց են տվել ուսումնասիրությունները, 10.5 մլն եվրո վարկային միջոցներով ստեղծված գույքը դեռևս երեք տարի առաջ սահմանված կարգով փորձաքննություն չանցնելու, և չգործարկվելու հետևանքով այդպես էլ չի ստացել պետական սեփականության կարգավիճակ և չի շահագործվել ըստ նպատակային նշանակության:

ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի առաջարկով իրականացվել է ծրագրի շրջանակում իրագործված բոլոր կառուցվածքների ուսումնասիրություն, որի հիման վրա կազմվել է թերությունների ցանկ և նշվել են պահանջվող աշխատանքները: Չշահագործվելու հետևանքով շարքից դուրս են եկել վահանային փականների հերմետիկության ռետինե ներդիրների մեծ մասը, չեն կատարվել հիդրավլիկական փորձարկումները և էլեկտրական նորակառույց ենթակայանի միացումը քաղաքային բաշխիչ էլեկտրահաղորդման ցանցին: Ստուգման կարիք ունեն բոլոր ուժային սարքավորումները, գողացվել են էլեկտրական անջատիչներն ու այլ սարքավորումները: Ըստ մոտավոր գնահատման՝ վերը նշված աշխատանքների համար կպահանջվի 3 ամսից ոչ պակաս ժամանակ, իսկ կատարվելիք աշխատանքների արժեքը չի հաշվարկվել:

ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի ներկայացրած բացատրության համաձայն՝ «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի հետ 2017 թվականի վերջից ընթացած բանակցությունները նոր կայանը շահագործման հանձնելու վերաբերյալ ցանկալի արդյունքի չեն հանգեցրել՝ հիմնականում ֆինանսական պահանջներով պայմանավորված: Բանակցությունների արդյունքում շահագործման պահանջվող ծախսերը տարեկան 2.0 մլրդ դրամից հաջողվել է իջեցնել մինչև 1.0 մլրդ դրամ: 2018-2020 թվականներին միջազգային ճանաչում ունեցող այլ մասնագիտացված կազմակերպությունների /իսպանական GS Inima, հունական EYDAP, գերմանական Tilia, ավստրիական STRABAG/ հետ աշխատանքները հանգեցրել են մինչև տարեկան 750 մլն դրամ գումարով շահագործման շուրջ պայմանավորվածության:

Ներկայում մեկնարկել են շահագործման հավատարմագրային կառավարման հանձնելու մրցույթի կազմակերպման աշխատանքները, շահագործման տեխնիկական բնութագիրը համաձայնեցվում է շահագրգիռ մարմինների հետ:

Այդուհանդերձ, Ֆրանսիայի Հանրապետության կառավարության աջակցությամբ իրականացված Երևանի ջրամատակարարման և ջրահեռացման բարելավման ծրագրի արդյունքում ստեղծված կեղտաջրերի մաքրման նոր կայանը չի ընդունվել և ստեղծված գույքը չի հաշվառվել և գործարկվել, ուստի չի ապահովվել ծախսված վարկային միջոցների արդյունավետ օգտագործման սկզբունքի պահպանումը:

ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի առարկությունը՝

Գույքը շահագործման ընդունելու և օգտագործելու վերաբերյալ ներկայացնում եմ առարկություն՝ որ հաշվեքննության արձանագրության մեջ Երևան քաղաքի Աէրացիա մաքրման կայանի վերականգնման աշխատանքների մասով ՀՀ Հաշվեքննիչ պալատի 26.05.2020թ. N 90-Ա որոշմամբ հաստատված ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության ջրային կոմիտեի կողմից իրականացված ֆինանսատնտեսագիտական գործունեության հաշվեքննության առարկա չի հանդիսանում:

ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի մեկնաբանությունը

Տվյալ հարցը ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի կողմից իրականացվող հաշվեքննությամբ ընդգրկելու համար հիմք է հանդիսացել այն հիմնավորումը, որ ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կանոնադրության 9-րդ հոդվածի համաձայն՝ նրա խնդիրն է պետական սեփականություն հանդիսացող ջրային համակարգերի կառավարումն ու անվտանգ օգտագործման ապահովումն, իսկ 2019 թվականին (մինչև 28.12.2019 թվականը) կեղտաջրերի մաքրման նոր կայանի կառուցման կապալի Պայմանագրի պարզաբանում և նրա գործառնություններն իրականացնող է հանդիսացել «Զրային տնտեսության ԾԻԳ» պետական հիմնարկը, որը գործել է ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի ներքո: Չնայած նախորդ ժամանակահատվածում այլ պարասխանատուների կողմից նոր մաքրման կայանի կառուցման, փորձարկման և շահագործման, ինչպես նաև ստեղծված գույքի օրենսդրությամբ սահմանված կարգով չընդունման և չձևակերպման հանգամանքներին, այդ ուղղությամբ քայլեր չեն կատարվել նաև 2019 թվականին: Այդ իսկ պատճառով սույն ընթացիկ եզրակացության «առաջարկություններ» բաժնում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեին առաջարկվել է Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի հետ համատեղ քննարկել վերոնշյալ գույքի առնչությամբ առկա վիճակը՝ վերջիններիս կողմից հետագա անելիքները որոշելու և վարկային միջոցներով ստեղծված գույքն արդյունավետ օգտագործելու նպատակով:

Ոռոգման ոլորտի Ֆինանսական կայունության բարելավման ռազմավարությունը (այսուհետ՝ Ռազմավարություն) հաստատվել է ՀՀ կառավարության 2016 թվականի օգոստոսի 25-ի թիվ 33 արձանագրային որոշմամբ: Նախատեսվել է 2018 թվականի հունվարի 1-ից «Սևան-Հրազդանյան-ջրառ» և «Ախուրյան-Արաքս-ջրառ» ՓԲԸ-ները միացման ձևով վերակազմավորվել «Զրառ» ՓԲԸ-ի: Ռազմավարության 31-րդ կետի համաձայն՝ ոռոգում ջրառ ընկերության միավորման ռազմավարության հիմքում դրվել է ծախսերի կրճատման սկզբունքը՝ յուրաքանչյուր տարի, ըստ ծախսային հոդվածների նախորդ տարվա համեմատությամբ, 10.0%-ի չափով: Ըստ Ռազմավարության՝ ծախսը նախատեսվել է 2017 թվականին 3,157.4 մլն դրամի, 2018 թվականին 2,841.6 մլն դրամի, 2019 թվականին 2,557.5 մլն դրամի չափով: Ռազմավարության 11-րդ բաժնում հիմնական

շրջանակային տեխնիկական ցուցանիշներում ոռոգելի հողատարածքը 2019 թվականին նախատեսվել է հասցնել 136.3 հազ. հեկտարի, մինչդեռ նշված տարվա համար պլանավորվել է ոռոգել ընդամենը 101,4 հազ. հեկտար, կամ 34.9 հազ. հեկտարով (25.4%-ով) պակաս հողատարածք: ԶՕԸ-երի տվյալների համաձայն՝ 2019 թվականին ոռոգելի հողատարածքները կազմել են 82.7 հազ. հեկտար՝ 2018 թվականի 93.1 հազ. հեկտարի դիմաց, կամ նվազել են 10.4 հազ. հեկտարով:

Ռազմավարության 34-րդ կետի համաձայն՝ ոռոգում ջրառ միավորված ընկերության համար նախատեսվել է սահմանել լրիվ ինքնաձախսաձածկող սակագներ և սկսած 2019 թվականից, ընկերության պարտքերի վերականգնման դեպքում, դադարեցնել ոռոգում ջրառ համակարգի պետության կողմից սուբսիդավորումը: Սակայն նշված ծրագիրը չի իրականացվել և սուբսիդավորումը շարունակվել է՝ 2019 թվականին կազմելով 1,218.2 մլն. դրամ, ինչը վկայում է, որ «Ջրառ» ՓԲԸ-ն միջոցներ չի ձեռնարկել ծախսային արդյունավետության սկզբունքը պահպանելու ուղղությամբ:

VIII ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի մասով

1. ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության արդյունավետության բարձրացման նպատակով չեն մշակել վերջնական արդյունքի գնահատմանն անհրաժեշտ ֆինանսական կայունության չափանիշներ, ինչպես նաև չեն ընդունվել ֆինանսական աջակցության գումարների բաշխման մեթոդաբանություն և մեխանիզմներ:

2. Չի ապահովվել ՀՀ կառավարության 15.02.2019 թվականի թիվ 128-Ն որոշման 3-րդ կետի պահանջի կատարումը, որով եռամսյա ժամկետում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեն պետք է ՀՀ կառավարության հաստատմանը ներկայացներ միջնաժամկետ ժամանակահատվածի համար կրեդիտորական պարտքերի հիմնավորվածության, կանխարգելման և դրանց մարման կարգի վերաբերյալ միջոցառումների իրականացման ճանապարհային քարտեզ՝ կոնկրետ գործողությունների ծրագրով և ժամկետով: Արդյունքում, 2019 թվականին ՀՀ պետական բյուջեից ԶՕԸ-երին հատկացվել են ՀՀ 2018-2020 թվականների պետական միջնաժամկետ ծախսերի ծրագրով չնախատեսված հավելյալ միջոցներ:

3. ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից պատշաճ միջոցներ չեն ձեռնարկվել «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի հետ 2018 թվականի դեկտեմբերի 12-ին կնքված N 8 Համաձայնագրով ստանձնած պարտավորությունների կատարման, կապիտալ շինարարական աշխատանքների կատարման ուղղությամբ, ինչը վտանգում է հետագայում խմելու ջրի մատակարարման ծառայությունների արդյունավետ՝ պահանջվող որակով, քանակով ու ժամկետում առավելագույն արդյունքի ձեռք բերումը, խմելու ջրի սակագնի պահպանումը: Ընդ որում, ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեն վերոնշյալ համաձայնագրով ստանձնել է պարտավորություններ, որոնք վարձակալության պայմանագրով չեն նախատեսվել:

4. 2019 թվականին հետևողականություն չի ցուցաբերել ջրագտման «Ալբացիա» կայանը վերականգնելու, Ֆրանսիայի Հանրապետության կառավարության աջակցությամբ ստեղծված կոյուղու մաքրման կայանների գույքը շահագործման ընդունելու և օգտագործելու, դրանք փորձարկելու և շահագործելու հարցի նկատմամբ:

5. Չի ապահովվել ոռոգման ոլորտի Ֆինանսական կայունության բարելավման ռազմավարության 34-րդ կետի իրականացումը, որի շնորհիվ սկսած 2019 թվականից պետք է դադարեցվեր ոռոգում ջրառ համակարգի պետության կողմից սուբսիդավորումը: Արդյունքում, 2019 թվականին ՀՀ պետական բյուջեից հատկացվել է 1,218.2 մլն. դրամի սուբսիդիայի գումար:

6. ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեն հսկողություն չի իրականացրել իր կողմից ԶՕԸ-ների հետ կնքված սուբսիդիայի տրամադրման պայմանագրերով նախատեսված պահանջների կատարման նկատմամբ՝ սահմանված ժամկետում օգտագործված գումարների ուղղությունների վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացումը, ֆինանսական աջակցության միջոցների նպատակային օգտագործումն ապահովելու, սուբսիդիայի պայմանագրերի 2.1. և 2.2 կետերը հստակեցնելու նպատակով:

7. Քայլեր չեն կատարվել ՀՀ կառավարության 2003 թվականի դեկտեմբերի 24-ի թիվ 1937-Ն որոշմամբ հաստատված ՀՀ պետական բյուջեից իրավաբանական անձանց սուբսիդիաների և դրամաշնորհների հատկացման կարգի 8-րդ կետի «ե» ենթակետի պահանջին համապատասխան ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի և ԶՕԸ-երի միջև կնքված՝ արտադրվող, ներմուծվող կամ արտահանվող ապրանքի, կատարվող աշխատանքի, մատուցվող ծառայության նվազագույն շահավետ գինը, պայմանագրի շրջանակներում արտադրման, ներմուծման կամ արտահանման ենթակա ապրանքների, կատարման ենթակա աշխատանքների, մատուցման ենթակա ծառայությունների առավելագույն քանակի և դրա փոփոխման պայմանների վերաբերյալ դրույթները պայմանագրերում ներառելու ուղղությամբ:

8. Բավարար միջոցներ չեն ձեռնարկվել ՀՀ Զրային օրենսգրքով սահմանված՝ ջրային համակարգերի օգտագործման և պահպանման տեխնիկական հանձնաժողովի աշխատանքները վերսկսելու, այդ նպատակով նրա քարտուղարության գործառույթները ՀՀ ՏԿԵՆ ջրային կոմիտեի աշխատակազմի աշխատակիցներին կամ որևէ ստորաբաժանմանն ամրակցելու ուղղությամբ:

9. ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից չեն կատարվել համեմատական վերլուծություններ «12003 Պետական աջակցություն սահմանամերձ համայնքներին» միջոցառման շրջանակում ԶՕԸ-երի կողմից կնքվող պայմանագրերի գների հիմքում ընկած տվյալների և GIS էլեկտրոնային ծրագրում արտացոլված ցուցանիշների միջև՝ հանգեցնելով ոչ հավաստի պայմանագրային գների ձևավորմանը:

10. Ներքին գործուղումների ձևակերպման և վճարման գործում թույլ են տրվել ՀՀ կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի թիվ 2335-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի պահանջների չկատարման դեպքեր:

11. «4264 Տրանսպորտային նյութեր» հոդվածով չեն կատարվել ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանով հաստատված Ծխ-6 ձևաչափով երթուղային թերթիկներին ներկայացվող պահանջները՝ վերջինիս փոխարեն օգտագործվել են ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից հաստատված թերթիկներ, որոնք թերի են լրացվել:

12. ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեն չի կատարել «31007 կոյուղագծերի կառուցման աշխատանքներ» միջոցառման շրջանակում կնքված պայմանագրով «Բիդեք» ՍՊԸ-ի հանդեպ իր պարտավորությունը՝ վճարման ժամկետի պահպանման մասով, որի արդյունքում չի հաշվարկել և վճարել առաջացած տույժի գումարը:

«Զրառ» ՓԲԸ-ի մասով

13. «Զրառ» ՓԲԸ-ի կողմից 11 ԶՕԸ-երի հետ կնքված ջրամատակարարման պայմանագրերի հավելված հանդիսացող՝ ջրի մատակարարման պլան-ժամանակացույցով սահմանված ջրի ծավալների գծով պարտավորությունները 56,3 մլն. խմ-ով գերազանցվել են, 128,1 մլն. խմ-ով գերազանցվել են նաև սուբսիդիայի հատկացման պայմանագրի 2.5 կետով սահմանված կանխատեսումային ջրաքանակները:

14. «Զրառ» ՓԲԸ-ն բավարար չափով չի օգտագործել ՀՀ կառավարության 2002 թվականի դեկտեմբերի 26-ի N 2121-Ն որոշմամբ հաստատված՝ ոռոգման ջրի մատակարարման և օգտագործման կանոնների 17-րդ կետի ընձեռած հնարավորությունները:

15. «Զրառ» ՓԲԸ-ի կողմից լրացվող մարդատար (բեռնատար) ավտոմեքենայի երթուղային թերթիկները լրացվել են թերի՝ առանց հաշվի առնելու ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանով հաստատված Ծխ-6 և Ծխ-7 ձևաչափերի կողմից ներկայացված պահանջները:

16. «Զրառ» ՓԲԸ-ի կողմից բավարար հսկողություն չի իրականացվել ԶՕԸ-երի ոռոգման շրջանի ընթացքում պլան-ժամանակացույցով նախատեսված ջրաքանակի փոփոխման թույլատրելի սահմանաչափերի պահպանման նկատմամբ, չեն մշակվել դրա կանխմանն ուղղված միջոցառումներ և գործողություններ:

17. Չեն կարգավորվել SCADA համակարգի ներդրման շրջանակներում «Զրառ» ՓԲԸ-ի և «Լոկատոր» ՓԲԸ-ի միջև կնքված՝ օբյեկտների մոնիտորինգային ծառայությունների

մատուցման դիմաց վճարումների մասով պայմանագրային պարտավորությունների կատարման հարցերը:

18. «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից չի ապահովվել ՀՀ կառավարության 2003 թվականի հուլիսի 3-ի N 957-Ն որոշմամբ հաստատված հավելվածի 10-րդ կետով սահմանված և պարտադիր համարվող՝ ՀՏԿ-ի անվտանգության հայտարարագրերի կազմման և դրանց նախորդող զննման աշխատանքների կատարումը:

19. «Ջրառ» ՓԲԸ-ում հիմնական միջոցների գույքագրման, հաշվառման և ձևակերպման աշխատանքները կատարվել են անբավարար մակարդակով, ինչը թույլ չի տվել գնահատել առկա գույքի ինչպես կազմն, այնպես էլ դրանց իրական արժեքները:

20. Թույլ են տրվել ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 100-րդ հոդվածի պահանջի անհամապատասխանություն՝ կապված սեզոնային աշխատողների աշխատանքի առավելագույն ժամանակահատվածի հետ:

21. Հաշվի չեն առնվել ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի պահանջներն արտաժամյա աշխատանքների ձևակերպման և վճարումների կատարման ժամանակ:

«Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի մասով

22. «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի կողմից չեն մշակվել և ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի հաստատմանը չեն ներկայացվել ՀՀ կոլեկտորադրենաժային ցանցի պահպանում և շահագործում Ծրագրի արդյունավետության գնահատման սահմանված չափանիշները: 2019 թվականի ՀՀ պետական բյուջեում որպես արդյունքի չափորոշիչ սահմանված ջրահեռացման ծավալի ցուցանիշը բնութագրում է դրենաժային ցանցի ոչ արդյունավետ աշխատանքը, քանի որ այդ ծավալի ջրահեռացումը համակարգում ապահովվում է 50,31 խմ/վրկ ելքերի պայմաններում, այն դեպքում, երբ Արարատյան հարթավայրի կոլեկտորադրենաժային 13 համակարգերի նախագծային թողունակությունը, որով ապահովվում է գրունտային ջրերի օպտիմալ նախագծային խորությունը, կազմում է 36,31 խմ/վրկ, այդ թվում նաև՝ Հրազդան-Արաքսի կոլեկտորով ոռոգման նպատակով Հրազդան գետից ջրառը շուրջ 10,0 խմ/վրկ ծախսով: Այդ չափաքանակից ավելի ցանց թափվող և հեռացվող ջրաքանակի յուրաքանչյուր ավելացում հակադարձ համեմատական է դրենաժային ցանցի արդյունավետության չափանիշին: ԿԴ համակարգեր ձկնաբուծական տնտեսությունների կողմից լցվում է 19,2 խմ/վրկ ծախսով ջրեր՝ հանգեցնելով ցանցերի գերբեռնված աշխատանքին, հարակից տարածքների գերխոնավացմանն ու աղակալմանը և նվազեցնելով ցանցի մաքրման աշխատանքների արդյունավետությունը:

23. «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի կողմից չի ապահովվել իր կանոնադրությամբ սահմանված՝ փակ դրենաժների մաքրման աշխատանքների կատարման պահանջի իրականացումը՝ խիստ անմխիթար է փակ դրենաժների տեխնիկական վիճակը, որոնց վրա միջոցներ չեն ծախսվել 1998 թվականից, իսկ Արարատյան հարթավայրի 5278 հա ոռոգելի հողերի միջին և ուժեղ աղակալվածության պայմաններում, 1985 թվականից վերջիններիս աղային հանույթը չի կատարվել:

24. Քայլեր չեն կատարվել ՀՀ հողերի մեխորատիվ վիճակի բարելավմանն ուղղված երկարաժամկետ, բազմակողմանի և համապարփակ Ծրագրի մշակման ու իրագործման, այս բնագավառում իրականացվող պետական քաղաքականության մեջ մարտավարական փոփոխությունների և նոր մոտեցումների ձևավորմանն ուղղությամբ՝ դրանք զուգորդելով ջրերի կառավարման ու ոռոգման համակարգերի արդյունավետության բարձրացման միջոցառումներին:

25. «Մեխորացիա» ՓԲԸ-ի կողմից քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի կնքման և վճարումների կատարման գործընթացներում չի ապահովվել ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 777 և 779-րդ հոդվածների պահանջների կատարումը:

26. Չի պահպանվել ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 178-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջը՝ կապված լրացուցիչ աշխատավարձի հետ:

27. Չի ապահովվել ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանով հաստատված ձև Ծխ-6 և Ծխ-7 ձևաչափերին համապատասխան Ընկերության կողմից լրացվող մարդատար (բեռնատար) ավտոմեքենայի երթուղային թերթիկների լրացման պահանջի կատարումը:

28. «Մեխորացիա» ՓԲԸ-ի կողմից «Եղվարդշին» ԲԲԸ-ի հետ կնքված՝ Ռանչպարի պոմպակայանի մղման խողովակաշարի և շահագործման ճանապարհի վթարված հատվածի վերականգնման աշխատանքների կատարման վճարումները կատարել է առանց պահպանելու պայմանագրով նախատեսված պահանջները:

IX ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությանը

1. ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի և Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամի հետ համատեղ քննարկել և ձեռնարկել միջոցառումներ Ֆրանսիայի Հանրապետության կողմից տրամադրված վարկային միջոցների հաշվին ստեղծված կոյուղաջրերի մաքրման նոր կայանի գույքի հաշվառման, ձևակերպման և սահմանված կարգով շահագործման ընդունման հարցի կարգավորմանն ուղղությամբ:

2. Վերանայել «1072-11001 Խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների սուբսիդավորում» միջոցառման իրականացման նպատակով «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի հետ 2018 թվականի դեկտեմբերի 12-ին կնքված N 8 համաձայնագրով ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեին վերաբերող դրույթները՝ կապիտալ ներդրումների և վարձակալության վճարների մասով, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ջրամատակարարման փաստացի ծավալները հավասարվել են «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի կողմից ներկայացված բազիսային ծավալներին: Վարձակալության պայմանագրում կատարել համապատասխան փոփոխություններ՝ ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի հսկողական գործառույթները հստակեցնելու նպատակով:

ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեին

3. Քայլեր ձեռնարկել ՋՕԸ-երի գործունեության աուդիտ իրականացնելու համար՝ աուդիտի շրջանակներում ընդգրկելով նրանց կողմից մատակարարվող ոռոգման ջրի նվազագույն շահավետ գնի իրական մեծության, ինչպես նաև օրենսդրությամբ ամրագրված՝ ընկերություններում մասնակցային կառավարման և ինքնավերահսկման սկզբունքների ու մեխանիզմների ապահովման, ջրային համակարգերի կառավարման արդյունավետության հարցերը: Հիմք ընդունելով աուդիտի արդյունքները՝ վերանայել և արդիականացնել ՀՀ կառավարության 2016 թվականի օգոստոսի 25-ի թիվ 33 արձանագրային որոշմամբ հաստատված՝ ոռոգման ոլորտի ֆինանսական կայունության բարելավման ռազմավարությունը և մշակել իրականացվելիք բարեփոխումներին համահունչ նոր ռազմավարություն:

4. Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրման միջոցառման շրջանակում ՋՕԸ-ների հետ պայմանագրերում ներառել Ռազմավարությամբ սահմանված պայմանները, նախապայմանները և գործուն մեխանիզմները, մշակել և ընդունել ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության չափաքանակների մեծության սահմանման և փոփոխման մեթոդաբանություն:

5. Սուբսիդիայի տրամադրման պայմանագրերը կնքելիս առաջնորդվել ՀՀ կառավարության 2003 թվականի N 1937-Ն որոշմամբ հաստատված ՀՀ իրավաբանական անձանց սուբսիդիաների և դրամաշնորհների տրամադրման կարգի պահանջներով՝ պայմանագրերում սահմանելով նվազագույն շահավետ գնին և ջրի չափաքանակների փոփոխման պայմաններին վերաբերող դրույթներ:

6. ՋՕԸ-երի հետ քննարկել առաջացած կրեդիտորական պարտքերի նվազեցման և վերակառուցման խնդիրն, այդ նպատակով՝ ելնելով Ռազմավարության հիմնադրույթներից, մշակել և ընդունել համապատասխան գործողությունների ծրագիր:

7. Ուսումնասիրել առկա վիճակը Ռազմավարությամբ սահմանված հիմնական ուղենիշերի և ցուցանիշների մասով, մշակել դրանց հասնելուն ուղղված միջոցառումներ:

8. Ձեռնարկել միջոցներ ՋՕԸ-երի դեբիտորական պարտքերի նվազեցման ուղղությամբ:

9. Պահպանել ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրման միջոցառման շրջանակում ՋՕԸ-երի հետ կնքված սուբսիդիայի տրամադրման պայմանագրերի 3.2. կետի պահանջը՝ սուբսիդիայի գումարները ստանալուց հետո վերջիններս մեկ ամսվա ընթացքում ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի օգտագործված գումարների ուղղությունների ամենամսյա հաշվետվություններ ներկայացնելու վերաբերյալ:

10. Ապահովել ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության համակարգի առողջացման համար տրամադրված ֆինանսական

միջոցների նպատակային օգտագործումը՝ ԶՕԸ-երի հետ կնքված սուբսիդիայի տրամադրման պայմանագրերի 1.2. կետի պահանջին համապատասխան:

11. Ապահովել ՀՀ կառավարության 28.03.2019 թվականի N 155-Ն որոշման 1-ին կետի պահանջի կատարումը՝ տեխնիկական հանձնաժողովի աշխատակազմը լուծարելուց հետո հանձնաժողովի քարտուղարությունը ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից իրականացնելու վերաբերյալ: Տեխնիկական հանձնաժողովի գործառույթներն ամրակցել աշխատակազմի որևէ ստորաբաժանմանը կամ աշխատակիցներին:

12. Ուսումնասիրել «1212-12003 Պետական աջակցություն սահմանամերձ համայնքներին» միջոցառման շրջանակում ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի կողմից ԶՕԸ-երի հետ կնքված պայմանագրերի 1.1 կետով սահմանված՝ 2019 թվականին ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված գումարների և նրանց կողմից ներկայացված ու GIS էլեկտրոնային ծրագրում արտացոլված հիմնական ցուցանիշների միջև առկա անհամապատասխանությունների պատճառները՝ դրանք վերացնելու նպատակով:

13. Պահպանել ՀՀ կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի թիվ 2335-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի» պահանջները գործողությունների ձևակերպման և վճարման գործընթացներում:

14. Ապահովել ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանով հաստատված Ծխ-6 ձևաչափով երթուղային թերթիկներին ներկայացվող պահանջների կատարումը, դրանցում ներառված տվյալների պարտադիր լրացումը:

15. Կատարել «1072-31007 կոյուղագծերի կառուցման աշխատանքներ» միջոցառման շրջանակում 2019 թվականի փետրվարի 13-ին «Բիդեք» ՍՊԸ-ի հետ կնքված պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունները՝ ներառյալ առաջացած տույժի վճարումը:

«Զրառ» ՓԲԸ-ին

16. Միջոցներ ձեռնարկել ԶՕԸ-երի կողմից՝ նրանց հետ կնքված ջրամատակարարման պայմանագրերի հավելված հանդիսացող ջրի մատակարարման պլան-ժամանակացույցով սահմանված, մատակարարվող ջրի ծավալների ավելացումը կանխելու ուղղությամբ: Այդ նպատակով բարելավել մատակարարվող ջրի հաշվառումը և ուժեղացնել հսկողությունը մատակարարվող ջրի քանակի նկատմամբ, այդ թվում՝ Skada համակարգերի կիրառման միջոցով: Ապահովել ՀՀ կառավարության 2002 թվականի դեկտեմբերի 26-ի թիվ 2121-Ն որոշման հավելված 3-ով սահմանված և ԶՕԸ-երի հետ կնքված ջրամատակարարման պայմանագրերի 10-րդ կետի պահանջների կատարումը:

17. Պահպանել ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանով հաստատված ձև Ծխ-6 և Ծխ-7 ձևաչափերի պահանջներին համապատասխան տրանսպորտային միջոցների շահագործման ընթացքում լրացվող մարդատար (բեռնատար) ավտոմեքենաների երթուղային թերթիկների լրացման պահանջները:

18. Բացառել առանց ծառայությունների հանձնման-ընդունման ակտի, կամ կատարողականը հաստատող այլ փաստաթղթերի մատուցված ծառայությունների դիմաց վճարումները: Կարգավորել SCADA համակարգի ներդրման շրջանակներում «Ջրառ» ՓԲԸ-ի և «Լոկատոր» ՓԲԸ-ի միջև 01.08.2019 թվականին կնքված՝ օբյեկտների մոնիտորինգային ծառայությունների մատուցման պայմանագրի 3.8 կետի պահանջին համապատասխան վճարումների կատարման հարցը:

19. Կատարել ՀՀ կառավարության 2003 թվականի հուլիսի 3-ի N 957-Ն որոշմամբ հաստատված հավելվածի 10-րդ կետով սահմանված պահանջները՝ կապված հիդրոտեխնիկական կառույցների հայտարարագրման և դրան նախորդող զննման հետ:

20. Քննարկել համակարգի գույքագրման և հիմնական միջոցների հաշվառման ու գնահատման գործում արձանագրված լուրջ թերություններն ու բացթողումները, մշակել միջոցառումներ դրանք վերացնելու, գույքի ճշգրիտ ցուցակը կազմելու, տարբեր ծրագրերով կատարված ծախսերը գույքերի արժեքների մեջ ներառելու, կատարված գույքագրման արդյունքները ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 02.06.2000 թվականի թիվ 102 հրամանով հաստատված՝ օրինակելի ձև N գ-1 ձևաչափի պահանջների պահպանման ուղղությամբ:

21. Ապահովել ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 100-րդ հոդվածի պահանջի կատարումն՝ ըստ որի սեզոնային է համարվում այն աշխատանքը, որը բնակլիմայական պայմանների պատճառով կատարվում է ոչ թե ամբողջ տարին, այլ ութ ամիսը չգերազանցող որոշակի ժամանակահատվածում (սեզոնում):

22. Վերանայել արտաժամյա աշխատանքի համար վճարման հիմքերը՝ դրանք համապատասխանեցնելով ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 5-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 146-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջների հետ՝ ըստ որոնց որպես արտաժամյա աշխատանքների վճարման համար հիմք է հանսանում ներքին իրավական ակտն, իսկ արտաժամյա աշխատանքն իրար հաջորդող երկու օրվա ընթացքում չպետք է գերազանցի 4 ժամը:

«Մեկիորացիա» ՓԲԸ-ին

23. Մշակվել և ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի հաստատմանը ներկայացնել ՀՀ կոլեկտորադրենաժային ցանցի պահպանում և շահագործում Ծրագրի արդյունավետության գնահատման չափանիշները: Կանոնակարգել ձկնաբուծական տնտեսությունների կողմից կոլեկտորադրենաժային համակարգ թափվող հետադարձ ջրերի մուտքի խնդիրը՝ ցանցերի գերբեռնված աշխատանք, հարակից տարածքների գերխոնավացումն ու աղակալումը կանխելու նպատակով:

24. Քննարկել և ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեին ներկայացնել առաջարկություններ՝ կոլեկտորադրենաժային փակ համակարգի վերականգնման և օգտագործման վերաբերյալ:

25. Քայլեր կատարվել ՀՀ հողերի մելիորատիվ վիճակի բարելավմանն ուղղված երկարաժամկետ, բազմակողմանի և համապարփակ Ծրագրի մշակման ու իրագործման, այս բնագավառում իրականացվող պետական քաղաքականության մեջ մարտավարական փոփոխությունների և նոր մոտեցումների ձևավորման ուղղությամբ՝ դրանք զուգորդելով ջրերի կառավարման ու ոռոգման համակարգերի արդյունավետության բարձրացման միջոցառումներին:

26. Վերանայել կնքվող քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի 2.2.2 կամ 2.2.3 կետերը, որոնցում չեն ամրագրվել կատարված աշխատանքի կամ մատուցված ծառայության արդյունքի չափման և գնահատման չափորոշիչներ, դրանք համապատասխանեցնել ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 777-րդ հոդվածի պահանջին՝ ըստ որի վճարման պարտականությունը ծագում է միայն ծառայությունը պայմանագրում նշված ժամկետներում և կարգով մատուցելուց հետո:

27. Վերանայել աշխատակիցներին լրացուցիչ վճարելու հիմքերը՝ դրանք համապատասխանեցնելով ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 178-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջներին:

28. Ապահովել ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանով հաստատված ձև Ծխ-6 և Ծխ-7 ձևաչափերի պահանջներին համապատասխան տրանսպորտային միջոցների շահագործման ընթացքում լրացվող մարդատար (բեռնատար) ավտոմեքենաների երթուղային թերթիկների լրացումը:

29. Բացառել առանց աշխատանքների կատարման վերաբերյալ սահմանված կարգով հիմնավորումների ներկայացման դրանց դիմաց վճարումների կատարման երևույթները: Ուսումնասիրել և գնահատել 09.07.2019 թվականին «Եղվարդշին» ԲԲԸ-ի հետ Ռանչպարի պոմպակայանի մղման խողովակաշարի և շահագործման ճանապարհի վթարված հատվածի վերականգնման աշխատանքների կատարման նպատակով կնքված պայմանագրի 1.1 և 4-րդ կետի պահանջների չկատարման պայմաններում վճարումների իրականացման փաստը:

Հաշվեքննության իրականացման համար ստացվել է բավարար տեղեկատվություն:

Ծանոթացման և ստորագրման նպատակով հաշվեքննության արձանագրությունները ներկայացվել են հաշվեքննության և ստուգման օբյեկտների ղեկավարներին, որոնց վերաբերյալ ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի կողմից ներկայացվել են գրավոր մեկնաբանություններ և առարկություններ, ընդ որում, վերջիններս վերաբերում են միայն Աէրացիա մաքրման նոր կայանի գույքի շահագործման ընդունելու և օգտագործելու մասով արձանագրությունում արտացոլված փաստերին: «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից ներկայացվել են դիտողություններ և առաջարկություններ, իսկ «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի կողմից ներկայացված առարկություններին ծանոթանալու և հաշվի առնելու ընթացքում պարզվել է, որ դրանցում չեն պարունակվում առարկությունների տարրեր, այլ տրված են բացատրություններ և ճշտումներ

իրենց իսկ կողմից ստուգման ընթացքում տրամադրված տեղեկանքներում և աղյուսակներում (կցվում են):

Մ ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

**ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի, «Զրառ» ՓԲԸ-ի և «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի
ֆինանսատնտեսական գործունեության վերաբերյալ**

Աղյուսակ 1

2019 թվականի ընթացքում 11002 միջոցառման մասով ըստ ջրագրագործողների
ընկերությունների պետական ֆինանսական աջակցության վերաբերյալ

հազ. դրամ

ՀՀ	ԶՕԸ-ի անվանումը	ՀՀ կառավարության 27.12.2018թ. N 1515-Ն որոշմամբ	ՀՀ կառավարության 18.04.2019թ. N 441-Ն որոշմամբ	ՀՀ կառավարության 04.07.2019թ. N 854-Ն որոշմամբ	ՀՀ Կառավարության 24.12.2019թ. N 1912-Ն որոշմամբ		ՀՀ կառա վարութ յան 24.12.2019թ. N 1906-Ն որոշմամբ	Ընդամենը ՀՀ կառա վարության 27.12.2018թ. N1515-Ն որոշմամբ՝ փոփոխություն ներով
					Ֆինանսա կան ճեղքվածք	«ՀԷՑ» ՓԲԸ		
1	«Երևան» ԶՕԸ	123,364.3		67,102.0	5,000.0	66,468.9		261,935.2
2	«Արտաշատ» ԶՕԸ	762,068.9		498,131.3	0.0	405,028.4		1,665,228.6
3	«Արարատ» ԶՕԸ	303,909.9		197,127.5	0.0	457,986.4		959,023.9
4	«Արմավիր» ԶՕԸ	498,755.7		1,007,676.4	25,000.0	462,874.3		1,994,306.4
5	«Էջմիածին» ԶՕԸ	758,343.4		1,014,817.7	25,000.0	398,791.6		2,196,952.7
6	«Շենիկ» ԶՕԸ	199,708.4		352,691.1	0.0	44,128.9		596,528.4
7	«Արագածոտն » ԶՕԸ	175,251.9		138,352.0	15,000.0	0.0		328,603.9
8	«Թալին» ԶՕԸ	223,069.5		137,409.0	10,000.0	315,618.2		686,096.8
9	«Կոտայք» ԶՕԸ	128,913.7		185,399.9	30,000.0	160,722.5		505,036.2
10	«Գեղարքու նիք» ԶՕԸ	154,374.9		119,303.4	49,650.5	235,537.5		558,866.4
11	«Շիրակ» ԶՕԸ	60,278.8		129,311.8	71,401.2	0.0		253,484.7
12	«Տավուշ» ԶՕԸ	100,521.4		95,431.7	54,422.8	147,969.3		398,345.2
13	«Լոռի» ԶՕԸ	35,138.0		23,633.0	15,000.0	48,575.8		122,346.8
14	«Եղեգնաձոր» ԶՕԸ	45,097.8		25,081.8	0.0	47,275.2		117,454.9
15	«Սյունիք» ԶՕԸ	67,966.8	19,406.0	96,403.0	35,000.0	35,454.4	16,897.1	278,634.5
Ընդամենը		3,636,764.0	19,406.0	4,087,871.6	335,474.5	2,826,431.4	16,897.1	10,922,844.6

Աղյուսակ 2

ԶՕԸ-երի 2019 թվականի բյուջեներով նախատեսված և փաստացի կատարված ցուցանիշների վերաբերյալ (ըստ GIS էլեկտրոնային ծրագրի)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	2019թ. բյուջեով նախատեսված	Փաստացի կատարված	Կատարման տոկոսը
1.	Ոռոգելի հողերը, հազ. հա	101.4	82.8	81.6
2.	Ջրօգտագործողների հետ կնքված պայմանագրեր, հազ.հատ	144.6	119.1	82.3
3.	Պահանջվող ջրի ծավալը, մլն խ.մ	1,096.8	1,018.6	92.8
4.	Ջրառվածքի դաշտում, մլն խ.մ	618.8	547.7	88.5
5.	Կորուստները, տոկոս	43.6	46.2	105.9
6.	Հասույթը, հազ. դրամ	6,784,640.4	6,027,102.4	88.8
7.	Գանձումը՝ հասույթի նկատմամբ, հազ. դրամ	--	4,000,452.2	66.3
8.	Անդամավճարների հավաքագրում, հազ. դրամ	130,430.0	47.291.7	36.2

Աղյուսակ 3

2019 թվականին ջրօգտագործող ընկերություններին «Աջակցություն ոռոգման համակարգի առողջացմանը» ծրագրով հատկացված գումարների վերաբերյալ
հազ. դրամ

h/h	ԶՕԸ-ի անվանումը	ՀՀ կառավարության 15.02.2019 թվականի N 128-Ն որոշում
1	«Երևան» ԶՕԸ	77,162.2
2	«Արտաշատ» ԶՕԸ	609,821.5
3	«Արարատ» ԶՕԸ	485,492.8
4	«Արմավիր» ԶՕԸ	710,909.4
5	«Էջմիածին» ԶՕԸ	674,666.2
6	«Շենիկ» ԶՕԸ	175,654.3
7	«Արագածոտն» ԶՕԸ	128,297.1
8	«Թալին» ԶՕԸ	267,030.4
9	«Կոտայք» ԶՕԸ	157,139.7
10	«Գեղարքունիք» ԶՕԸ	224,403.9
11	«Շիրակ» ԶՕԸ	23,489.2

12	«Տավուշ» ԶՕԸ	149,340.3
13	«Լոռի» ԶՕԸ	27,054.4
14	«Եղեգնաձոր» ԶՕԸ	37,659.1
15	«Սյունիք» ԶՕԸ	50,857.0
	Ընդամենը	3,798,977.5

Աղյուսակ 4

ՀՀ ՏԿԵՆ Զրային կոմիտեի 2019 թվականի պահպանման ծախսերի վերաբերյալ

հազ. դրամ

Բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածները		Հաշվետու ժամանակա հատվածի ճշտված պլանը	Փաստը	Փաստացի ծախսը	Կատարման տոկոսը փաստի նկատմամբ
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		368,288.50	361,891.08	362,749.24	98.3
4111	Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարներ	264,116.00	264,063.91	264,063.91	100.0
4112	Պարգևատրումներ, դրամական խրախուսումներ և հատուկ վճարներ	57,487.60	57,487.60	57,487.60	100.0
4113	Քաղաքացիական, դատական և պետական այլ ծառայողների պարգևատրում	17,974.20	17,974.20	17,974.20	100.0
4212	Էներգետիկ ծառայություններ	6,156.00	3,780.10	3,816.97	61.4
4213	Կոմունալ ծառայություններ	254.70	197.54	201.60	77.6
4214	Կապի ծառայություններ	4,726.40	2,294.66	2,269.99	48.5
4215	Ապահովագրական ծախսեր	160.00	160.00	160.00	100.0
4221	Ներքին գործողություններ	7,813.70	7,289.70	7,289.70	93.3
4232	Համակարգչային ծառայություններ	945.00	935.00	935.00	98.9
4234	Տեղեկատվական ծառայություններ	200.00	100.00	100.00	50.0

4237	Ներկայացուցչական ծախսեր	400.00	314.69	275.88	78.7
4239	Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ	150.00	150.00	150.00	100.0
4252	Մեքենաների և սարքավորումների ընթացիկ նորոգում և պահպանում	1,652.20	1,510.50	1,510.50	91.4
4261	Գրասենյակային նյութեր և հագուստ	1,941.70	1,475.12	2,263.05	76.0
4264	Տրանսպորտային նյութեր	3,673.50	3,627.70	3,692.70	98.8
4267	Կենցաղային և հանրային սննդի նյութեր	255.00	217.97	245.75	85.5
4729	Այլ նպաստներ բյուջեից	209.60	209.60	209.60	100.0
4823	Պարտադիր վճարներ	172.90	102.79	102.79	59.5

Աղյուսակ 5

Սուբսիդիայի ծախսի ուղղությունների վերաբերյալ

մլն դրամ

Սուբսիդիա	Փետրվալ	Մարտ	Ապրիլ	Դեկտեմբեր	Ընդամենը
Մուտքերը	359.30	179.70	461.00	77.90	1077.90
Ծախսային ուղղությունները					
Աշխատավարձ	30.10	30.10	0.0	76.85	137.05
Վարկ	1.20	295.00	461.00	0.0	757.20
Հարկեր այդ թվում՝	0.30	64.24	0.0	0.0	64.54
ԱԱՀ	0.0	21.14	0.0	0.0	21.14
Եկամտային հարկ	0.0	42.90	0.0	0.0	42.90
Դրոշմանիշային վճար	0.30	0.20	0.0	0.0	0.50
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	66.70	51.36	0.0	1.05	119.11
Ընդամենը	98.30	440.70	461.00	77.90	1077.9

Աղյուսակ 6

«Զրառ» ՓԲԸ-ի 2019 թվականին նախատեսված և փաստացի եկամուտների
վերաբերյալ

h/h	Ցուցանիշների անվանումը	Չափի միավորը	Նախատե սված	Փաստացի	Նախատեսված փաստացի տարբերություն
	Եկամուտներ				
1	Մատակարարված ջրի վարձից գոյացող հասույթը ԱԱՀ-ով	մլն. դրամ	1,926.04	1,525.49	-400.55
2	Մատակարարված ջրի վարձի վճարման /հավաքագրման/ ցուցանիշը	%	100	25	-75
3	Մատակարարված ջրի վարձից ստացված ֆինանսական հոսքեր ԱԱՀ-ով	մլն. դրամ	1,926.04	380.6	-1545.44
4	Այլ եկամուտներ ընդամենը, այդ թվում՝	մլն. դրամ	3,304.60	3,321.2	16.6
5	4.1 նախորդ տարիների դեբիտորական պարտքերի գանձումից	մլն. դրամ	2,088.70	2,088.7	0
6	4.2 սուբսիդիա	մլն. դրամ	1077.9	1077.9	0
7	4.3 2019թ. դրամաշնորհ /հիմնանորոգման ծախսեր/	մլն. դրամ	130.0	0	-130
8	4.4 այլ եկամուտներ	մլն. դրամ	8.0	154.6	146.6
	Ընդամենը եկամուտներ	մլն. դրամ	5,230.6	3,701.8	-1,528.8

Աղյուսակ 7

«Զրառ» ՓԲԸ-ի 2019 թվականի նախատեսված և փաստացի ծախսերի վերաբերյալ

h/h	Ցուցանիշների անվանումը	Չափի միավորը	Նախատե սված	Փաստացի	Նախատեսված փաստացի տարբերություն
	Ծախսերը				
	Ընթացիկ շահագործման ծախսեր	մլն. դրամ	3,497.50	2,264.40	-1,233.10
1	Հումք, հիմնական և օժանդակ նյութեր, պահեստամասեր, վառելիք քսայուղեր ԱԱՀ-ով	մլն. դրամ	184.7	150.1	-34.60
2	Շահագործման և պահպանման ծախսեր ընդամենը	մլն. դրամ	2,299.80	1,223.40	-1,076.40

3	Աշխատավարձի ֆոնդ ընդամենը՝ այդ թվում	մլն. դրամ	630.00	620.00	-10.00
	3.1 հիմնական աշխատողների աշխատավարձ	մլն. դրամ	465.60	0.00	-465.60
	3.2 սեզոնային աշխատողների աշխատավարձ	մլն. դրամ	156.70	0.00	-156.70
	3.3 վերջնահաշվարկ, արձակուրդային պարգևատրում	մլն. դրամ	7.70	0.00	-7.70
4	Գնումներ չհամարվող ծախսեր՝ այդ թվում	մլն. դրամ	39.5	16.8	-22.70
5	Հողի հարկ, գույքահարկ	մլն. դրամ	4.5	1.4	-3.10
6	Ռեսուրսավճար /Սևանա լճից բաց թողնել մեկ խմ 24 լումա/	մլն. դրամ	40.2	34.5	-5.70
7	2019թ. ոռոգման սեզոնի նախապատրաստական և ոռոգման ժամանակաշրջանի համար նախատեսված ընթացիկ աշխատանքներ	մլն. դրամ	298.8	218.2	-80.60
8	Հարկային պարտավորություններ վճարումներ	մլն. դրամ			0.00
9	Հաշվեգրված և հաշվանցված ԱԱ տարբերության վճարում	մլն. դրամ		234.2	234.20
10	Կրեդիտորական պարտքերի և վարկերի պարտավորությունների վճարումներ՝ այդ թվում	մլն. դրամ	1,616.40	1,616.40	0.00
	10.1 բանկի կարճաժամկետ վարկի փոխառության վճարում	մլն. դրամ	1,363.60	1,363.60	0.00
	այդ թվում, տոկոսագումար	մլն. դրամ	2.8	2.75	-0.05
	10.2 Էլեկտրաէներգիայի պարտքի վճարում ներառյալ տույժերը	մլն. դրամ	11.5	11.5	0.00
	10.3 վճարումներ մատակարարներին	մլն. դրամ	66.7	66.7	0.00
	10.4 հարկային պարտավորություններ մարում	մլն. դրամ	144.3	144.3	0.00
	10.5 աշխատավարձի պարտքերի մարում	մլն. դրամ	30.3	30.3	0.00
	Ընդամենը ծախսեր	մլն. դրամ	5,113.90	3,880.80	-1,233.10

Աղյուսակ 8

«Մելիորացիա» ՓԲԸ-ի 2019 թվականի ֆինանսական արդյունքների և
հաշվետվության տողերի բացվածքների վերաբերյալ

Ցուցանիշի անվանում	տող	Նախորդ տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան (2018թ.)	Հաշվետու տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան (2019թ.)
1	2	3	4
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	337,787.0	324,951.2
Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք	020	(304,733.8)	(269,071.8)
Համախառն շահույթ (վնաս)	030	33,053.2	55,879.4
Վարչական ծախսեր	050	(44,291.3)	(52,142.5)
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից շահույթ (վնաս)	060	(11,238.1)	3,736.9
Գործառնական այլ եկամուտներ,	070	8,739.1	3,958.3
Գործառնական շահույթ (վնաս)	090	(2,499.0)	7,695.2
Սովորական գործունեությունից շահույթ (վնաս)	140	(2,499.0)	7,695.2
Զուտ շահույթ (վնաս) նախքան շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	160	(2,499.0)	7,695.2
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	170	(2,914.3)	(1,569.4)
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	180	(5,413.3)	6,125.8

ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության ջրային կոմիտեի կողմից իրականացված ֆինանսատնտեսագիտական գործունեության հաշվեքննության արդյունքների վերաբերյալ հաշվեքննության արձանագրության մասով Ջրային կոմիտեի գրավոր մեկնաբանությունները և առարկությունները

1. Արձանագրության 5-րդ էջի 2-րդ պարբերության մասով տեղեկացնում եմ, որ անցած տարիների ընթացքում ՀՀ պետական բյուջեից ֆինանսավորվել են թե՛ ուղղակի սուբսիդավորումների տեսքով, թե՛ կրեդիտորական պարտավորությունների մարման (կամ հաշվանցման) և թե՛ կրեդիտորական պարտավորությունների զիջման (կամ վերակառուցման) տեսքով:

ՀՀ պետական բյուջեից ոռոգման ջրի մատակարարման ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններին դրամաշնորհները հիմնականում տրվել են ընթացիկ տարվա ֆինանսական հոսքերով պլանավորված ֆինանսական ճեղքվածքի մարման համար: Ընդ որում, ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված դրամաշնորհները վերջին տարիներին հիմնականում ուղղված են ոռոգման ջրի մատակարարման ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների կողմից ծախսված էլ.էներգիայի գծով ծախսի մարմանը:

Նախկինում կանխատեսելիության և որոշակիության ավելացման նպատակով ջրօգտագործողների ընկերություններին ՀՀ պետական բյուջեից ֆինանսական աջակցություն տրամադրվել է դրամաշնորհային պայմանագրերով, 5 տարվա կտրվածքով ոլորտին հատկացվելիք պետական ֆինանսական աջակցության չափերի հստակեցումով, նպատակ ունենալով ջրօգտագործողների ընկերությունների առավել արդյունավետ գործունեության խթանների տրամադրումը, ջրօգտագործողների ընկերությունների բյուջետային կարգապահության մեծացումը, ջրօգտագործողների ընկերությունների կողմից արդյունքային ցուցանիշների ապահովման հավանականության ավելացումը:

Վերը նշված պայմանագրերով ամրագրվել են հիմնական այն նախապայմանները, որոնց բավարարման դեպքում ջրօգտագործողների ընկերությունը կարող է հավակնել դրամաշնորհի տեսքով պետական ֆինանսական աջակցության: Հաստատված է եղել, որ դրամաշնորհները պետք է հատկացվեն մեկ ամբողջական գումարով՝ առանց առանձին ծախսային հոդվածների բաշխման: Ջրօգտագործողների ընկերությունների հետ դրամաշնորհային պայմանագրերը կնքվել են 5 տարի ժամկետով, որտեղ ամրագրվել են պայմանագրի առաջին երեք տարվա ընթացքում ջրօգտագործողների ընկերություններին տրամադրվելիք դրամաշնորհների չափերը (տարեկան կտրվածքով), ինչպես նաև հաջորդ 2 տարվա ընթացքում դրամաշնորհների կողմնորոշիչ չափաքանակները: Դրամաշնորհների տեսքով պետական ֆինանսական աջակցության տրամադրման նախապայման է հանդիսացել՝

- ոռոգման ջրի դիմաց վճարի (իրացման սակագնի) առավելագույն սահմանը, որից բարձր սակագին սահմանելու դեպքում ջրօգտագործողների ընկերությունները չեն կարող հավակնել պետական ֆինանսական աջակցության,
- ոռոգելի հողատարածքների նվազագույն չափը, այսինքն՝ պայմանագրով ամրագրված հողատարածքների նվազագույն չափի ոռոգում չապահովելու դեպքում հնարավոր է

պայմանագրով ամրագրված դրամաշնորհների չափերի նվազման ուղղությամբ վերանայում՝ ընդհուպ մինչև ջրօգտագործողների ընկերությանը պետական ֆինանսական աջակցությունից զրկելը,

- կրեդիտորական պարտավորությունների առավելագույն սահման, այսինքն, ջրօգտագործողների ընկերությունները պետք է պարտավորվեն սահմանափակել տարվա ընթացքում կրեդիտորական պարտքերի կուտակումը, որոնց մակարդակը չի կարող գերազանցել պայմանագրով հստակ ամրագրվող չափից:

Փաստ է, որ վերը նշված մեթոդի կիրառումը չտվեց իր դրական արդյունքները, քանի որ չպահպանվեցին նախատեսված պահանջները, իսկ կրեդիտորական պարտավորությունների առավելագույն սահմանի դրույթի պահպանումը իրատեսական էր ճեղքվածքի չափով ամբողջական սուբսիդավորման պարագայում:

Արդյունքում ԶՕԸ-երը ֆինանսական ճեղքվածքի չափով չսուբսիդավորվելու պատճառով կուտակեցին կրեդիտորական պարտավորություններ և դրանից բխող այլ հետևանքներ:

Տեղեկացնում եմ, որ հաշվեքննության արձանագրության մեջ նշվում է նախորդ ազմավարության դրույթները, որտեղ տրվել են դրամաշնորհներ:

ՀՀ կառավարության 25.08.2016թ. N 33 արձանագրային որոշմամբ հաստատված չէ նման մոտեցման կիրառությունը և սահմանված չեն նման չափորոշիչներ, ավելին ՀՀ պետական բյուջեով տրամադրվել են սուբսիդիաներ:

Անհրաժեշտ է նաև նշել, որ սուբսիդիաները, ըստ էության, տրամադրվում են ավանդական ծախսային մեթոդով, որը սահմանված է ՀՀ կառավարության համապատասխան որոշմամբ: Նման մոտեցման կիրառությունը շատ դեպքերում խոչընդոտում է ջրօգտագործողների ընկերություններում արդյունավետության բարձրացման խթանների արմատավորմանը և չի կարող երաշխավորել առանցքային արդյունքային ցուցանիշների ապահովում: Մյուս կողմից, մեծանում են ինչպես ջրօգտագործողների, ջրօգտագործողների ընկերությունների ծախսային քաղաքականության մեկնաբանության հայեցողականության աստիճանն ու երկակիության դրսևորումները:

Հաշվի առնելով վերը նշվածները Զրային կոմիտեն, հիմք է ընդունել կրեդիտորական պարտավորությունների մասով փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը և որպես ծախսային ուղղություն ընտրվել է արդեն իսկ ձևավորված կրեդիտորական պարտավորությունների մասով գումարի տրամադրումը: Վերը նշվածի համար նաև հիմք է ընդունվել այն փաստը, որ առաջացած շատ կրեդիտորական պարտավորությունները արդեն իսկ առաջացնում են նոր պարտավորություններ, տույժեր, տուգանքներ:

Անհրաժեշտ է նշել, որ տարեսկզբին Զրային կոմիտեն առաջնորդվել է ընդհանուր ճեղքվածքի մասով, տոկոսային չափի կիրառումը՝ պահպանելով հավասարության սկզբունքը: Սակայն հետագայում, օբյեկտիվ պատճառներով սուբսիդիան հատկացվել է ջրօգտագործողների ընկերություններին տարվա ընթացքում առաջացած կրեդիտորական պարտքերի մարման նպատակով՝ նոր կրեդիտորական պարտքեր չձևավորելու համար, որի համար կատարվել են համապատասխան վերաբաշխումներ:

ՀՀ կառավարության 04.07.2019թ. N 854-Ն որոշման հիման վրա հատկացված գումարը տրամադրվել է ԶՕԸ-երի մոտ առաջացած կրեդիտորական պարտքերի համար՝ ըստ ուղղությունների: Նշված որոշման կիրարկումն ապահովելու համար ստեղծվել է հանձնաժողով, կատարվել է կրեդիտորական պարտքերի ուսումնասիրություն, որի հիման վրա և կազմվել է արձանագրություն՝ կնքելով պայմանագիր, որտեղ նշվել է հատկացվող սուբսիդիայի հստակ ուղղությունը:

Ընդհանուր առմամբ հետագա տարիների համար ոռոգման ոլորտի սակագնային ու վճարային խնդիրները հանգուցային են և պահանջում են համապատասխան որոշումների կայացում:

2. Արձանագրության 6-րդ էջի 1-ին պարբերության մասով տեղեկացնում եմ, որ Զրային կոմիտեն իր համապատասխան գրություններով ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն է ներկայացրել ջրօգտագործողների ընկերությունների նախորդ տարիների և 2019 թվականի ընթացքում առաջացած կրեդիտորական պարտավորությունների վերաբերյալ ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ: Այն սահմանված կարգով շրջանառվել է և ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից առաջարկվել է այն ներկայացնել որպես ռազմավարական փաստաթուղթ, միջնաժամկետ ժամանակահատվածի համար կրեդիտորական պարտքերի հիմնավորվածությամբ, համադրելով ռազմավարական փաստաթղթերի հետ՝ և նշելով իր հստակ միջոցառումներն ու կրեդիտորական պարտքերի մարման ճանապարհային քարտեզը:

Հաշվի առնելով, որ նշվածը պահանջում է խորը վերլուծություններ, համապատասխան ուսումնասիրություններ և վերը նշված աշխատանքները պահանջում են լայնածավալ աշխատանքներ, Զրային կոմիտեն իր համապատասխան գրությամբ արդեն իսկ շրջանառել է ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ՝ ՀՀ կառավարության 15.02.2019թ. N 128-Ն որոշման ժամկետի համապատասխան փոփոխությամբ՝ հիմք ընդունելով Զարգացման ֆրանսիական գործակալության կողմից տրամադրվող դրամաշնորհային ծրագիրը: Հաշվի առնելով այն փաստը, որ դրամաշնորհային ծրագրի ստորագրման և վավերացման գործընթացը օբյեկտիվ պատճառներով հետաձգվել է, Զրային կոմիտեն հետագայում մշակում և շրջանառում է ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ, որը հաստատվել է ՀՀ կառավարության 02.07.2020թ. N 1144-Լ որոշմամբ:

Մինչ այդ ՀՀ կառավարության 04.07.2019թ. N 854-Ն որոշմամբ, որպես կրեդիտորական պարտքի մարում, հատկացվել է 4087.87 հազար դրամ գումար:

3. Արձանագրության 6-րդ էջի 2-րդ պարբերությամբ նշված <<Սյունիք>> ԶՕԸ-ին հատկացված Մեղրու տարածաշրջանում օգտագործված ոռոգման ջրի դիմաց գանձվող վարձավճարների նկատմամբ 2018 թվականի համար 50 տոկոս զեղչ կիրառելու նպատակով տեղեկացնում եմ, որ ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի համար հիմք է հանդիսացել «Սյունիք» ԶՕԸ-ի Մեղրու տարածաշրջանի համար ներկայացված ֆինանսական հոսքերով նախատեսված հասույթի նկատմամբ 50 տոկոս զեղչի չափով գումարը: Անհրաժեշտ է հաշվի առնել նաև այն փաստը, որ Մեղրու տարածաշրջանում 50 տոկոս զեղչ կիրառելու նպատակով առաջարկությունը ներկայացվել է ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի կողմից: Զրային կոմիտեն,

հիմք ընդունելով ֆինանսական հոսքերը ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ է շրջանառել, որտեղ հիմնավորման մեջ նշել է «գանձվելիք գումար» նշագրումը: Հետագայում ուսումնասիրելով GIS ծրագրում մուտքագրված տվյալները, պարզվել է, որ նախկինում GIS ծրագրում որպես վճար ֆիքսված է եղել 5.5 դրամ/խմ և արդեն տարեվերջին կատարել է համապատասխան ուղղումներ՝ այն դարձնելով 11 դրամ/խմ:

2019 թվականին Ընկերության ֆինանսական հոսքերի մեջ նախատեսվել է նախորդ տարիների դեբիտորական պարտքերից գանձում, իսկ 50 տոկոս գեղչը տրվել է տվյալ տարվա մատակարարված ջրի դիմաց ձևավորված հասույթի 50 տոկոսի չափով:

4. Արձանագրության 11-րդ էջի ՀՀ ՏԿԵՆ ջրային կոմիտեի և ԶՕԸ-երի միջև 2019 թվականին կնքված՝ պետական բյուջեից սուբսիդիայի տրամադրման պայմանագրերի վերաբերյալ, տեղեկացնում եմ, որ 1004 ծրագրի 11002 և 12001 միջոցառումների մասով Զրային կոմիտեն չափաքանակները սահմանել է՝ հիմք ընդունելով նախորդ տարիներին առաջացած կրեդիտորական պարքերի չափերը և կիրառել հետևյալ մեխանիզմը՝ առաջնահերթ մարվել է էլ.էներգիայի վարկի 65.5 տոկոսը <<Աջակցություն ոռոգման համակարգի առողջացման>> 12001 միջոցառումից: <<Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրում>> 11002 միջոցառումով նախատեսված սուբսիդիայի չափաքանակի հաշվառման համար կիրառվել է հետևյալ մեխանիզմը՝ գտնելով ԶՕԸ-երի կողմից ներկայացված 2019 թվականի նախնական ֆինանսական հոսքերի ճեղքվածքից հանած առողջացման ծրագրից էլ.էներգիայի վարկի մարման նպատակով ստացված գումարի տարբերությունը, հավասարության սկզբունքով միասնական տոկոսով գումարը բաշխվել է ըստ ընկերությունների:

Ոռոգման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության չափաքանակների մեծությունների սահմանման և փոփոխման մեթոդաբանության բացակայության, ինչպես նաև մի շարք ռազմավարական դրույթների ապահովման նպատակով Կոմիտեն հարցը բարձրացրել է, և լուծման նպատակով նախատեսվել է Զարգացման ֆրանսիական գործակալության կողմից տրամադրվող դրամաշնորհի շրջանակներում նախատեսված ռազմավարության մշակումը:

5. Արձանագրության 13-րդ էջի մասով՝ սուբսիդիայի տրամադրման չափաքանակները համեմատելով հավաքագրման ցուցանիշների հետ ֆինանսական ճեղքվածքի իրական պատկերը չի տալիս: 2019 թվականի ընթացքում վերաբաշխումը կատարվում է հիմք ընդունելով ջրօգտագործողների ընկերության տվյալ ժամանակահատվածում առաջացած անհետաձգելի կրեդիտորական պարտքերի վճարման, հաշիվների կալանքներից խուսափելու և բնականոն գործընթացը կազմակերպելու նպատակով:

6. Արձանագրության 14-րդ էջում նշված կնքված պայմանագրերի 3.2 կետով սահմանված պայմանի՝ սուբսիդիայի գումարների մասով հաշվետվությունների ներկայացման ժամկետներում կատարվել է փոփոխություն, որի հիման վրա հաշվետվությունները ներկայացվում է եռամսյակի կտրվածքով: Ինչ վերաբերվում է 2-րդ և 3-րդ պարբերություններում նշվածը արձանագրվել է նաև Հաշվեքննիչ պալատի կողմից 2020

թվականի երեք և վեց ամիսների կտրվածքով կատարված ուսումնասիրություններում, որտեղ ի պատասխան նշվել է, որ դրանք տեխնիկական վրիպակներ են, որոնք հետագում ուղղվել են:

7. Արձանագրության 15-րդ, 16-րդ և 17-րդ էջերի ռազմավարության մասով նախատեսված դրույթները միմիանց հետ փոխկապակցված են և մեկ պայմանի չկատարումը բերում է մյուս ցուցանիշների չկատարմանը և խախտմանը (օրինակ վճարը մնացել է անփոփոխ 11 դրամ), այդ իսկ պատճառով ռազմավարությամբ սահմանված դրույթներ չեն ներառվել պայմանագրի մեջ: Նշված հանգամանքներն են հանդիսացել, որպեսզի որոշում կայացվի ռազմավարության փոփոխության համար:

8. Արձանագրության 16-րդ էջում նշված է, որ Ջրային կոմիտեն չի ապահովել ՀՀ կառավարության 17.10.2002թ. N 1678-Ն որոշման 2-րդ հավելվածի 7-րդ կետի 4-րդ ենթակետով իրեն վերապահված գործառույթը, որով նախատեսված է քննարկել ԶՕԸ-երին տրամադրվող ֆինանսական աջակցության չափաքանակը ու դրանց օգտագործման արդյունավետությունը: Այս առումով անհրաժեշտ է նշել, որ Ջրային կոմիտեն, ելնելով իր գործառույթային խնդիրներից, որի մեջ ներառված է նաև Կանոնակարգող խորհրդի գործադիր մարմնի լիազորությունների կատարումը, մշտապես, 10-օրյա կտրվածքով, այցելություններով, Ջրային կոմիտեում ժողովների անցկացմամբ և այլ տարբերակներով ստացել է համապատասխան տեղեկատվություն, առաջնորդվել է բացառապես Օրենքով սահմանված իրեն վերապահված Գործադիր մարմին տրված լիազորություններով և դրանից ելնելով ամփոփել և առաջարկություններ է ներկայացրել ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարին, ով ի պաշտոնե նաև Կանոնակարգող խորհրդի նախագահն է:

Միաժամանակ անհրաժեշտ է նշել, որ Ջրային կոմիտեն Կանոնակարգող խորհրդի կազմում ընդգրկված ՀԿ-ների և գիտական կազմակերպությունների հետ իրականացրել է առանձին հանդիպումներ, որտեղ քննարկվել են ԶՕԸ-երի գործունեությանն առնչվող մի շարք հարցեր: Ավելին Կանոնակարգող խորհրդի կազմում ընդգրկված ՀԿ-ների մասնակցությամբ արտագնա, քննարկվել է նաև ԶՕԸ-երի մասին օրենսդրական փոփոխությունների և լրացումների նախագիծը:

Ջրային կոմիտեն հանդիպումներ է ունեցել նաև ԶՕԸ-երի վարչական խորհուրդների նախագահների հետ:

Ինչ վերաբերում է այն նշվածին, որ Կանոնակարգող խորհուրդը չի իրականացրել իրեն վերապահված գործառույթները, անհրաժեշտ է նշել, որ ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարը, ով ի պաշտոնե նաև Կանոնակարգող խորհրդի նախագահ է, Ջրային կոմիտեից ստացել է 10-օրյա պարբերականությամբ ֆինանսական վիճակին առնչվող տեղեկատվություն: Որոշ դեպքերում հանձնարարել է Կանոնակարգող խորհրդի կազմում ընդգրկված մարզպետներին՝ աջակցել ՀՀ մարզերում պատշաճ ոռոգում կազմակերպելու ուղղությամբ, ինչպես նաև աջակցել ԶՕԸ-երին՝ դեբիտորական պարտքերի հավաքագրման գործընթացը կազմակերպելու ուղղությամբ: Հարկ եմ համարում նշել, որ վերը նշված գործընթացը կազմակերպվել է Ջրային կոմիտեի ամենօրյա գրագրությամբ և հանդիպումների արդյունքում:

Կանոնակարգող խորհուրդը ժողովներ է անց կացրել ԶՕԸ-երի հետ՝ մարզպետների մասնակցությամբ: Միաժամանակ նաև մարզային այցելությունների միջոցով՝ տեղում, ջրօգտագործողների մասնակցությամբ հետևել են ոռոգման ընթացքին և ծանոթացել են դրանց առնչվող խնդիրներին:

Գործընթացների կազմակերպմանն առնչվող տեղեկատվությունները հրապարակվել են մամուլում Նախարարության, Ջրային կոմիտեի և մարզպետարանների պաշտոնական էլ-կայքերում և այլ տեղեկատվական հարթակներում:

9. Արձանագրության 18-րդ էջի ե. կետի մասով՝ ոռոգվող հողատարածքների նախատեսվածից պակաս լինելու պարագայում նախատեսվածից ավել կատարված ծախսերը պայմանավորված են 2019 թվականին եղանակային պայմաններից ելնելով մեխանիկական պոմպերի գործարկման հետևանքով, որի հիման վրա ավելացել է էլ.էներգիայի փաստացի ծախսը:

10. Արձանագրության 20-րդ էջի 2-րդ պարբերության մասով՝ CAM100206D դրամաշնորհային համաձայնագիրը ուժի մեջ է մտել 23.04.2020թ.: Վավերացված Առանձին համաձայնագիրը Ջրային կոմիտեն ստացել է 2020 թվականի դեկտեմբերի 26-ին: 2021 թվականին Ջրային կոմիտեն հանդիպել է ԶԲԳ ներկայացուցիչների հետ, քննարկվել և հստակեցվել են տեխնիկական առաջադրանքը: Տեխնիկական առաջադրանքի վերջնական հավանության դեպքում Ջրային կոմիտեն կկազմակերպի մրցութային գործընթացը:

10. **Արձանագրության 21-րդ էջի** 1004-11003 միջոցառման մասով՝ ՀՀ կառավարության 28.02.2019թ. N 155-Ն որոշմամբ նախատեսված ժամկետը փոփոխվել է 13.06.2019թ. N 755-Ն որոշմամբ և տեխնիկական հանձնաժողովի լուծարման ժամկետ է սահմանվել 27.08.2019թ., որի հիման վրա և վերջնականապես հանձնում ընդունումը կատարվել է 27.08.2019թ.:

11. **Արձանագրության 22-րդ էջի** 1212-12003 միջոցառման մասով՝ կից ներկայացվում է <<Արարատ>>, <<Եղեգնաձոր>> և <<Տավուշ>> ԶՕԸ-երի համապատասխան տեղեկատվությունը՝ ներկայացված ցուցակների և GIS համակարգի միջև առաջացած անհամապատասխանությունների վերաբերյալ (տեղեկանքները կցվում են):

12. **Արձանագրության 40-րդ էջի** 8-րդ համաձայնագրի մասով՝ 08.12.2018թ. կնքված թիվ 8 Համաձայնագրով ստանձնած պարտավորությունների շրջանակներում ներկայացված դիտողությունները նախագծային լուծումների, նախահաշվային թերությունների, աշխատանքային ծավալների մասով ընդունելի չեն հետևյալ նկատառումներից ելնելով:

- Ի սկզբանե, նախատեսվել էր թիվ 8 Համաձայնագրի Հավելված 1-ում ընդգրկված ծրագրերը ֆինանսավորել ՎԶԵԲ-ի կամ այլ վարկային խնայողությունների հաշվին: Այդ նպատակով Վարձակալի կողմից նշված նախագծային փաթեթները փոխանցվել էին <<Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման գրասենյակ>> ՊՀ –ին (այսուհետ՝ ԾԻԳ): ԾԻԳ-ի կողմից Վարձատուն տեղեկացվել է, որ փաթեթները վարկային միջոցներով իրականացվող ծրագրերի ձևաչափերին չեն համապատասխանում և նշված ծրագրերի շրջանակներում հնարավոր չէ իրականացնել: Այնուհետև որոշվել է այդ աշխատանքներն իրականացնել ՀՀ պետբյուջեի միջոցների հաշվին: ՀՀ պետական

գնումների ձևաչափերին համապատասխանեցնելու նպատակով ստեղծվել է մասնագիտական խումբ, որի կողմից ուսումնասիրվել են նաև բոլոր փաթեթների նախահաշիվները:

- ներկայացված եզրակացությունում սխալ են նշված աշխատանքների ուղղությունները և ծավալը, մասնավորապես, նախատեսված ներդրումային ծրագրերի շրջանակներում նշված 2 քլորակայանի փոխարեն մշակվել են 4, իսկ 2 ՕԿՋ-ների վերականգնման կամ նորերի կառուցման աշխատանքների փաթեթներ ընդհանրապես չեն պլանավորվել,

- եզրակացություններում ներկայացված <<նախահաշվային>> խախտումները ընդունելի չեն, քանի որ բոլոր փաթեթները ստացել են դրական փորձաքննական եզրակացություն պետական լիազոր մարմնի կողմից լիցենզավորված կազմակերպությունների կողմից, որտեղ նշվում է, որ նախաշիվներում բերված ծավալները համապատասխանում են ծավալների ամփոփագրերում բերված ծավալներին և նախահաշվային փաստաթղթերը կազմված են համաձայն ՀՀ կառավարության 23.06.2011թ. N 879-Ն որոշման հավելված 8-ի, նյութերի և սարքավորումների արժեքները ընդունված են համաձայն N11 ինֆորմացիոն տեղեկագրի՝ հրատարակված 2018թ.:

- Նոր Խարբերդ գյուղի նախագծային փաթեթում նշված Ø530մմ տրամագծով 500գծմ երկարությամբ պողպատե ջրագծի ապամոնտաժում ընդհանրապես չի նախատեսվել, փոխարենը նախագծով նախատեսվել է գործարկումից հանել մասնավոր հողակտորներով և տների տակով անցնող պողպատե ջրատարը՝ փոխարենը նախատեսելով Ø250մմ և Ø160մմ տրամագծով պոլիէթիլենային ջրագծերի տեղադրում բնակավայրի մի շարք փողոցներում: Ինչ վերաբերվում է փողոցների անորակ պլաստմասսե ջրագծերի փոխարինմանը, ապա այդ մասին հիշատակվում է միայն <<Վեոլիա Ջուր>> ՓԲԸ-ի կողմից տրված ծրագրային առաջարկում, իսկ աշխատանքային ծավալներում համանման աշխատանքներ ընդգրկված չեն: Ավարտական փաթեթը համաձայնեցված և ընդունված է նաև նախագծի պատվիրատու կողմ հանդիսացող <<Վեոլիա Ջուր>> ՓԲԸ-ի կողմից:

- Նոր Խարբերդ գյուղի նախագծային փաթեթում ջրագծերի խրամուղիների ետլիցքն իրականացվել է մշակված գրունտով (շուրջ 5539 մ³ ծավալով), իսկ գնված ավազի օգտագործումը հիմնավորված է նախագծային նորմերով և կիրառվել է պ/է խողովակների տեղադրման ժամանակ որպես հիմնաձածկույթ և պաշտպանիչ շերտ: Երևանի քաղաքապետի համապատասխան որոշումով Երևանի վարչական տարածքում իրականացվող շինարարական աշխատանքների գործընթացում պ/է խողովակների տեղադրման ժամանակ ասֆալտապատ ճանապարհահատվածներում խրամուղու ետլիցքն ամբողջությամբ իրականացվում է ավազի շերտով:

13. Արձանագրության 52-րդ էջի 1072-31007 միջոցառման մասով տեղեկացնում են, որ Ջրային կոմիտեի կողմից <<Բիդեք>> ՍՊԸ-ին վճարումը օբյեկտիվ պատճառներից ելնելով չի համարվել խախտում և տույժ չի պահանջվել:

14. **Արձանագրության 53-րդ էջի** 1109-11001 միջոցառման մասով՝ 2019 թվականի դեկտեմբերի 25-ի վճարման հանձնարարագրով Ջրային կոմիտեի աշխատակիցները պարզևատրվել են <<Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարներ>> 4111 հոդվածից, սակայն սխալմամբ Ջրային կոմիտեի նախագահի 25.12.2019թ. թիվ 178-Ա և Ջրային կոմիտեի գլխավոր քարտուղարի ժամանակավոր պաշտոնակատարի 25.12.2019թ. թիվ 435-Ա հրամաններում պարզևատրման աղբյուրը նշվել է <<Պարզևատրումներ, դրամական խրախուսումներ և հատուկ վճարներ>> 4112 հոդվածը, որի վրիպակ է քանի որ առ 24.12.2019թ. դրությամբ 4111 հոդվածի մնացորդը կազմել է 15.649.948,0 դրամ, իսկ 4112 հոդվածի մնացորդը 0 դրամ:

<<Ներքին գործուղումներ>> 4221 հոդվածի մասով՝ ՀՀ կառավարության 29.12.2005թ. N 2335-Ն որոշմամբ հաստատված կարգի 3-րդ կետի աշխատողները ծառայողական գործուղման մեկնում են գործատուի անհատական իրավական ակտի համաձայն, որում նշվում են գործուղման կոնկրետ վայրերը, կազմակերպության անվանումը և այլն:

Ջրային կոմիտեի նախագահի և գլխավոր քարտուղարի պաշտոնակատարի գործուղման հրամաններում և աշխատակիցների կողմից ներկայացված գործուղման վկայականներում գործուղման վայրերի նշումը մարզերով բացատրվում է այն հանգամանքով, որ Հայաստանի Հանրապետությունում ջրատնտեսական համակարգերը և հիդրոտեխնիկական կառուցվածքները (ջրամբարներ, ջրանցքներ, թունելներ, ջրագծեր և այլն) ընդգրկում են ամբողջ հանրապետության տարածքը և հիմնականում տեղաբաշխված են տարբեր համայնքների վարչական տարածքներով: Ուստի վկայականներում ժամանման վայրերը ֆիքսվում են մարզերով և ստորագրվում ու կնքվում են տվյալ տարածքները (մարզերը, համայնքները և այլն) Ջրային կոմիտեի համակարգի ընկերությունների կողմից: Գործուղման վկայականներում ջրային համակարգերի տեղաբաշխմամբ պայմանավորված կոնկրետ վայրերի անվանումները (համայնքների և կամ վարչական կենտրոնների) ոչ իրատեսական են, սակայն այս փաստը կդիտարկվի Ջրային կոմիտեի կողմից:

<<Ներքին գործուղումներ>> 4221 հոդվածի մասով՝ Ջրային կոմիտեի նախագահի 11.01.2019թ. N 1-Ա հրամանով ՀՀ Արագածոտնի մարզ գործուղված աշխատակիցներին հաշվարկված և վճարված գիշերավարձի գումարների վերաբերյալ տեղեկացնում եմ, որ Ջրային կոմիտեի մասնագետները գործուղվել են ՀՀ կառավարության 2018 թվականի նոյեմբերի 08-ի N 1239-Ն որոշմամբ, <<Գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ծրագրերի իրականացման գրասենյակ>> պետական հիմնարկի կողմից իրականացվող համայնքների բարելավման ծրագրում ընդգրկված ՀՀ Արագածոտնի մարզի Բազմաղբյուր, Վարդենուտ, Շենավան և Լուսազյուղ բնակավայրեր՝ վարկային միջոցների հաշվին բարելավված և վերակառուցված ջրամատակարարման համակարգերի ուսումնասիրություններ կատարելու նպատակով:

Ջրային համակարգերի օգտագործման և պահպանության տեխնիկական հանձնաժողովի կարիքների համար ձեռքբերված 585 լիտր բենզինը (կտրոններով) 12.06.2019թ. հանձնման-ընդունման ակտով հանձնվել է կոմիտեին ժամանակավոր և վերադարձման պայմանով, սակայն ՀՀ կառավարության 28.02.2019թ. N 155-Ն և 13.06.2019թ. N 755-Ն որոշումներով

հանձնաժողովի աշխատակազմի գործունեությունը դադարեցվել է և կատարված հանձնման ընդունման աշխատանքների հիման վրա վառելիքը ծախսվել է կոմիտեի համապատասխան կարիքներ համար և համապատասխան ձևակերպում է ստացել կոմիտեի հաշվետվությունում:

Որպես անհամապատասխանություն արձանագրվել է, որ Ջրային կոմիտեում սկզբնական հաշվառման փաստաթուղթ համարվող մարդատար ավտոմեքենաների երթուղային թերթիկները ներկայացված են Ջրային կոմիտեի գլխավոր քարտուղարի պաշտոնակատարի 17.10.2018թ. N 227-Ա հրամանով հաստատված ձևաչափով, այլ ոչ թե ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016թ. N 37-Ն հրամանով սահմանված Ծխ-6 ձևի օրինակելի ձևաչափով:

Ջրային կոմիտեի գլխավոր քարտուղարի պաշտոնակատարի 17.10.2018թ. N 227-Ա հրամանով հաստատված մարդատար ավտոմեքենաների երթուղային թերթիկների ձևաչափը սահմանվել է՝ հիմքում ունենալով ՀՀ ֆինանսների նախարարի 01.02.2016թ. N 37-Ն հրամանով սահմանված Ծխ-6 օրինակելի ձևը և Հայաստանի Հանրապետության <<Հանրային հատվածի կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման մասին>> օրենքի 11-րդ հոդվածի 2-րդ և 7-րդ կետերը:

Ջրային կոմիտեի կարիքների համար 2019 թվականի առաջին կիսամյակի բենզինի գնումը կազմակերպվել է «Էլեկտրոնային աճուրդ» ընթացակարգով և տեխնիկական բնութագիրը պատասխանատու ստորաբաժանման հաստատած հայտում և հրավերում, ինչպես նաև մասնակիցների ներկայացրած հայտերում նշված է նույն տեխնիկական բնութագիրը, որն էլ հիմք է հանդիսացել պայմանագրի կնքման համար: Մատակարարված ապրանքը ընդունվել է պայմանագրով սահմանված տեխնիկական բնութագրին համապատասխան:

Հաշվեքննության արդյունքում ավտոմեքենաների վերանորոգման ծառայությունների ձեռքբերման գնման ընթացակարգի կարծիքի վերաբերյալ, տեղեկացնում են, որ 14.02.2019թ. պատասխանատու ստորաբաժանման հաստատած գնման հայտի և մրցութային հրավերի համաձայն գնման առարկա է սահմանվել 6 տեսակի ավտոմեքենաների համար 320 տեսակի ավտովերանորոգման ծառայություն ու 206 տեսակի ավտոպահեստամասերը և առաջին տեղ զբաղեցրած մասնակիցը որոշվել է բավարար գնահատված հայտեր ներկայացրած մասնակիցների թվից՝ նվազագույն գնային առաջարկ ներկայացրած մասնակցին նախապատվություն տալու սկզբունքով: Տեղեկացնում են նաև, որ այս սկզբունքի կիրառման դեպքում չէր կարող ընտրված մասնակից ճանաչվեր նա, ով կառաջարկի ընդամենը մեկ ծառայության տեսակի մատուցում կամ մեկ ավտոպահեստամասի մատակարարում, քանի որ ինչպես նշվեց գնման հայտով և մրցութային հրավերով սահմանվել են 6 տեսակի ավտոմեքենաների համար 320 տեսակի ավտովերանորոգման ծառայություն ու 206 տեսակի ավտոպահեստամասերը, որը սահմանված է ամբողջական և սպառիչ, ուստի մեկ ծառայություն, կամ մեկ ապրանքի մատակարարումը չի բավարարում հրավերի պահանջներին:

<<Մ-Բի Ռ>> ՍՊԸ-ի կողմից առաջադրված 320 տեսակի ծառայությունների և ավտոպահեստամասերի դեպքում առաջարկված 0 դրամ գինը, վերաբերում և բնորոշում է ծառայության և/կամ ապրանքի տեսակի գնին, այլ ոչ թե ծառայության և/կամ ապրանքի չմատուցելուն կամ չտրամադրելուն:

Գնումների մասին ՀՀ օրենքի 34-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 1-ին կետի կիրառմամբ կազմակերպված ընթացակարգերում պահպանվել են օրենսդրական բոլոր դրույթները:

15. Արձանագրության 60-րդ էջի 1004-12003 միջոցառման մասով՝ ՀՀ կառավարության 07.11.2019թ. N 1614-Ն որոշմամբ նախատեսված աշխատանքների կատարման համար կնքվել են 14 դրամաշնորհային պայմանագրեր, որի հիման վրա ջրօգտագործողների ընկերությունների կողմից հայտարարվել են մրցույթներ:

Աշխատանքների կատարման ժամկետների, ինչպես նաև եղանակային պայմանների և ոռոգման սեզոնով պայմանավորված և այլ պատճառներից ելնելով <<Երևան>>, <<Արտաշատ>>, <<Էջմիածին>>, <<Թալին>>, <<Գեղարքունիք>>, <<Տավուշ>>, <<Լոռի>>, <<Եղեգնաձոր>> ԶՕԸ-երում մրցույթները չեն կայացել՝ մասնակիցների չներկայանալու պատճառով:

Աշխատանքների կատարման ժամկետի սղության պատճառով նախատեսված աշխատանքները մասնակի կատարվել են <<Կոտայք>>, <<Շենիկ>>, <<Էջմիածին>>, <<Արմավիր>>, <<Սյունիք>> ԶՕԸ-երում, իսկ մնացածի մասով մրցույթները չեն կայացել՝ մասնակիցների չներկայանալու պատճառով: Պայմանագրով նախատեսված ձեռք բերումն ամբողջությամբ կատարվել է <<Արարատ>> ԶՕԸ-ում: Ուսումնասիրության ընթացքում բացակա փաստաթղթերի մասով հարցում չի կատարվել, փաստաթղթերը գտնվում են ԶՕԸ-երում. անհարժեշտության դեպքում լրացուցիչ կտրամադրվի:

16. Արձանագրության 62-րդ էջի 1004-31007 միջոցառման մասով՝ <<ՄՈԴՈՒԼ>> ՍՊԸ-ի կողմից նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի մշակման և կազմման աշխատանքների ընթացքում սարքավորումների գները վերցվել են շուկայում կատարած հարցումներից, իսկ հանձնված փորձաքննության եզրակացության տրամադրման աշխատանքներում <<Գիրք 1. Տեխնիկական մասնագրեր>>-ով կապի միջոցի ընտրությունը վերապահվում է ավտոմատացված ծրագրային համակարգերի տվյալների փոխանցման ներդրման պահին հարմարավետ միջոցին: Սարքավորումներին *տրվող պահանջները հետևվալ են՝ պետք է օգտագործվեն սետիֆիկացված սարքավորումներ և ՀՀ տարածքում որպես կոմերցիոն հաշվառման սարքավորումներ կիրառելի լինեն, ինչպես նաև ծրագրային ապահովում՝ միասնական համակարգին (սերվեր), տվյալների առցանց փոխանցման համար:*

17. Արձանագրության 63-րդ էջի 1004-31002 միջոցառման մասով՝ ոռոգման համակարգերի հիմնանորոգման մասով արձանագրված բացակա փաստաթղթերի վերաբերյալ տեղեկացնում եմ, որ բետոնի որակի, մետաղական կոնստրուկցիաների մոնտաժման, տրանսֆորմատորային ենթակայանի հիմքի սալի հողային ու բետոնային և խորքային հորի տարածքի բարեկարգման աշխատանքների կատարման վերաբերյալ հիմք են հանդիսացել տեխնիկական հսկողի և հեղինակային հսկողի հաշվետվությունները, ինչպես նաև ներկայացված կատարողական ակտերը: Նկատի ունենալով որ էլեկտրականության մասով Զրային կոմիտեն բաժանորդ չի հանդիսանում, տեխնիկական պայմանը տրված է համայքի անունով և վերջինս է հանդիսանում բաժանորդ՝ համայնքապետարանները էլեկտրականությանը վերաբերվող բոլոր ակտերը, այդ թվում ծածկված աշխատանքների վերաբերյալ ակտերը տրամադրվել են ՀՀ քաղաքաշինության,

տեխնիկական և հրդեհային անվտանգության տեսչական մարմին, որի կողմից ուսամնասիրվել են տվյալ փաստաթղթերը, տեղում ստուգվել են կատարված աշխատանքները և տրվել են էլեկտրակայանքների գործարկման դրական եզրակացություններ:

18. Արձանագրության 69-րդ էջի՝ Գույքը շահագործման ընդունելու և օգտագործելու վերաբերյալ ներկայացնում եմ առարկություն՝ որ հաշվեքննության արձանագրության մեջ Երևան քաղաքի Աերացիա մաքրման կայանի վերականգնման աշխատանքների մասով ՀՀ Հաշվեքննիչ պալատի 26.05.2020թ. N 90-Ա որոշմամբ հաստատված ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության ջրային կոմիտեի կողմից իրականացված ֆինանսատնտեսագիտական գործունեության հաշվեքննության առարկա չի հանդիսանում:

Առարկություններ և բացատրություններ

Հիմք ընդունելով ՀՀ Հաշվեքննիչ պալատի մասին ՀՀ օրենքի 35-րդ հոդվածի 3-րդ մասը՝ համաձայն որի ծանոթացման և ստորագրման նպատակով հաշվեքննության արձանագրությունը ներկայացվում է հաշվեքննության կամ ստուգման առաջադրանքում նշված համապատասխան հաշվեքննության օբյեկտի ղեկավարին, որը հաշվեքննության արձանագրությունն ստանալուն հաջորդող 10 օրվա ընթացքում համաձայնության դեպքում ստորագրում է այն կամ գրավոր ներկայացնում է առարկություններ և բացատրություններ՝ կազմված հաշվեքննության արձանագրությունում նշված անհամապատասխանությունների կամ խեղաթյուրումների, ինչպես նաև այլ տեղեկատվության վերաբերյալ, որոնք կցվում են հաշվեքննության արձանագրությանը, Ձեզ եմ ներկայացնում ՀՀ ՏԿԵՆ Ջրային կոմիտեի «Ջրառ» ՓԲԸ-ի առարկությունները և բացատրությունները:

Այսպես, անդրադառնալով «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կանոնադրության 2.5 «դ» ենթակետին, նշեմ, որ «Ջրառ» ՓԲԸ-ն կազմում է ըստ ջրառի օբյեկտների տվյալ ոռոգման շրջանի ջրառի և ջրի մատակարարման ամփոփ պլաններ՝ ըստ ՋՕԸ-երի կողմից ներկայացրած նախնական պլան-ժամանակացույցերի և այն ներառելով տարեկան բյուջեի կազմման տվյալների մեջ, ներկայացնում է համապատասխան լիազորված մարմնի հաստատմանը՝ Ջրային կոմիտեին: Իսկ ինչ վերաբերվում է Կանոնադրության 2.5 «ժգ» և «ժէ» ենթակետերում նշված գործառույթներին, որոնք «Ջրառ» ՓԲԸ-ին վերագրելի չեն, ապա նշեմ, Կանոնադրությունը գրվել է 2006 թվականին, ուստի և հաշվի առնելով ձեր դիտողությունները վերջինիս վերանայում կլինի, իսկ իբ) և իդ) կետերի մասով դիտողությունները կնդրունվեն ի գիտություն, չնայած, որ Ընկերություն այս տարի արդեն իսկ նախատեսել է Ընկերության աշխատակիցների կրթական, մասնագիտական և որակավորման պահանջներին ուղղված աշխատանքների կազմակերպումը:

Ինչ վերաբերվում է «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից վարձակալության հանձնված գույքի վերաբերյալ ք.Երևան, Վարդանանց փակուղի 8 հասցեում գտնվող 2,125.7 ք.մ մակերեսով տարածքից «Փրոփրթի Սոլուշանս» ՍՊԸ-ին՝ առանց ՀՀ Կառավարությանն առընթեր պետական գույքի կառավարման վարչության համաձայնության և առանց համապատասխան վարձակալության պայմանագիր կնքելու անհատույց տարածք հատկացելուն, ապա նշեմ, որ «Փրոփրթի Սոլուշանս» ՍՊԸ-ի կողմից զբաղեցված տարածքը առհասարակ չի մտնում անհատույց օգտագործման իրավունքով «Ջրառ» ՓԲԸ-ին պատկանող 2,125.7 քառ.մ մակերեսով տարածքի մեջ, քանի որ վերոնշյալ պայմանագրով «Ջրառ» ՓԲԸ-ին են հատկացվել միայն Վարդանանց փակուղի 8 հասցեում գտնվող շենքի 5-րդ, 6-րդ և 8-րդ հարկերը, մինչդեռ «Փրոփրթի Սոլուշանս» ՍՊԸ-ի կողմից զբաղեցված տարածքը գտնվում է Վարդանանց փակուղի 8 հասցեում գտնվող շենքի 7-րդ հասցեում և այն սեփականության իրավունքով պատկանում է վերոնշյալ Ընկերությանը, իսկ ինչ վերաբերվում է վերջինիս կողմից օգտագործված կոմունալ ծախսերին ապա այն ևս կատարվում է «Փրոփրթի Սոլուշանս» ՍՊԸ-ի կողմից, բացառությամբ վերելակի սպասարկման ծախսերի, որի վերաբերյալ «Հրազդան վերելակ» ՍՊԸ-ի հետ կնքվել է համատեղ պայմանագիր և ըստ այդ պայմանագրի նշյալ Ընկերությունը կատարում է իր բաժին վճարումները:

ՀՀ Կառավարության 26.12.2002 թվականի N2121-Ն որոշման դրույթների չկատարման վերաբերյալ հայտնում եմ, որ բաժանորդի կողմից սահմանված ժամետում պարտավորությունները չկատարելու դեպքում սահմանված կարգով զգուշացնելուց հետո ջրամատակարարման դադարեցման դեպքում տուժելու էր միայն գյուղատնտեսը, հետևաբար

և ողջ ՀՀ գյուղատնտեսությունը: Իսկ N2121 որոշման հավելվածով N3 սահմանված կարգով ստացված ջրի դիմաց պարտքերի մարման ժամանակացույց չկնքելուն հարկ եմ համարում նշել որ այն կնդունվի որպես ի գիտություն և հետագայում հաշվի կառնվի:

Անդրադառնալով ծախսված վառելիքի վերաբերյալ Ձեր կողմից արված այն դիտողության, որ երթուղային թերթիկները չեն համապատասխանում ՀՀ Ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանի Ծխ-6 և Ծխ-7 օրինակելի ձևերին, ապա նշեմ որ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի երթուղային թերթիկները համապատասխանում են Տարածքային Կառավարման նախարար-փոխվարչապետի կողմից 2014 թվականի համար 35-Լ հրամանի հրապարակված 07.03.2014 թվականին ծառայողական ավտոմեքենաների տեխնիկական սպասարկման, շահագործման կարգին և պայմաններին հաստատված ՀՀ վարչապետի 27.02.2014 թվականի համար 150-Ա որոշմամբ, որոնք իրենց ձևով և բովանդակությամբ համապատասխանում են ՀՀ Ֆինանսների նախարարի 01.02.2016 թվականի թիվ 37-Ն հրամանի Ծխ-6 և Ծխ-7 **օրինակելի ձևերին:**

Քանի որ Ընկերությունը չունի ավտոպարկ և դրանից բխող օրինակելի ձևերում պահանջվող հաստիքները, ուստի երթուղային թերթիկների հետնամասի նշման կետերից հանված են աշխատանքը թույլատրող բժշկի, մեխանիկի, պատվիրատուի նշման կետերը: «Ջրառ» ՓԲԸ-ի երթուղային թերթիկների հետնամասում նշվում է ամիսը, ամսաթիվը, տարեթիվը, մեկնման վայրը, ժամանման վայրը, անցած ճանապարհը, անցած ճանապարհների ամսվա վազքը և վարորդի ստորագրությունը:

Ավտոպարկի բացակայության պատճառով «Ջրառ» ՓԲ Ընկերությունում երթուղային թերթիկների կատարված վազքի հաշվառումը կատարվում է ամսվա կտրվածքով, քանի որ Ընկերության տրանսպորտային միջոցները գտնվում են գրեթե ՀՀ բոլոր մարզերում և ըստ տեղամասերի ամրակցված են տեղամասերում աշխատակիցներին պահպանման և շահագործման համար:

Աշխատակիցները տեղամասերում իրենց ամրակցված տրանսպորտային միջոցներով սպասարկում են միայն ջրանցքները, ջրամբարները, պոմպակայանները իրենց համալիր կազմի մեջ ներառվող խողովակաշարերը, հիդրոտեխնիկական կառուցվածքները և ստացիոնար տեղակայված հսկման-չափման սարքերը սպասարկելու, հսկելու, թերությունները վերացնելու, ինչպես նաև ջրի չափման, հաշվառման, ջրի հոսքի կառավարման, ջրերի հանձնման-ընդունման գործընթացները կազմակերպելու և 24-ժամյա ոռոգման ջրի մատակարարումը ապահովելու համար: Նշեմ նաև, որ ամսվա կտրվածքով կատարում են ամենօրյա նույն աշխատանքը և իրենց ամրակցված ավտոմեքենաներով կատարում են գրեթե նույն ճանապարհահատվածի վազքը, դա էլ է պատճառ հանդիսանում, որ հաշվարկը կատարվում է ամսվա կտրվածքով:

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի երթուղային թերթիկներում համապատասխան տեղում բացակայում է տրանսպորտային միջոցի մեկնելիս և ավտոպարկ վերադարձի վազքի ցուցիչի ցուցմունքը, քանի որ ավտոպարկի բացակայության պատճառով վազքի ցուցմունքի հաշվարկը կատարվում է առանձին ամսվա կտրվածքով: Վազքի ցուցիչի ցուցմունքների հաշվարկը ներկայացվել է ստուգող խմբին ըստ տեղամասերի, ամրակցված վարորդի անուն ազգանունը, տրանսպորտային միջոցի մակնիշը, պետհամարանիշը, ծախսի նորման 100 կմ համար, վառելիքի տեսակը, ստացված վառելիքի քանակը, ծախսված վառելիքի քանակը, կատարված վազքը և վազքի ցուցիչի ցուցմունքները ըստ ամիսների 2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ից մինչև 2019 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ժամանակահատվածի համար: Այսուհետ բացի

առանձին վազքի ցուցիչի ցուցմունքը հաշվարկ կատարելիս նաև ցուցմունքը կնշվի երթուղային թերթիկներում համապատասխան տեղում:

Երթուղային թերթիկներում նշված են ամսվա ընթացքում կատարած վազքի կիլոմետրաժը, այլ ոչ թե ենթադրյալ կատարած վազքի կիլոմետրաժը:

Երթուղային թերթիկների հետ միասին ամեն ամսվա վերջում կատարվում է հաշվետվություն վառելիքի ծախսի վերաբերյալ:

Վառելիքի հաշվետվության թերթիկում նշվում է ավտոմեքենայի մակնիշը, պետհամարանիշը, ծախսի նորման 100 կմ համար, վառելիքի մնացորդը ամսվա սկզբում, ստացված վառելիքի քանակը, ծախսված վառելիքի քանակը, կատարած վազքը, վառելիքի մնացորդը ամսվա վերջում, վարորդի անուն ազգանունը, վարորդի ստորագրությունը և պատասխանատու անձի ստորագրությունը:

Հաշվի առնելով վերը նշվածը հնարավոր էր իրականացնել վառելիքի ծախսի հաշվարկ:

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի երթուղային թերթիկներում՝ համապատասխան տեղում, բացակայում է մեխանիկի ստորագրությունը տրանսպորտային միջոցի մեկնումը թույլատրելու և ավտոպարկ վերադառնալու համար, ավտոպարկ և ավտոպարկում մեխանիկ չունենալու պատճառով:

Վարչական ապարատում շահագործվող ավտոմեքենաների երթուղային թերթիկներում կան նշված վայրերը, որտեղից ուր է մեկնում և վերադառնում ավտոմեքենան, իսկ տեղամասերը սպասարկող ավտոմեքենաների երթուղային թերթիկներում նշվում է միայն ջրանցքի, ջրամբարի, պոմպակայանի սպասարկվող տարածքը, քանի որ միշտ նույն տարածքներն են սպասարկում և սպասարկման վայրից ուրիշ տեղ չեն մեկնում:

Ինչ վերաբերվում է այն պնդմանը թե 5 տրանսպորտային միջոցի վերաբերյալ պայմանագիր չի ներկայացվել, ապա նշեմ, որ հինգ պայմանագրեր չեն ներկայացվել, քանի որ տրանսպորտային միջոցները անսարք են և չեն շահագործվում՝ ենթակա են դուրս գրման:

Անդրադառնալով ներկայացուցչական ծախսերի 120.000 դրամ տարբերությանը, նշեմ որ կան գնումներ, որոնց համար ՀԴՄ կտրոն վերցնել հնարավոր չէ (գյուղացուց բանջարեղեն, մսի ձեռքբերում), սակայն եկամտային հարկի հաշվետվությունների մեջ այն արտացոլվել է:

Ծախսված էլ.էներգիայի ծախսին անդրադառնալով նշեմ, որ արձանագրված փաստերը համապատասխանում են իրականությանը՝ նախահաշվով էլ. էներգիայի ծախսը նախատեսվել է 54.5 մլն.կվտ/ժ, ըստ ՋՕ ընկերություններին ներկայացրած նեղ ջրի պահանջարկի, իսկ փաստացի ծախսը կազմում է 31.9 մլն. կվտ/ժ:

Կրեդիտորական պարտքի տարբերությունը ըստ «ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի տրված փոխադարձ ակտերի և ընկերության հաշվեկշռում ձևակերպվածի, առաջացել է Ջրային կոմիտեի «ԾԻԳ» գրասենյակի կողմից վճարված 19.12.2018թ. 134438 ՀՀ դրամ, 27.12.2018թ. 155124 ՀՀ դրամ և Ջրային կոմիտեի կողմից վճարված 8.366255,83 դրամ գումարը, որը «Ջրառ» ՓԲ ընկերությունում հաշվապահական ձևակերպում է ստացել 2019թ.հունվար ամսին:

Գրությանը կից կներկայացվեն 2018թ. դեկտեմբեր և 2019թ. հունվար ամիսների էլ.էներգիայի ծախսերի և պարտքերի վերաբերյալ ակտերը:

Ինչ վերաբերվում է ջրօգտագործողների ընկերություններին ոռոգման ջուր մատակարարելու և կորուստների վերաբերյալ հարցադրումներին, նշեմ որ Ընկերության և ՋՕԸ-երի միջև կնքված ոռոգման ջրի մատակարարման 2019թ պլան-ժամանակացույցերում

նշված չէ հաստատման ամիս ամսաթիվը, որը մեր կողմից հաշվի կառնվի, հետագայում կիրառվելու նպատակով:

Ինչ վերաբերում է ՋՕԸ-երի և «Ջրառ» ՓԲԸ-ի ներկայացված հաշվետվությունների, ռոռզման ջրերի ձևակերպման քանակների տարբերությանը, ապա հարկ է նշել, որ Ընկերության հաշվետվություններում նշված ջրաքանակների ծավալները հիմնավորված են «Ջրառ» ՓԲԸ-ի և ՋՕԸ-երի կողմից հաստատված և ներկայացրած ակտ-օրագրերով:

ա) Բոլոր ՋՕ ընկերությունները նախնական պլան-ժամանակացույցը ներկայացնում են փետրվար ամսին, քանի որ այդ ժամանակ դեռևս հստակեցված չի լինում ինչպես մշակաբույսերի տեսակները այնպես էլ հողատարածքների չափերը ՋՕԸ-երը ներկայացնում են ճշգրտված պլան-ժամանակացույցերը հունիս ամսվա սկզբին: Տվյալ դեպքում «Երևան» և «Շիրակ» ՋՕ ընկերությունները չեն ներկայացրել ճշտված պլան-ժամանակացույցերը և հետագայում փոխհամագործակցությունը կարգավորվել է ըստ հայտերի:

բ) Սյունիք ՋՕԸ-ի պլանավորված ջուրը ստուգման արձանագրությունում նշվել է սխալ, քանի որ մեր կողմից թյուրիմացաբար ներկայացվել է նախնական պլան-ժամանակացույցը: Արձանագրությունում չի նշվել ճշտված պլան-ժամանակացույցում նշված ջրաքանակը, որը հիմնականում համընկնում է փաստացի մատակարարված ջրաքանակին:

Արձանագրությունում նշվել է, որ ՋՕԸ-երի կողմից հայտերով ներկայացված ջրաքանակները էապես տարբերվում են պլան-ժամանակացույցով նախատեսված ջրաքանակներից և այն ներկայացվել է աղյուսակի տեսքով: Հարկ է նշել, որ ՋՕ ընկերությունները ամսվա ընթացքում ներկայացնում են ինչպես տասնօրյակային, այնպես էլ տասնօրյակի ընթացքում պահանջարկից կապված միջանկյալ հայտեր:

Բոլոր ՋՕ ընկերությունների ներկայացված հայտերը 2019թ-ի համար մեր կողմից հաշվարկվել է, արդյունքում համեմատելով տվյալները կարող ենք ասել, որ պլանավորված և հայտավորված ջրաքանակները տարեկան կտրվածքով ունենում են չնչին տարբերություններ, որը հասկանալի է և մտնում է ջրային հասկացության ողջ տրամաբանության մեջ: Ինչ վերաբերում է ամսեկան կտրվածքով պլան-ժամանակացույցով նախատեսված այնպես էլ հայտագրված ջրաքանակների տարբերությանը, հարկ է նշել, որ «Ջրառ» ՓԲԸ տվյալ ժամանակահատվածում առաջնորդվել է ելնելով ջրաղբյուրների ջրաքանակից, հաշվի առնելով տարեկան պլանով նախատեսված ջրաքանակների ծավալը:

Ինչ վերաբերվում է ռոռզման ջրի կորստի փաստարկներին նշեմ, որ 2018թ-ի համեմատ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի հետևողական աշխատանքների շնորհիվ՝ ջրառի կետերում ջրի հաշվառման մեթոդի արդիականացման, ջրանցքների վերանորոգման, ջրաչափական դիտակետերի աշխատանքի արդիականացման արդյունքում համակարգի կորուստները 2019-ին նվազել են 2.8%-ով: Կորուստների նվազումը Ընկերության կողմից արտացոլվում է ներկայացվող ամսեկան և տարեկան հաշվետվություններում: Ջրային օբյեկտների, մայր և միջտնտեսային ջրանցքների ջրառի և ներտնտեսային ջրանցքների գլխամասում՝ ջրտուքի կետերում ջրօգտագործողներին մատակարարված ջրի ծավալի բազմատարյա տվյալների վերլուծությունից պարզվել է, որ կախված ջրանցքների շահագործման հանձնման ժամկետից, մաշվածությունից, դրանց երկարությունից, կտրվածքից, տեղիկական վիճակից, եղանակային և այլ պայմաններից շահագործվող ջրանցքների օ.գ.գ. (կորուստները) փոփոխական են, դրանք փոփոխվում են նույնիսկ ռոռզման շրջանի տարբեր ժամանակահատվածներում: Շահագործման մեջ գտնվող ջրանցքների համար նորմատիվային օ.գ.գ. չի կարող սահմանվել, այն որոշվում է ջրաչափության (պտուտան) միջոցով, ըստ ջրանցքի առանձին հատվածների,

տարբեր ելքերի ժամանակահատվածների համար և ամփոփ ամբողջ ջրանցքի երկարության համար: Ջրաչափության միջոցով ջրանցքների փաստացի օ.գ.գ. որոշելու համար պահանջվում է զգալի միջոցներ և ժամանակ, որը վերջին տարիներին հնարավոր չի եղել որոշել միջոցների բացակայության պատճառով, ինչպես նաև մի շարք շահագրգիռ գերատեսչությունների (Շրջակա միջավայրի նախարարություն, Պետական հարկային տեսչություն, Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողով, Ջրային կոմիտե և այլն) մասնակցությունը: Ներկայումս ջրանցքների փաստացի օ.գ.գ. ընդունվում է հաշվարկային եղանակով՝ մայր և միջտնտեսային ջրանցքների գլխամասային ջրառի ջրաչափական դիտակետերի և ներտնտեսային ջրանցքների ջրի տրման կետերով, փաստացի մատակարարված ջրի ծավալների տվյալների հիման վրա:

Ձեր կողմից նշված «Ջրառ» ՓԲԸ-ի հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների անվտանգության դիտողություններին անդրադառնալով նշեմ, որ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից շահագործվող 14 ջրամբարները, իրենց տեխնիկական բնութագրիչներով (անվանացանկը՝ տեխնիկական տվյալներով կցվում է) ենթակա են հայտարարագրման 3 տարին մեկ պարբերականությամբ՝ ՀՀ կառավարության 2003թ. հուլիսի 31-ի թիվ 957-Ն որոշման համաձայն:

Վերջին անգամ ջրամբարների ԱՀ կազմվել են 2012-2013թթ.՝ դրանք նախկինում շահագործվող «Սևան-Հրազդանյան-ջրառ» և «Ախուրյան-Արաքս-ջրառ» ՓԲԸ-ների կողմից, թվով 9՝ (Արփի լիճ, Մանթաշ, Թավշուտ, Ագատի, Ապարանի, Հալավարի, Ջանգալատան, Սևաբերդի, Գեղարդալճի) ջրամբարների համար, որոնց գործողության ժամկետները լրացել են 2016թ.:

Այնուհետև՝ 2017-:-2020թթ. ՀՏԿ-երի ԱՀ-ների կազմման համար մրցույթներ չեն հայտարարվել, չեն կայացել ու աշխատանքներ չեն իրականացվել՝ ՀՀ պետությունից այդ նպատակով ֆինանսական միջոցներ չհատկացվելու պատճառով:

Ինչպես և նախորդ տարիներին, (2016-2020թթ.) գալիք 2021թ. բյուջետային հատկացումների հայտ է ներկայացվել Ջրային կոմիտե՝ 42.0 մլն. դրամ գումարի չափով, վերը նշված խնդրի լուծման համար /01.09.2020թ. N 797; 28.08.19թ. N 1129; 28.06.17թ. N 413; 21.10.16թ. N 388 գրությունների պատճենները կցվում են/:

Ինչ վերաբերվում է փոքր հիդրոէլեկտրակայանների վերաբերյալ ծառայությունների մատուցման վճարների հիմնավորված չլինելուն, ապա նշեմ, որ պայմանագրերի արժեքները ձևավորվել են բանակցությունների արդյունքում:

Հիմնական միջոցների հաշվառման և գույքագրման վերաբերյալ այն պնդումը, թե 2020թվականի հունվար-փետրվար ամիսներին կատարված գույքագրման գործընթացի կազմակերպումը, արդյունքների ամփոփումը ու դրանց փաստաթղթավորման աշխատանքները թերի են կատարվել՝ չի կատարվել հիմնական միջոցների տարանջատում ըստ նշանակության, չեն համադրվել ստացված և նախորդ գույքագրմամբ արձանագրված տվյալները, գույքագրումը կատարվել է փաստացի, ապա նշեմ որ ՀՀ Կառավարությանն 09.02.2006թվականի 164-Ն որոշմամբ «Ոռոգում-Ջրառ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը վերակազմակերպվել է առանձնացման ձևով և ստեղծվել են՝

1. «Սևան-Հրազդանյան-ջրառ» ՓԲԸ
2. «Ախուրյան-Արաքս-ջրառ» ՓԲԸ
3. «Դեբետ-Աղստև-ջրառ» ՓԲԸ
4. «Որոտան-Արփա-ջրառ» ՓԲԸ:

Համաձայն սույն որոշման սահմանվել է՝ «Սևան-Հրազդանյան-ջրառ», «Ախուրյան-Արաքս-ջրառ», «Դեբետ-Աղստև-ջրառ», «Որոտան-Արփա-ջրառ» և «Ոռոգում-ջրառ» փակ բաժնետիրական ընկերությունների կանոնադրական կապիտալների չափերը ձևավորել բաժանիչ հաշվեկշիռն համապատասխան:

Վերը թվարկված մասնաճյուղերը հետագայում վերակազմակերպվել են, իսկ վերջնական վերակազմակերպում եղել է 2017 թվականին և 24.03.2017թվականին «Սևան-Հրազդանյան ջրառ» վերանվանվել է «Ջրառ» ՓԲԸ-ի, որոնց ժամանակ գույքի գնահատում՝ մաշվածություն, գույքի դուրս գրում չի եղել (ֆինանսական միջոցներ չլինելու պատճառով), ուստի 2020 թվականին կատարված գույքագրման արդյունքները համադրելու որևէ հիմնավոր փաստաթուղթ առկա չէ, հետևաբար գույքագրումը կատարվել է փաստացի տվյալների հիման վրա:

Իսկ ինչ վերաբերվում է ՀՀ Կառավարության 11.05.2017թվականի 495-Ա որոշման չկատարման պնդմանը՝ թե ք.Երևան, Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի Արմենակյան 125 հասցեում գտնվող 207,327.686 հազ. դրամ հաշվեկշային արժեքով «Ջրառ» ՓԲԸ-ին սեփականության իրավուքով պատկանող գույքը համաձայն որոշման հանձման-ընդունման ակտով չի փոխանցվել ՀՀ Կառավարությանն առնթրելու պետական գույքի կառավարման վարչությանը, ապա նշեմ, որ համաձայն վերը նշված որոշման «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից ընդունման-հանձման ընթացակարգը պահպանվել է, որը կասեցվել է ՀՀ Կառավարությանն առնթրելու պետական գույքի կառավարման վարչության կողմից՝ հիմքում դնելով այն պատճառաբանությունը, որ Արմենակյան 125 հասցեում գույքի սեփականության իրավուքի վկայականում նշված գույքի և փաստացի գույքի մեջ առկա է անհամապատասխանություն:

Արձանագրության մեջ նշված քաղաքացիաիրավական պայմանագրերի մեջ թերացումների վերաբերյալ նշեմ, որ վերոնշյալ պայմանագրերով աշխատակիցների թվով 8 հոգու պայմանագրի ժամկետները համընկնում են քանի որոգման սեզոնին պատրաստ լինելու համար աշխատանքները կատարվում են միննույն ժամանակ, հետևաբար կնքված պայմանագրերում նշված անձինք աշխատել են նույն ժամանակ տարբեր տեղամասերում: Ինչ վերաբերում է տարբեր պայմանագրերին նույն մարդու հետ, ապա հայտնում ենք, որ քաղաքացիաիրավական պայմանագրերը կնքվում են կոնկրետ աշխատանքի համար, որտեղ չի նշվում աշխատաժամանակը(տաբել), և յուրաքանչյուր պայմանագրի արժեքը ընդգրկվում է տվյալ տեղամասի կատարողականի մեջ: Հետևաբար պայմանագրերը կարող էին ամսաթվային համընկնում ունենալ:

Թվով 6 քաղաքացիաիրավական պայմանագրերում տեղ գտած թերությունները տեխնիկական են, քանի որ պայմանագրերը լրացվել են տեղամասի պետերի կողմից և հաշվապահության կողմից բաց է թողնվել, բայց վճարված գումարները, հարկերի հաշվարկները կատարվել են հաշվարկված աշխատավարձերով: Հետևաբար վերը նշված պայմանագրերում արձանագրված թերությունները կուղղվեն մեր կողմից:

Անդրադառնալով 2019 թվականի «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից իրականացրած գնումների գործընթացի վերաբերյալ դիտողություններին նշեմ, որ գնումների պլանում ապրանքների (հիմնական միջոցների) չափի ավելացումը պայմանավորված է Ընկերության բնականոն արտադրա-տնտեսական գործունեության համար ջրային հոսքերի կարգավորման փականների և վթարված ուժային տրանսֆորմատորի ձեռքբերման անհրաժեշտությամբ:

Էլեկտրոնային աճուրդների ընթացակարգով գնումների իրականացման անհնարինության ի հայտ գալու պահին Ընկերությունն ուներ հաստատված և հրապարակված գնումների պլան և նախատեսված էին համապատասխան ֆինանսական

միջոցներ: «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 15 հոդվածի 6-րդ կետի հիմքով ընթացակարգերի իրականացում ժամանակավրեպ է, գարնան նախապատրաստական աշխատանքների համար անհրաժեշտ ապրանքներն օր առաջ ձեռք բերելու և մասնակիցների առավել լայն շրջանակ ներգրավելու նպատակով, ըստ էության, իրականացվել է գնանշման հարցման ընթացակարգ armeps համակարգի միջոցով՝ ժամկետների կրճատման նպատակով օգտագործելով մեկ անձից ձեռք բերման ընթացակարգով ամրագրված ժամանակային ցուցանիշները: Սահմանված կարգով իրականացվել են բանակցություններ, որոնց արդյունքում կնքվել է պայմանագրեր՝ նվազեցված գներով:

Կազմակերպված ընթացակարգերում չկայացած ընթացակարգերի բարձր տեսակարար կշիռը պայմանավորված է ոչ թե անարդյունավետ կազմակերպմամբ, այլ մասնակցության հայտերի նվազ քանակով: Գարնան նախապատրաստական աշխատանքների շրջանակներում միայն աշխատանքների ձեռք բերման համար կազմակերպվել են 25 ընթացակարգեր, որոնցից 8-ում ընդհանրապես չկան մասնակցության հայտեր, 4 դեպքում պատշաճ չեն ներկայացվել հայտերի փաստաթղթերի, 11 դեպքում ներկայացվել են նախահաշվայինը էականորեն գերազանցող գներ, որոնք բանակցությունների արդյունքում չեն նվազեցվել:

Վառելիքի նկարագրության համար հիմք է վերցվել ՀՀ կառավարության 18.04.2013թ. 441-Ն որոշմամբ սահմանված տեխնիկական նկարագրությունները, որին համապատասխանում են մասնակիցների ներկայացրած ապրանքի ամբողջական նկարագիրը: Նշված ընդլայնված նկարագիրը համարվել է նպատակահարմար՝ որակի հետ կապված վիճահարույց հարցերի պարզաբանման համար:

Էլ. սարքերի վերանորոգման ծառայությունների համար գնումների պլանով նախատեսվել է 25 մլն դրամ, որն իրենից ներկայացնում է հնարավոր կնքվելիք պայմանագրերում առավելագույն պայմանագրային գին: Ընթացակարգի արդյունքում կնքված պայմանագիրը ներառում է «տեխնիկական բնութագիր-գնացուցակ» հավելված, որը պարունակում է 40 առանձին վերանորոգման տեսակների հակիրճ նկարագրությունը և փոխհամաձայնեցված գինը:

Ուժային տրանսֆորմատորի ձեռքբերման ընթացակարգին մասնակցության հայտ ներկայացրած «Առսարքտեխ» ՍՊ ընկերությունը ներկայացրել է հայտարարություն, ըստ որ ներկայացնում է ընթացակարգի հրավերով սահմանված պահանջներին իր համապատասխանությունը հիմնավորող պահանջվող փաստաթղթերը, սակայն վերջիններս չեն ներկայացվել, ինչի համար սահմանված կարգով վերը նշված Ընկերություն ստացել է ծանուցում: Երկրորդ անգամ նախագուշացումից հետո մասնակիցը ներկայացրել է տրանսֆորմատորի մատակարարման պայմանագիր և հաշիվ ապրանքագիր, առանց անհրաժեշտ համաձայնագրի և ապրանքի մատակարարումը հավաստող հանձնման-ընդունման ակտի ու արձանագրության: Քանի որ ներկայացված փաստաթղթերի չեն հավաստում հիշյալ պայմանագրի պատշաճ կատարումը, տվյալ մասնակցության հայտը մերժվել է:

Կազմակերպված ընթացակարգերի արդյունքում կնքված պայմանագրերի կողմերը (մատակարար, կատարող) գնման առարկաները հանձնելու փաստը ֆիքսելու համար կազմված արձանագրությունները ներկայացրել են թղթային տարբերակով, որոնք և ստորագրվել և կնքվել են Ընկերության կողմից:

Հարկ եմ համարում նշել, որ 2021թ. գնումների ընթացակարգերը կազմակերպելիս ամբողջությամբ հաշվի կառնվեն արձանագրված բացթողումները և առաջարկությունները:

Անդրադառնալով 2019թ. «Ջրառ» ՓԲԸ-ի ոռոգման համակարգերի մաքրման և նորոգման աշխատանքների իրականացման գործնառնական հարկ էմ համարում նշել, որ տեղամասերի պետերի կողմից նորոգման աշխատանքների վերաբերյալ թերությունները ներկայացվում են գեկուցագրերի տեսքով, որի հիման վրա կազմվում են թերությունների տեղեկագրեր: Թերությունների տեղեկագրում ներառված աշխատանքների ծավալները հաշվարկված են ամբողջ ջրանցքների երկարությամբ փոքր, տեղ-տեղ առավել վտանգավոր ընթացիկ վերանորոգման հատվածներում:

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի հաշվեկշռում գտնվող մայր ջրանցքները շահագործվում են՝

Արտաշատի մայրջր.ք	-	1932թ.
Արգնի-Շամիրամ ջր.ք	-	1975թ.
Արմավիրի ջր.ք	-	1962թ.
Ստ. Հրազդանի ջր.ք	-	1947թ.
Թալինի ջր.ք	-	1957թ.

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի ոռոգման համակարգերի ընթացիկ նորոգման աշխատանքների իրականացումը կատարվում են թերությունների տեղեկագրերի հիման վրա, որտեղ նկարագրվում են տվյալ աշխատանքների տեսակը և ծավալները: Ընթացիկ նորոգման աշխատանքները իրենց մեջ ներառնում են փոքր ծավալների հողային և բետոնային աշխատանքներ՝ ողջ ջրանցքի երկարությամբ տարբեր, ոչ երկրաչափական պատկեր ունեցող հատվածներ, որը հնարավոր չէ գծագրել և էսքիզներ կազմել:

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի հաշվեկշռում գտնվում են 353,6 կմ մայր և միջտնտեսային ջրանցքներ, որտեղ իրականացվում են ընթացիկ նորոգման՝ գարնան նախապատրաստական աշխատանքներ շատ սեղմ ժամկետներում և եղանակային խիստ պայմաններում:

Նշված կարճ ժամանակահատվածում տեխնիկապես և ֆիզիկապես հնարավոր չէ թերությունների տեղեկագրում ներառել ծավալների հաշվարկման գծագրերը, իրականացնել փոքրածավալ ընթացիկ նորոգման աշխատանքների տեխ. հսկողություն և բետոնի նմուշառման գործընթացը, որը չի պահանջում նաև «Պլանային նախագուշակական աշխատանքներ»-ի ուղեկցույցը:

Ջրանցքների հիմնանորոգման աշխատանքները համակարգվում և ծրագրավորվում են ՀՏԶ և Ջրային տնտեսության ծրագրերի իրականացման մասնաճյուղի կողմից:

Այսպես՝ Արտաշատի մայր ջրանցքի ՆԿ 98+65-:99+40; 304+00-:304+30 և այլ հատվածների շրջված «Դ-25» ե/բ կոնստրուկցիաների հիմնանորոգման համար N ՀՀՏԿԵՆՋԿ-Ջ-ԳՀԾՁԲ-20 /13-1 պայմանագրով «Հայջրնախագիծ ինստիտուտ»-ի կողմից 2020թ. կազմվել է հիմնանորոգման նախագիծ-նախահաշիվների փաստաթղթեր: Նշված հատվածների հիմնանորոգման աշխատանքները ներառված են 2021թ. ծրագրում:

Մետաղական դյուկերների կոմպենսատորների, հարթփականների ընթացիկ նորոգման համար բավարար է տրամագծի և մետաղական կոնստրուկցիաների չափերի նշումը ու նախքինում գոյություն ունեցող նախագծերը և հաշվարկները գծագրի անհրաժեշտություն չկա, քանի որ չի կատարվում կոնստրուկցիայի չափերի փոփոխություն: Դյուկերների վթարված խողովակների նորոգման ժամանակ տեղադրվել են խողովակներ՝ գործարանային չափերի համապատասխան, որոնք կապահովեն անվտանգ շահագործումը:

Ինչ վերաբերվում է 1984թ. գնացուցակների կիրառությանը, ապա այն կներկայացվի սույն գրությանը կից կազմված՝ 2 էջից: Իսկ այսուհետ նորոգման աշխատանքներ իրականացնելիս հաշվի կառնվի Ձեր կողմից նշված դիտողությունները:

Ինչ վերաբերվում է «Ջրառ» ՓԲԸ-ում հաշվարկված և վճարված աշխատավարձի և կնքված աշխատանքային պայմանագրերի վերաբերյալ հաշվեքննիչ պալատի դիտողություններին, ապա նշեմ, որ «Ջրառ» ՓԲԸ-ն 2019 թվականի ոռոգման սեզոնի ընթացքում սեզոնային աշխատողներից վեցի աշխատանքային պայմանագրի ժամկետների ավարտը գերազանցել է ութ ամիսը: Գործատուի կողմից կնքված աշխատանքային պայմանագրում ժամկետներ չի նշվում հաշվի առնելով ընթացիկ տարին, սեզոնային աշխատանքների յուրահատկությունն ու եղանակային պայմանները: Քանի որ գյուղատնտեսական աշխատանքների անխափան ապահովումը անմիջականորեն կապված է ոռոգման ջրի ճշգրիտ և ժամանակին բաշխման հետ, իսկ Հայաստանի Հանրապետության տարբեր մարզերում եղանակային պայմաններն անկանխատեսելի են ու լինում են դեպքեր, երբ եղանակային լավ պայմաններով պայմանավորված ոռոգման աշխատանքները գերազանցում են ութ ամիսը: Ուստի ժամկետների հետ կապված՝ եզակի դեպքերում աշխատանքային անհրաժեշտությունից ելնելով, ընկերության տեղամասերի պետերի և պատասխամանու անձանց կողմից ներկայացվում են համապատասխան զեկուցագրեր, որոնք էլ առկա են:

Հարկ է նշել, որ «Ջրառ» ՓԲԸ 2019 թվականի հունիսի 27-ի թիվ 30-ԿԵ հրամանում բացի նշված ՀՀ ԱՕ 188-րդ հոդվածից, վրիպակի արդյունքում չի նշվել ՀՀ ԱՕ 178-րդ հոդվածը, ըստ որի վերոնշյալ հոդվածը կհամապատասխաներ ՀՀ ԱՕ-ին և վերոնշյալ հրամանին կից ներկայացված 20.05.2019թ. զեկուցագրին:

Ինչ վերաբերվում է հաշվետու ժամանակաշրջանում Ընկերության աշխատողների կողմից ՀՀ սահմանի հատումների վերաբերյալ տրամադրված տեղեկատվության և ըստ ամիսների կազմած աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրերի համեմատությամբ պարզված թվով 23 աշխատակիցների ՀՀ տարածքից դուրս գտնվելու պարագայում նրանց ներկա դնելուն և աշխատավարձ հաշվարկվելուն, ապա նշեմ, որ Ընկերությունը ձեռք է առել համապատասխան միջոցներ վերը նշված աշխատակիցներին ծանուցելու և հետզանձում իրականացնելու համար: Իսկ տեղամասերի պատասխանատուներին տրվել են համապատասխան հրահանգներ, միջոցներ ձեռք առնելու և նման բացթողումները և խախտումները իսպառ վերացնելու համար:

ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի 30.07.2020թ Նո.129-Ա որոշմամբ հաստատված՝
 Զրային կոմիտեի հաշվեքննության շրջանակում «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ում
 ֆինանսական գործունեության վերաբերյալ «Ստուգման արձանագրություն»-ում
 առկա տվյալների և եզրակացությունների ճշգրտման անհրաժեշտության
 վերաբերյալ

1. «Մելիորացիա» ՓԲԸ կանոնադրության վերաբերյալ

1.1 Ստուգման արձանագրության /Էջ-2 վերջին պարբերության/ մեջ նշվել է,

« Ընկերության կանոնադրության 2-րդ կետով ամրագրված որոշ նպատակների և գործառույթների ոչ լիարժեք կատարման մասին» . **որի վերաբերյալ եզրակացությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

ՀՀ կառավարության 2001թ օգոստոսի 6-ի «Հայաստանի հանրապետության գյուղատնտեսական մելիորացիայի զարգացման միջոցառումների մասին» թիվ 709 որոշմամբ «Մելիորացիա» ՓԲԸ-ն կոլեկտորադրենաժային ցանցերի շահագործման, պահպանման, ոռոգելի հողերի մելիորատիվ վիճակի կադաստրի վարման, գրունտային ջրերի մակարդակների և որակի որոշման աշխատանքների իրականացման նպատակով ՀՀ-ում ստեղծված, լիազորված միակ տնտեսվարող սուբյեկտն է:

Ընկերության կանոնադրությունը կազմվել է 06.09.2001թ, որը հետագայում փոփոխվել է և հաստատվել ՀՀ Արդարադատության նախարարության աշխատակազմի իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի կողմից 30.12.2016թ:

Ընկերության կանոնադրության «Ընկերության գործունեության առարկան, նպատակն ու գործառույթները» բաժնում ներառված են աշխատանքների այն տեսակներն, որոնց իրականացման հնարավորությունը ընկերությունը ունի իր մասնագիտական կազմով և ռեսուրսներով, պետպատվերի և կամ մրցույթներում հաղթող ճանաչվելու դեպքում:

Այդպիսիք են եղել.

- 2003թ Արմավիրի տարածաշրջանի Արմավիրի մարզի և Մայիսյան ջրանցքների տակ ընկած 30 համայնքների հողերի 1:25000 մասշտաբի աղային հանույթը, որի համաձայն 1984-2003թթ ժամանակահատվածում երկրորդային աղակալման էին ենթարկվել 2154,0 հա հողեր,

- 2005թ Արմավիրի և Արարատի մարզերի փակ հորիզոնական դրենաժի տակ ընկած 4000հա հողերի 1:10000 մասշտաբի աղային հանույթը, որի համաձայն 1984-2005թթ ժամանակահատվածում երկրորդային աղակալման էին ենթարկվել 590.0հա հողեր,

- 2002թ Երևան քաղաքի Մուշավան համայնքի տարածքում, 400մ երկարությամբ փակ հորիզոնական դրենաժի կառուցումը,

- 2001-2019թթ «Ոռոգելի և չորացված հողերի մելիորատիվ վիճակի՝ կադաստրի տրամադրումը վերադաս մարմիններին, այդ թվում ՀՀ Զրային կոմիտեին, ՀՀ Գյուղատնտեսության նախարարությանը, ՀՀ Առողջապահության նախարարությանը, Ազգային վիճակագրության վարչությանը և այլն, որտեղ տրվել են հանրապետության գերխոնավ, աղակալված և ալկալիացված հողերի տարածքները, ոռոգելի հողերի մելիորատիվ վիճակի գնահատականները, ոռոգելի հողերի մելիորատիվ վիճակի բարելավման միջոցառումների ցանկը, կոլեկտորադրենաժային ցանցերի տեխնիկական

վիճակի և դրանց աշխատանքի արդյունավետության բարելավման միջոցառումները և այլն:

•Արարատյան հարթավայրի ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների գնահատում և դրանց ջրօգտագործման վիճակը 2013-2014թթ դրությամբ:

«Մելիորացիա» ՓԲԸ պետպատվերի կամ ՀՀ Գնումների մասին՝ օրենքով նմանատիպ աշխատանքների վերաբերյալ հայտարարության և մրցույթում հաղթող ճանաչվելու դեպքում, պատրաստ է լիարժեք իրականացնել կանոնադրություն 2-րդ կետում առկա գործառույթները և կատարել աշխատանքները, իսկ վերոհիշյալ պայմանների բացակայությունը Ընկերության համար իրավական որևէ պարտավորություն կամ պատասխանատվություն չի կարող առաջացնել:

2. Ավտոտրանսպորտային միջոցների շահագործման վերաբերյալ

2.1 Ստուգման արձանագրության / էջ 7, վերջին պարբերության / մեջ նշված.

«Ընկերության կողմից մեքենա-սարքավորումների վերանորոգման հետ կապված ծախսերի ձևակերպման ժամանակ չի պահպանվել սահմանված կարգի պահանջը: Այսպես՝ ԷՕ4111մակնիշի էքսկավատորի վերանորոգումը կատարվել է 01,03,2019թ զեկուցագրի հիման վրա՝ առանց թերությունների ակտի: 15,04,2019թ կազմվել է ակտ, որում նշվել է որ պահեստից 02,04,19թ, 05,04,19թ և 12,04,19թ. դուրս են գրվել ցանկով ներկայացված պահեստամասեր և նյութեր, կատարվել են վերանորոգման և կարգավորման աշխատանքներ, սակայն չեն նշվել այդ աշխատանքների կատարման օրերը:».

փաստերը և եզրակացությունները ճշգրտման կարիք ունեն:

Ընկերության ԷՕ – 4111 էքսկավատորի վերանորոգումը, որը կատարվել է 01.03.2019թ.-ին թերությունների ակտ չի կազմվել, սակայն գրված զեկուցագրում նշվել է վերանորոգման – պահեստամասերի ձեռք բերման և այդ աշխատանքների կատարման թույլատվության մասին: Ըստ էության փաստաթղթի անվան ձևակերպման խնդիր է նշվել, քանի որ բովանդակային առումով այդ զեկուցագիրը հենց ինքը թերությունների ակտի իմաստով է գրված, որտեղ նշվել են պահանջվող մասերի անվանումները և քանակները:

Ինչ վերաբերվում է նույն էքսկավատորի վերանորոգմանը և 15.04.2019թ.-ին ակտի կազմմանը, ապա այն գտնվել է վերանորոգման աշխատանքների տրամաբանության մեջ, քանի որ էքսկավատորը ապրիլի 02-ից մինչև ապրիլի 15-ը գտնվել է վերանորոգման պրոցեսի մեջ, որի ավարտումը փաստագրվել է 15.04.2019թ.-ին կազմված ակտով, իսկ պահեստամասերը բնականաբար դուրս են գրվել պահեստից մինչև վերանորոգման ավարտը: Աշխատանքների կատարման օրերը գտնվում են նույն ժամանակամիջոցի տրամաբանության և պահեստից դուրս գրված ապրանքների օրերի շրջանակներում:

2.2 Ստուգման արձանագրության / էջ 8, պարբերություն՝ 1-ին / մեջ նշված.

«01,03,2019թ զեկուցագրով ներկայացվել է, որ Ընկերությանը պատկանող ՈՒԱՀ 39621 մակնիշի 654 ՍԼ 27 պետհամարանիշի ավտոմեքենայի հետագա շահագործման նպատակով շարքից դուրս եկած փոխանցման տուփը, հետևի և առջևի կամրջակները ենթակա են փոխարինման, իսկ 07,03,2019թ ակտով հանձնաժողովն արձանագրել է, որ կատարվել են փոխարինման և կարգավորման աշխատանքներ և նշված պահեստամասերն անհրաժեշտ է դուրս գրել: Այսպիսով, հանձնաժողովի կողմից չի կազմվել թերությունների

ակտ, իսկ աշխատանքների կատարման օրերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացակայում է:» **Ֆասսերը և եզրակացությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

ՈՒԱՀ 39621 մականիշի 654 ՍԼ 27 պետհամարանիշի ավտոմեքենայի 01.03.2019թ-ին, ԷՕ – 2126 էքսկավատորի NN 1, 2, 3, 4 և 6 դրագլայն էքսկավատորների ՈՒԱՀ ՊԱՏՐԻՈՏ 500 GG 15 ՋԻԼ – 131 մականիշի 653 ՍԼ 27, ԳԱՀ – 53 662 ՍԼ 27 պետհարանիշի ավտոմեքենաների և մեխանիզմների վերանորոգման աշխատանքները կատարվել են նույն եղանակներով առանց նախապես կազմված թերությունների ակտերի, սակայն ինչպես նախորդ դեպքում այնպես էլ այս դեպքում կազմվել են զեկուցագրեր, որոնք իրենց բովանդակությամբ համապատասխանում են թերությունների ակտերի բովանդակությանը և ըստ էության միայն «Թերությունների ակտ չեն կոչվում: Իսկ վերանորոգման աշխատանքների կատարման օրերը նույնպես համընկնում են պահեստամասերի և նյութերի դուրս գրման ակտերի օրերի շրջանակներին: Այդ հանգամանքը հիմնավորվում է նաև վերանորոգման ընթացքում ըստ հաշվառման թերթերի /տաբելների/ օրերին մեքենա-մեխանիզմների չաշխատելու և վարորդ-մեխանիզատորներին չվարձատրվելու հանգամանքներով:

2,3 Ստուգման արձանագրության / Էջ 10, վերջին պարբերություն/ մեջ նշված.

«Մարտի 8-ի տոն օրը ՋԻԼ-131 մականիշի 653 ՍԼ 27 պետհամարանիշի ավտոմեքենային համար լրացվել է երթուղային թերթիկ իսկ 05.03-08.03.2019թ օրերի համար երթուղային թերթիկում նշվել է ընդամենը 132կմ վազք, սակայն ցուցիչով սկզբնական ու վերջնական վազքի միջև արձանագրվել է 195կմ չափով տարբերություն /94687-94882:» **Թվերը և եզրակացությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Երթուղային թերթիկում նշված օրերը 05.03.-08.03.2019թ. պարզապես թվաբանական սխալ է, պետք է լինեն 05.03.- 07.03.2019թ.: Վրիպակը հիմնավորվում է նրանով, որ մարտի 08-ին մեքենան չի աշխատել, քանի որ չկա տոն օրը աշխատելու վերաբերյալ տնօրենի հրաման և վարորդը չի վարձատրվել տոն օրվա աշխատանքի համար:

Երթուղային թերթիկում նշված 135 կմ, որը ի դեպ նշված է նաև մարտի ամփոփ տեղեկանքում, իսկ ուղեգրում նշված ցուցիչի ցուցմունքները պարզապես սխալ են արձանագրվել պետք է գրվեր (94687-94822) որը նույնպես նշված է մարտի ամփոփ տեղեկանքում: /Առդիր՝ մարտի (ամփոփ) տեղեկանքը 2019թ. /

2,4 Ստուգման արձանագրության / Էջ 11, պարբերություն՝ 2-րդ/ մեջ նշված.

«Հունիսի վառելիքի ծախսի հաշվարկման և մնացորդի վերաբերյալ տեղեկանքով ներկայացվել է բենզինի ծախս 299լ չափով, իսկ ըստ ուղեթերթերի այն կազմել է 318լ:» **Թվերը և եզրակացությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, նշված 318լ և 299լ թվերի համեմատությունները կոռեկտ չեն, քանի որ դրանց 19 լ տարբերությունը իրականում առաջացել է 19լ.մ ավտոգազի նույն ամսվա վառելիքի առանձին տեղեկանքի տվյալը ևս բենզինի հաշվարկում ներառելու պատճառով: Այստեղ անհամապատասխանություն չկա: /Առդիր՝ հունիսի (ամփոփ) տեղեկանքը/

2,5 Ստուգման արձանագրության / Էջ 11, պարբերություն՝ 3-րդ/ մեջ նշված.

«ՈՒԱՀ ՊԱՏՐԻՈՏ 500 GG 15 պետհամարանիշի ավտոմեքենայի թիվ121 և 125 ուղեթերթիկները լրացվել են համապատասխանաբար՝ հուլիսի 01-04 և հուլիսի 02-04 օրերի, կամ երեք կրկնվող օրվա համար:» **Թվերը և եզրակացությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, Նման հարցադրման պատճառ է դարձել ՌԻԱԶ ՊԱՏՐԻՈՏ 500 GG 15 ավտոմեքենայի վարորդների փոփոխությունը (01-04.07.2019թ.) ուղեգրի N 121-ը տրվել է Խանդիլյան Եգորի անունով, որի աշխատանքից 02.07.2019թ. ազատվելու պատճառով գրվել է նոր ուղեգիր այլ վարորդի համար: /Առդիր՝ հրաման N108-Ա/

2,6 Ստուգման արձանագրության / Էջ 11, պարբերություն՝ 4-րդ / մեջ նշված.

«2019թ. դեկտեմբեր ամսին ՌԻԱԶ ՊԱՏՐԻՈՏ 500 GG 15 պետհամարանիշի ավտոմեքենայի երթուղային թերթիկը լրացվել է թերթիկներով՝ ցուցիչի ամսվա սկզբի վազքի ցուցմունքը նշվել է, իսկ իսկ ամսվա ընթացքում թվով 10 երթուղային թերթիկները լրացվել են առանց ավտոպարկ վերադառնալուց հետո ավտոմեքենայի վազքի ցուցմունքի: Նույն ամսվա թիվ 233 և 242 ուղեթեւերը լրացվել են համապատասխանաբար դեկտեմբերի 14-ի և 21-ի շաբաթ օրերի և 22-ի կիրակի օրվա համար:»

Եզրակացությունները ճշգրտման կարիք ունեն:

Այսպես, 2019թ. դեկտեմբերի յուրաքանչյուր աշխատանքային օր ՌԻԱԶ ՊԱՏՐԻՈՏ 500 GG 15 ավտոմեքենան աշխատել է և 10 երթուղային թերթիկներում ավտոմեքենայի վազքի ցուցիչի ոչ ճիշտ ձևակերպումը ընդամենը վրիպակ է, քանի որ վարորդը իրականացրել է համապատասխան գործառույթներ, կատարել արձանագրված հանձնարարականներ, ստացել է համապատասխան վառելիք, առկա են վարչական տարածք մուտքի-ելքի արձանագրումներ: Սույն վրիպակը ֆինանսական կորուստներ կամ վատնումներ չի առաջացրել:

3, Ընկերության աշխատավարձի ֆոնդի ծախսման վերաբերյալ

3,1 Ստուգման արձանագրության / Էջ 7, պարբերություն՝ 1-ին / մեջ նշված.

«...պարզվել է, որ երկու աշխատակից Հայաստանի տարածքից դուրս գտնվելու պարագայում աշխատաժամանակի հաշվարկի տեղեկագրում ներկա է նշվել, սակայն աշխատավարձ չի հաշվարկվել» **հետևությունները բացատրման կարիք ունեն:**

Այսպես, Ընկերության աշխատակից Ռոբերտ Մաթևոսյանը իրականում համաձայն 14.10.2019թ-ի 152-Ա հրամանի հոկտեմբերի 19-ից մինչև նոյեմբերի 15-ը գտնվել է հերթական արձակուրդում, արձակուրդից հետո չի կանչվել, սխալմամբ տաբելում օրերը ներկա է դրվել, բայց աշխատավարձ չի հաշվարկվել, ֆինանսական խախտման հետևանք չի առաջացրել:

Ընկերության պահակ՝ Մանվել Խալաթյանը առանց ղեկավարությանը տեղյակ պահելու փոխել է հերթափոխի օրը այլ պահակի հետ առաջիկա ցանկացած օրվա դիմաց, որի մասին ներկայացրել է զեկուցագիր: /Առդիր՝ «Մեխորացիա» ՓԲԸ-ն 152-Ա հրամանի և ընդլայնված հաշվետվության համապատասխան էջի պատճենները, զեկուցագիրը/

3,2 Ստուգման արձանագրության / Էջ 7, պարբերություն՝ 2-րդ / մեջ նշված.

«...տարվա ընթացքում ստացման ենթակա եկամուտների և վճարված ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստների հանրագումարի 132 968,8 հազ. դրամ, որից 48 191,4 հազ.դրամ քաղ. պայմանագրով աշխ. դիմաց, իսկ 84 777,4 հազ. դրամը հիմնական աշխ. գումարն է: Սակայն Ընկերության կողմից տրամադրված «ՀԾ-հաշվապահ» ավտոմատացված հաշվ. ծրագրից հունվար-դեկտեմբերին ընդլայնված

հաշվետվության համաձայն՝ աշխ. ֆոնդից հատկացվել է 132 993,6 հազ. դրամ, իսկ 2019թ. նախահաշվային և փաստացի եկամուտների ու ծախսերի համեմատական աղյուսակում աշխատավարձի ֆոնդի փաստացի ծախսը կազմել է 132 992,3 հազ. դրամ, որից 46 837,0 հազ. դրամ քաղ. պայմանագրով, իսկ 86 155,3 հազ. դրամ՝ հիմնական աշխ. վարձատրությունն է» **թվային տվյալները և հետևությունները բացառման կարիք ունեն:**

2019 թ-ի ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ-ին ներկայացված ամսական կտրվածքով եկամտային հարկի և սոցիալական վճարների հաշվարկների և ՀԾ-հաշվապահ ծրագրի ընդլայնված հաշվետվությունների տարբերությունը հետևանք է այն բանի, որ ՊԵԿ-ին հանձնվում է միայն տվյալ ժամանակահատվածին վերաբերվող աշխատավարձի չափը, իսկ ՀԾ-հաշվապահ ծրագրով հաշվարկվում է ամբողջ գումարը: Օրինակ, եթե աշխատակիցը տվյալ տարվա դեկտեմբերի կեսից մինչև հաջորդ տարվա հունվարի կեսը գտնվում է վճարովի արձակուրդում, ապա ՀԾ-հաշվապահ ծրագրով ծախս է ձևակերպվում համաձայն ՀՀՄ ստանդարտների ամբողջ արձակուրդի գումարը, իսկ ՊԵԿ-ին հանձնվում է միայն այն մասով որքանով որ վերաբերվում է տվյալ հաշվետու ժամանակահատվածին, հետևապես, որպես տվյալ տարվա ծախս 2019թ-ի համար համարվել է ընդլայնված հաշվետվության 132993.6 հազ. դրամը: Ինչ վերաբերվում է ընդլայնված հաշվետվության ու եկամուտների և ծախսերի համեմատական աղյուսակում աշխատավարձի ֆոնդի 1.3 հազ. դրամի տարբերությանը, ապա ենթադրվում է, որ դա աղյուսակի լրացման ընթացքում թվերի կլորացման հետևանքն է:

4. Կատարված աշխատանքների ծավալների ձևակերպման վերաբերյալ

4.1 Ստուգման արձանագրության / էջ 12, պարբերություն՝ 2-րդ / մեջ նշված.

«Համաձայն աղյուսակի տվյալների՝ 2019թ հանույթի աշխատանքների ծավալներն՝ ըստ զեկուցագրերի կազմել է 379 896 խմ, իսկ կատ. ակտերի՝ 382 933 խմ, կամ պակաս պակաս կատարված աշխ ծավալը կազմել է 3037 խմ /մինուս-3731+694/»:» **թվային տվյալները ճշգրտման և հետևությունները բացառման կարիք ունեն:**

Այսպես, 2019թ. հունիսին, հանույթի մաքրման աշխատանքների ծավալները չի համապատասխանում կատարողական ակտի ծավալների հետ, որովհետև, համաձայն չափաբաժին 2-ի ամփոփ կատարողական ակտի, մեխանիզատոր Ա.Գրիգորյանը իրականացրել է 5637 խ.մ հանույթի մաքրման աշխատանք, իսկ զեկուցագրում թույլ է տրվել վրիպակ և աշխատակցի կողմից նշվել է 1956 խ.մ. որը տվյալ ամսվա նույն չափաբաժնի հարթեցման ծավալն է և ամփոփված է հարթեցման աշխատանքների զեկուցագրում: Զեկուցագրի նպատակը կատարված աշխատանքների ծավալներին համապատասխան վառելիքա-քսուկային նյութերի ծախսերի հիմնավորումն է, սխալմամբ գրված 1956 խ.մ ծավալին՝ զեկուցագրում նշված 1914,2 լ դիզ . վառելիքի չափը չի համապատասխանում: Հիմնական կատարողական ակտերում աշխատանքների ծավալները ճիշտ են, իսկ զեկուցագրերի մեջ մաքրված հանույթի իրական ծավալը հաշվարկային կկազմի 31507 խ.մ /27826-1956+5637/:

Կից ներկայացվում են հարթեցման և հանույթի աշխատանքների ակտերը և չափաբաժին 2-ի ամփոփ կատարողական ակտը, որտեղ 5-րդ սյունակի առաջին 3 տողերի գումարը՝ 5637 խմ /800+4537+300/ հանույթի ծավալն է, իսկ 4-րդ տողում՝ բերմաների հարթեցման ծավալը՝ 1956 խ.մ: /Առդիր՝ 2էջ (ամփոփ) կատարողական ակտը/

2019թ. Օգոստոսին, Լոռու մարզի Սպիտակ քաղաքի տարածաշրջանում իրականացվել է 50,0իսմ հանույթի տեղափոխություն, որի վերաբերյալ զեկուցագիր չի ներկայացվել, քանի որ ընկերությունը վառելիք-քսուկային նյութերի ծախս չի կատարվել: Ընկերությունը նպատակահարմար չի գտել Հայանիստ համայնքից ԿԱՄԱԶ մակնիշի ավտոմեքենան գործուղել Սպիտակ քաղաք, որպեսզի կատարի մեկ կիլոմետրանոց 5 ուղերթ: Իրականում տեղափոխությունը կատարվել է տեղի բնակիչների օգնությամբ:

2019թ. Սեպտեմբերին, Արմավիրի մարզի Վարդաշեն համայնքի տարածքում թիվ 1 տեղամասի աշխատանքները կատարելու ընթացքում հանույթի տեղափոխման անհրաժեշտություն է առաջացել, սակայն թերությունների ակտով նախատեսված չի եղել: Ընկերությունը որոշել է տեղափոխությունը իրականացնել սեփական միջոցների հաշվին, այդ պատճառով հիմնական կատարողական ակտը, որի դիմաց պետք է վճարվի, ներկայացվել է առանց տեղափոխության գումարի պահանջի: Սեփական միջոցներով կատարված 685իսմ ծավալի գրունտի տեղափոխման աշխատանքների համար կազմվել է ներքին ակտեր, որի պատճառով էլ առկա է տարբերություն: /Առդիր՝ ակտ 2 էջ/

4,2 Ստուգման արձանագրության / էջ 12, պարբերություն՝ 3-րդ / մեջ նշված.

«Հարթեցման աշխ. ծավալներն՝ ըստ զեկուցագրի կազմել են 93 387իսմ, իսկ կատ. ակտում՝ 94 058իսմ, կամ պակաս իրականացված հարթեցման աշխատանքների ծավալը կազմել է 671իսմ:» թվային տվյալները ճշգրտման և բացատրման կարիք ունեն:

2019թ. Մայիսին բերմանների հարթեցումն իրականացվել է նաև «Բելոռուս ԷՕ» տրակտորով 662իսմ, որը հնարավոր է ստուգող հանձնախմբի կողմից հաշվի չի առնվել: Կատարված աշխատանքների հաշվառման մատյանի պատճենը կցվում է: /Առդիր՝ 1 էջ/

4,3 Ստուգման արձանագրության / էջ 12, պարբերություն՝ 4-րդ / մեջ նշված.

«Հանույթի բարձում և տեղափոխում աշխ. ծավալներն՝ ըստ զեկուցագրի կազմել են 23724իսմ, իսկ կատ. ակտում՝ 23774իսմ, կամ տվյալ աշխատանքների մասով ցուցանիշը գերազանցվել է 50իսմ-ով:» թվային տվյալները ճշգրտման և բացատրման կարիք ունեն:

2019թ. օգոստոսի «Հանույթի բարձում և տեղափոխում» աշխատանքների ծավալները սույն ստուգման արձանագրության մեջ սխալ է նշվել՝ 3830իսմ-ը համապատասխանում է կատարողական ակտի թվին, իսկ 3780իսմ-ը զեկուցագրերի թվին, տեղերը փոխված են: Ինչ վերաբերվում է Սպիտակ քաղաքի տարածաշրջանում կատարված աշխատանքներում -50իսմ տարբերությանը, շարադրված է վերևում:

5, Հիմնական միջոցների վերաբերյալ

5,1 Ստուգման արձանագրության / էջ 15, պարբերություն՝ 3-րդ / մեջ նշված.

«... հիմնական միջոցների ընդհանուր արժեքում ներառվել է նաև 868 734,6 հազ. դրամ գումարը, որը նախատեսվել է ՀՀ կառ. 27,05,2015թ. «Գույք նվիրաբերելու և մի շարք բաժնետիրական ընկերությունների կանոնադրական կապիտալն ավելացնելու մասին» N565-Ա որոշմամբ «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում Արարատյան հարթավայրի վերանորոգման և վերականգնված դրենաժային համակարգերի մասով Ընկերության կողմից համապատասխան ձևակերպումներ տալու համար: Սակայն գումարն ըստ առանձին համակարգերում կատարված աշխատանքների ծավալների չի բաշխվել և կատարված կապիտալ ծախսերը չեն ներառվել համապատասխան դրենաժային համակարգերի արժեքներում, այլ մեկ տողով և ընդհանուր

գումարով արտացոլվել են Ընկերության հաշվեկշռում հաշվառված հիմնական միջոցների ցանկում:» **թվային տվյալները և ձևակերպումները բացառման կարիք ունեն:**

Այսպես, ՀՀ կառավարության 27.05.2015թ. «Գույք նվիրաբերելու և մի շարք բաժնետիրական ընկերությունների կանոնադրական կապիտալն ավելացնելու մասին» N565-Ա որոշմամբ «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում Արարատյան հարթավայրի դրենաժային համակարգերի վերանորոգման և վերականգման մասով Ընկերությանն է հանձնվել 868,734.6 հազ.դրամի ընդհանուր արժեքով, սակայն այդ կապիտալ ծախսերը չեն բաշխվել համապատասխան համակարգերի արժեքներում, որի մասին մինչև ՀՀ կառավարության սույն որոշման ընդունումը Ընկերությունը ահազանգել և պահանջել է համապատասխան կատարողական ակտեր ըստ օբյեկտների: Որոշման ընդունումից հետո Ընկերությունը 25.02.16թ-ին N 19-ՎԹ և N20-ՎԹ գրություններով դիմել է համապատասխանաբար «Սահակյանշին» ՓԲԸ-ին և «Բլեսկ» ՍՊԸ-ին, որոնք իրականացրել են վերականգնման աշխատանքները, սակայն վերջիններս, առ այսօր, ոչինչ չեն տրամադրել: 2019թ. այս վիճակի մասին հայտնի է եղել ՀՀ Ջրային պետական կոմիտեին, որտեղ կազմակերպվել են քննարկումներ, սակայն որևէ հրահանգ կամ հանձնարարական չի ստացվել ՀՀ կառավարության որոշմամբ սեփականության իրավունքով հանձնված հիմնական միջոցի չճանաչելու, հետևապես, նաև մաշվածություն չհաշվարկելու վերաբերյալ:

Հաշվի առնելով, որ Ընկերությունը շահագործում է Արարատյան դաշտի արդեն կապիտալ նորոգված դրենաժային համակարգը սկզբնական արժեքով /580,136.2+868,734.6=1,448,870.8 հազ.դրամ/ և առաջնորդվելով գործող թիվ 16 «Հիմնական միջոցներ» Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտով կատարել է հիմնական միջոցի ճանաչում և մաշվածքի հաշվարկ մինչև արժեքի առանձնացված ըստ համակարգերի հարցի վերջնական լուծումը, հնարավոր է նաև նոր Գույքագրման միջոցով: Կից ներկայացվում են՝ 25.02.16թ-ի N19-ՎԹ և N20-ՎԹ գրությունները: /Առդիր՝ 2 էջ/

6, Կոլեկտորադրենաժային ցանցերի պահպանման և շահագործման աշխատանքների վերաբերյալ

6.1 Սյուրգման արձանագրության /էջ-25, 3-րդ պարբերության/ մեջ նշված.

«Պայմանագրում ամրագրված կոլեկտորադրենաժային ցանցերի պահպանման և շահագործման ծառայությունների ծավալը հաշվարկվել է պետական բյուջեյով նախատեսված՝ մաքրվող կոլեկտորադրենաժային ցանցերի երկարության չափորոշիչը 14712 մետրով գերազանցող /196712-182000/ցուցանիշի հիման վրա, իսկ ջրահեռացման ծավալի չափորոշիչը պայմանագրում ընդհանրապես չի արտացոլվել:» **թվային տվյալները և հեղուկությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, 2019թ. կնքված ՋԿ-ՄԱԾՁԲ-19/1-Դ ծածկագրով հաստատված պայմանագրում, ըստ մարզերի և համայնքների, ինչպես նաև հաստատված «թերությունների ակտում», ըստ դրենաժների անվանումների մաքրվող դրենաժների երկարությունը նշված է 196712,0մետր: Տես՝ կից ներկայացված Աղյուսակ նո.1:

Դրենաժների ջրաչափության համար, որպես չափորոշիչ մեծություններ կարող են հանդիսանալ բազմամյա տարիների տվյալների մոնիթորինգի

տվյալների միջինացված տվյալները, որոնք համարվում են ենթադրյալ մեծություններ, որոնք ճշգրտվում են հենց ջրաչափության իրականացմամբ և որպես չափորոշիչներ պայմանագրային փաստաթղթում չեն կարող ներառվել:/Առդիր՝ 1997-2020թթ. ջրաչափական տվյալները/

6,2 Ստուգման արձանագրության /Էջ-25, 5-րդ պարբերության/ մեջ նշված.

«...Արմավիրի մարզի ընդամենը տողում նշվել է 44905 մետր այն դեպքում երբ հանրագումարը պետք է հաշվարկվեր 43077 մետրից ելնելով կամ Պայմանագրով նախատեսվել է 1828 մետրով ավելի երկարության վրա կատարվող աշխատանքների ծավալ:

Արագածոտնի մարզում նույն ցուցանիշները կազմել են համապատասխանաբար՝ 15786 և 15886 մետր, կամ 100մետրով պակաս: Սխալ է նշվել ընդամենը հանրապետությունում մատուցվելիք ծառայությունների ծավալը՝ 194984 մետրի փոխարեն նշվել է 196712 մետր:» **թվային տվյալները և հետևությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, 2019թ. կնքված ՋԿ-ՄԱԾՁԲ-19/1-Դ հաստատված պայմանագրում, ըստ մարզերի և համայնքների, ինչպես նաև հաստատված «թերությունների ակտում», ըստ դրենաժների անվանումների մաքրվող դրենաժների երկարությունը Արմավիրի մարզում նշված է 43565,0մետր: Իսկ 01,03,2021թ. «թերությունների ակտի» առաջին փոփոխման դեպքում այն կազմել է՝ 44995,0մետր, այնուհետև երկրորդ փոփոխմամբ /17,12,2019թ./ այն կազմել է 48909,0մետր, որը ամբողջությամբ կատարվել է:

Իսկ Արագածոտնի մարզի կապակցությամբ՝ «Թերությունների ակտի» առաջին փոփոխմամբ Արագածոտնի մարզում չի փոփոխվել տվյալները, իսկ երկրորդ փոփոխմամբ՝ ամբողջությամբ հանվել է ակտից համաձայն Արագածոտնի մարզի Ափնա, Ծաղկաշեն, գյուղերի համայնքապետերի /12,08,2019թ. Ափնա գյուղի վարչական տարածքի ղեկավարի-Հավելված 1 և 16,08,2019թ, Ծաղկաշեն համայնքի վարչական ղեկավարի-Հավելված 1,2/ գրություններում առկա խնդրանքը մաքրման աշխատանքներ չիրականացնել իրենց համայնքներում՝ սեփականաշնորհված տարածքների սեփականատերերի անհամաձայնության պատճառներով: Տես՝ կից ներկայացված Աղյուսակ նո.1 և Գրությունները՝ Հավելված 1.1, 1.2, 1.3:

6,3 Ստուգման արձանագրության /Էջ-25, 6-րդ պարբերության/ մեջ նշված.

«.01,03,2019թ. կնքված նո1 Համայնագրով Պայմանագրի Հավելված նա.1-ի /Տեխնիկական բնութագրի/ «Ծառայությունների մատուցումը ըստ մարզերի բաժնում Երասխին վերաբերվող տողով նախատեսված 18450 մետր ցուցանիշը փոխարինվել է 19790 մետրով, Արարատի մարզի ընդամենը 82506 մետրը 83 846 մետրով, Ակնաշեն տողում 6005 մետրը՝ 6493 մետրով և Արմավիրի մարզի ընդամենը 44905 մետրը՝ 43565մետրով:» **թվային տվյալները և հետևությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, հաստատված և փոփոխված տվյալների տեղերը հակառակ իմաստով են նշվել: Հաստատված է /14,02,2019թ./ եղել 19790մ, փոփոխվել է /01,03,2019թ

./ 18450մետրով և այդպես շարունակ բոլոր թվային տվյալների փոփոխումները տրամաբանական են և հաստատված: Տես՝ կից ներկայացված Աղյուսակ նո.1 :

6,4 Ստուգման արձանագրության /Էջ 28, 2 թղ պարբերության/ մեջ նշված.

« Կոտայքի մարզի Ակունք համայնքի 5185 մետր ջրհավաքների և ցամաքեցուցիչների մաքրման աշխատանքները հանվել են Ծրագրից՝ հիմք ընդունելով համայնքի ղեկավարի 17,07,2019թ/ Նո.500 գրությունը:....Փաստորեն այստեղ դրենաժային համակարգը վերածվել է ոռոգման ջրանցքի և չի ծառայել իր նպատակին:» **թվային տվյալները և հետևությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, նախ ծրագրից հանվել է միայն 1249մ երկարությամբ դրենաժի մաքրումը /մնացած 3979մ երկարության դրենաժը 2019թ. մաքրվել է և առակա է կատարողական ակտում/:

Պետք է նշել նաև, որ երկարամյա տարիների ընթացքում, ՀՀ կոլեկտորադրենաժային ցանցերն օգտագործվել են, որպես բազմաֆունկցիոնալ համակարգեր, որոնցով իրականացվել են, ինչպես հիմնականում՝ գրունտային ջրերի հեռացումներ, այնպես էլ այդ ջրերը ոռոգման նպատակով՝ դրենաժով ջրերի տեղափոխում և պոմպակայանների սնուցումներ կամ տեղային լուծումներով՝ դրենաժի վրա ժամանակավոր կառուցվածքների /դիմհար, խողովականցում և այլն/ միջոցով հարակից հողատարածքների ոռոգման նպատակներով: Օրինակ՝ «Հրազդան Արաքսի կոլեկտորի 1-ին տեղամաս» 4200մ երկարությամբ, որի ջրերը սնում են Մխչյանի պոմպակայանը, «Հրազդան Արաքսի կոլեկտորի 2-րդ տեղամաս» - 34152մ երկարությամբ, որի գործող գործող 8 պոմպակայանով ոռոգվում են ամբողջ Արարատի մարզի հողատարածքները, «Կոբու-Արտաշարի կոլեկտորը» - 7000մ երկարությամբ, որի ջրերը սնում են Զարթոնքի և Արտաշարի պոմպակայանները, որոնցով ոռոգվում են Զարթոնք, Եղեգնուտ, Արտաշար համայնքների հողատարածքները:

6,5 Ստուգման արձանագրության /Էջ 31, 4 թղ պարբերության/ մեջ նշված.

«Բացակայում են բերուկները թափոնավայր տեղափոխելու վերաբերյալ համայնքի ղեկավարների կողմից տրամադրվող համապատասխան տեղեկանքները, որոնց հիման վրա պետք է հաշվարկվեր բերուկների տեղափոխման հեռավորության նախահաշվային ցուցանիշը:» **հետևությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, նախահաշվային փաստաթղթերում «Հանույթի բարձումով և տեղափոխմամբ» աշխատանքների իրականացման համար, որպես գնահատման նորմատիվային չափանիշ հիմք են ընդունվում «մինչև 1կմ հեռավորության վրա» հանույթի տեղափոխման ցուցանիշները, որը համայնքի ղեկավարի տեղեկանքի տրամադրման անհրաժեշտություն չի պարունակում: Գործնական պրակտիկայում, երբևիցէ համայնքի ղեկավարին տեղեկանքի պահանջ չի ներկայացվել:

6,6 Ստուգման արձանագրության /Էջ 31, 7 թղ պարբերության/ մեջ նշված.

«2019թ թերությունների վերջնական ակտում ներառվել են ոչ նպատակային աշխատանքներ: Այսպես, Արտաշատ քաղաքի մի շարք օբյեկտներում՝ 2-1-ը Զրի. 17-ի մեջ, 2-3-ը 2-2-ի մեջ, 2-4-ը 2-2-ի մեջ և Զրի. 18-ը ՀԱԿ-ի մեջ, կատարվել են միայն հարթեցում բուլդոզերով աշխատանքները՝ կանխատեսելով, որ մաքրման հիմնական

աշխատանքները կկատարվեն հաջորդ տարվա ընթացքում: Վերը նշված թվով 4 օբյեկտներում կատարված միայն հարթեցում բուլդոզերով աշխատանքների ընդհանուր ծավալը կազմել է 2020խմ, որի դիմաց վճարվել է 407,3հազ.դրամ:» **ներգրավված դրենաժները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, 17,12,2019թ. Համաձայնագրով, թվարկված չորս դրենաժներից մեկի՝ «Ջրի. 18-ը ՀԱԿ-ի մեջ» դրենաժի համար նախատեսվել է և հարթեցման /1834խմ/ և մաքրման /723խմ/ աշխատանքներ, որոնք կատարվել են միջև տարեվերջ:

6,7 Սյուզման արձանագրության /էջ 32, 2-րդ պարբերության/ մեջ նշված.

«Տեխնիկական հսկողության կատարումը, պայմանագրով սահմանված գործառույթների իրականացումը հիմնավորող որևէ փաստաթուղթ, ինչպես նաև տեխ. հսկողության իրականացման լիցենզիան հաշվեքննության ընթացքում չի ներկայացվել: Կատարողական ակտերով չի հավաստվել «Գրանդշին» ՍՊԸ կողմից աշխատանքների ընդունման փաստը:» **փաստերը և հետևությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, «Գրանդշին» ՍՊԸ որակի տեխ. հսկողության իրականացման լիցենզիան, իր ներդիրով /2էջ/ տրամադրվել է ստուգման արձանագրությունը ստանալուն պես /էլեկտրոնային փոստով/, ինչպես նաև սույն գրությանը առդիր փաստաթղթերի պատճենների տեսքով /տես՝ Հավելված 2-36էջից/:

Առդիրով ներկայացնում եմ, նաև 2019թ. մարտ - դեկտեմբեր ամիսների կատարողական ակտերի պատճենները /20էջ/, որտեղ առկա են «Գրանդշին» ՍՊԸ-ն ղեկավարի ստորագրությունը, կնիքը, ինչպես նաև առկա են նույն ընկերության կողմից հաստատված «Որակի տեխնիկական հսկողության» հիմնական աշխատանքային փաստաթղթերը՝ «Տեխնիկական հսկողության մատյանները» ըստ 1-7 Չափաբաժինների /ստորագրված և կնիքված, առաջին և վերջին էջերը/: Ընդ որում, սույն փաստաթղթերը հիմք են հանդիսացել համապատասխան վճարումներ իրականացնելու համար: Բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը առկա են և հիմնավոր: /Առդիր՝ 36 էջ (Լիցենզիա-2էջ, տեխ. հսկողության մատյան-34 էջ)/

7, Ոչ ծավալային աշխատանքների մասով

ԿԴՑ տեխնիկական վիճակի հսկողություն

7,1 Սյուզման արձանագրության /էջ 35, 2-րդ պարբերություն/ մեջ նշված.

«Կոլեկտորադրենաժային համակարգի տեխ.վիճակի հսկման ծառայությունների ոչ լիարժեք կատարումը բացասաբար է անդրադարձել հաշվետվողականությանն առնչվող այնպիսի փաստաթղթերի արժանահավատության վրա, ինչպիսիք են՝

-այդ ծառայությունների գծով կատարողական ակտերը, եզրակացությունները, հանձնման-ընդունման ակտերը ու արձանագրությունները.

-մաքրման ու նորոգման աշխատանքների առաջնահերթությունների հիմնավորումները, պլանավորումը, թերությունների ակտերը: Այդ է վկայում Պայմանագրով հաստատված /14,02,2019թ. և տարվա փաստացի կատարողականի արդյունքների հիման վրա փոփոխված Հավելված նո.4-ի թերությունների ակտերի /17,12,2019թ. միջև բազմաթիվ տարբերությունների առկայությունը.

-ՀՀ ոռոգելի և չորացված հողերի մելիորատիվ վիճակի կադաստրում ներառված՝ 2019թ. մի շարք ամփոփ ցուցանիշները, նկարագրերն ու բնութագրերը, մասնավորապես՝ «ՀՀ կոլեկտորադրենաժային ցանցերի առկա տեխնիկական վիճակն ըստ համակարգերի» 5,2 բաժնում ներառված Աղյուսակ 11-ը:» **եզրակացությունները արժանահավաստության մասին մեղմելու և հետևությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, Արարատյան հարթավայրի Հրազդան գետի ձախափնյա և աջափնյա համակարգերի բաց և փակ դրենաժի տակ ընկած տարածքների մակերեսը կազմում է շուրջ 32,8հազ.հա, որից բաց դրենաժների երկարությունը՝ շուրջ 902.0կմ: Կիսամյակային տեխնիկական հսկողությունը իրականացվել է 12-13 հազ.հա տարածքներում և 450-500կմ երկարությունների վրա, որը համապատասխանում է իրականությանը: Իրականություն է նաև այլ մարզերում շուրջ 163,0կմ դրենաժների երկարությունը, որի տակ ընկած 1,7 հազ. հա տարածք է սպասարկվել: Սակայն վերջինս պայմանագրի տեխբնութագրում չլինելու պատճառով բնորոշվում է «անհամապատասխանություն», «ոչ արժանահավատ են» համարվել կատարողական ակտերն ու եզրակացությունները: Ավելին, տեխնիկական բնույթի թերությունները /ստորագրության, ամսաթվի, որոշ կետերի կիսատ լրացման/, տեխվիճակի ամփոփագրի նկարագրի մեջ թերությունները վերագրվում են դրա չիմացության կամ ոչ հավաստի տվյալի հետ, առանց հաշվի առնելու կատարող հսկիչ՝ Գեորգի Չոբանյանի անձը, որը անգիր գիտի ամբողջ համակարգը և շատ դեպքերում հարկ չի համարել մանրութների վրա ժամանակ վատնել: Հետևաբար, բնութագրումը, որ 2019թ. կոլեկտորադրենաժային ցանցերի ընտրությունը «հավաստի տվյալների վրա չի հիմնված» ճշգրտման կարիք ունի: Իսկ թերությունների ակտի փոփոխումների անհրաժեշտությունը բխում է տեխվիճակի հսկիչի ակնադիտական ուսումնասիրությունների արդյունքում որոշված հանույթի տվյալների և գեոդեզիական չափագրման տվյալներով դրանց ճշգրտման և փաստացի հանույթի տվյալների տարբերությունների համապատասխանեցումներից, որը նորմալ աշխատանքային պրոցեսի և բնության մեջ տեղի ունեցող պրոցեսների /ցամաքուրդի չորացում և այլն/ հետևանքով է առաջանում:

8. Գրունտային ջրերի մակարդակների և որակի որոշման աշխատանքների մասով

8.1 Սլուզման արժանագրության /էջ 36, 2-րդ պարբերությունան/ մեջ նշված.

«...2020թ հունվարի 1-ի դրությամբ ՀՀ ոռոգելի հողերի և չորացված հողերի մելիորատիվ վիճակի կադաստրի Աղ.8-ում բերված չափագրումների տվյալների վերլուծությունը վկայում է, որյուրաքանչյուր ամիս թվով 21-48 հորերում չափագրումներ և ջրերի մակարդակների գրանցումներ չեն իրականացվել տարբեր պատճառներով... Արդյունքում 2019թ չեն կատարվել հորատանցքի 403 դիտարկում ու չափագրում և տարվա

ընթացքում կատարողականով ներկայացված 4950 դիտումների թիվը 403 -ով գերազանցել է մատյանում գրանցված տվյալները, որի արդյունքում 1158,5 հազ. դրամ գումարով կատարողականները գնահատվում են ոչ արժանահավատ:» **եզրակացությունները արժանահավատության մասին մեղմելու և հեղուկությունները ճշգրտման կարիք ունեն:**

Այսպես, դիտահորերից տվյալների ստացումը կամ բացակայությունը չի կարող հիմք հանդիսանալ այդ աշխատանքների իրականացումը բացառելու իմաստով: Հսկիչը դիտահորում տվյալի ստացման համար նոր խափանումը հայտնաբերելու և արձանագրելու համար պետք է իրականացնի նույն գործողությունները, ինչը տվյալի ստացման դեպքում, այն է՝ հասնի դիտահորին /մոտեցման տրանսպորտային ծախսերը շատ ավելի մեծ են քան դիտարկումը/, չափիչ գործիքով փորձ կատարել չափում և տվյալ ստանալ, չստանալու դեպքում մի քանի փորձ կատարել և արձանագրել պրոբլեմը: Այսինքն, ծախսային իմաստով, տարբերություններ չկան, կամերալ աշխատանքների /մոնիտորինգի/ միջոցով կարելի է միշտ վերականգնել տվյալների շարքը, քանի որ առկա է բազմամյա դիտարկում, որը օգտագործվում է քարտեզագրման ժամանակ և նշվում է կադաստրի գրքում: Հետևաբար խնդիրը կարող է վերաբերվել միայն այն դեպքերին, որտեղ խցանումների առկայության և դրա մասին հայտնի լինելու դեպքում անհրաժեշտություն չկա մոտենալ դիտահորին մինչև դրա վերականգնումը, իսկ այդպիսի դեպքերը հազվագյուտ են տարվա կտրվածքով:

8,2 Ստորգման արձանագրության /էջ 38, վերջին պարբերությունան/ մեջ նշված.

«Դիտման հորատանցքերի վերականգնման աշխատանքների կատարման տեխնիկական նորմատիվային փաստաթղթեր՝ ձեռնարկ, հրահանգ, կամ կանոնակարգող այլ ակտ, արձնվելությունը չի ունեցել, ինչը թույլ չի տվել իրականացնել տեխնիկական համապատասխանության փորձաքննություն:

—վերականգնված բոլոր դիտահորերը ձևակերպվել են, որպես նոր հորատում, այն դեպքում, երբ թվով 52 դիտահորեր վերականգնվել են նույն տեղում, արդեն իսկ հորատված հորի մեջ և վերականգնումը պետք է իրականացվեր այլ ընթացակարգերով և գնելով: Ընդ որում հորտման 86%-ը ձևակերպվել է որպես հորատում 4-րդ կարգի գրունտերում:»

փաստերը և հեղուկությունները ճշգրտման կարիք ունեն:

Այսպես, հին դիտահորերի խցանումների վերացման աշխատանքները իրանց մեջ պարունակում են նոր դիտահորի ստեղծման աշխատանքների համեմատությամբ մի քանի լրացուցիչ գործողություններ, որոնք շուրջ 50%-ով թանկացնում են այդ աշխատանքների համաձայն Մոսկվայում 1982թ-ին ԽՍՀՄ Պետշինի կողմից հրատարակված «СЦИРКС» ժողովածուի գնացուցակների: Այն է՝ հին դիտահորի դուրս բերում, խցանման մաքրում /չմաքրման դեպքում նորով փոխարինում/: Հետևաբար, առավել բարձր գնացուցակով /որը նաև անտրամաբանական է/ աշխատանքներ չիրականացնելու միտումով դրանք

հավասարազոր են ընդունվել նոր դիտահորի ստեղծման աշխատանքներին, ընդգրկելով աշխատանքային պրոցեսում բոլոր հնարավոր դեպքերը և պետական բյուջեից լրացուցիչ ֆինանսավորում չպահանջելով:

Ինչ վերաբերվում է տեխնիկական փաստաթղթերի մշակմանը, ապա մեր մասնագետները, ջրային կոմիտեի մասնագետների ղեկավարությամբ աշխատում են այդ ուղղությամբ և մինչև տարեվերջ նմանօրինակ փաստաթուղթ կներկայացվի հաստատման:

**9, Ռանչպարի պոմպակայանի մղման խողովակաշարի և շահագործման
ճանապարհի վթարված հատվածի վերականգնման աշխատանքների կատարման
վերաբերյալ
/էջ 13 և էջ 20 գնումների մասով/**

Ինչպես նշված է ստուգման արձանագրության մեջ օբյեկտի նախագիծը կազմվել է 2019թ փետրվար-մարտ ամիսներին և ներկայացվել է փորձաքննության: Որոշակի դիտողություններով այն վերադարձվել է լրամշակման: Լրամշակումից հետո կրկին ներկայացվել է փորձաքննության:

Հիմք ընդունելով նախագծային և նախահաշվային հաստատված փաստաթղթերը հայտարարվել է աշխատանքների կատարման մրցույթ, որը 9875,1 հազ.դրամ արժեքով շահել է «Եղվարդշին» ԲԲԸ-ն /լիցենզիան տրամադրվել է էլեկտրոնային փոստով/:

Հաշվի առնելով, որ նշված օբյեկտը հաշվառված չէ «Մելիորացիա» ՓԲԸ հաշվեկշռում, այդ իսկ պատճառով օբյեկտի ֆինանսավորման հարցը չէր լուծվում, այդ պատճառով աշխատանքների կատարման հարցը ձգձգվել էր մինչև 2019թ օգոստոս և օբյեկտում վթարային վիճակն էլ ավելի էր վատթարացել, որի պատճառով անհրաժեշտություն առաջացավ փոփոխել նաև աշխատանքների կատարման ծավալները, քանի որ դրա հետ մեկտեղ, ջրի պայմաններում ավելի էր բարդացել աշխատանքների կատարումը:

Հաշվի առնելով ստեղծված իրավիճակը, շինարարի՝ «Եղվարդշին» ԲԲԸ և որակի տեխնիկական հսկողության «Ալտերնատիվ» ՍՊԸ /առդիր ներկայացնում են լիցենզիան/ մասնագետների հետ, որոշվեց աշխատանքները կատարել, որպես վթարի վերացում և վճարումը կատարել արդեն կատարված աշխատանքների՝ փաստացի գծագրերով «исполнительный чертеж» հաշվարկված ծավալներով և վճարումը կատարել գնման գնի՝ 9875,1 հազ. դրամի սահմաններում:

Փաստացի կատարված աշխատանքները փաստագրվել են փաստաթղթերով և լուսանկարներով:

Ընդհանուր առմամբ, ստուգման հանձնաժողովի անդամների մասնագիտական հմտությունները մեզ հնարավորություն ընձեռեցին առավել խորանալու մասնագիտական աշխատանքների և Ընկերության հնարավորությունների

զարգացման ուղղությամբ, իսկ նրանց կողմից բարձրացված խնդիրները և մասնագիտական աշխատանքում 2019թ ընթացքում արձանագրված բացթողումներն ու վրիպակները շտկվել են և հաշվի են առնվել Ընկերության ընթացիկ գործունեությունում, արդեն իսկ վերը նշված թերությունները շտկվել են և փաստաթղթավորումը կատարվում է գործող պահանջների համաձայն: